

Tartalomjegyzék

2009. évi XC. törvény	A menekültek vízumkötelezettségének eltörléséről szóló, 1959. április 20-án, Strasbourgban aláírt Európai Megállapodás kihirdetéséről	37135
124/2009. (IX. 24.) FVM rendelet	Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdő-környezetvédelmi intézkedésekhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről	37140
44/2009. (IX. 24.) IRM–KHEM együttes rendelet	Az utasbiztonsági ellenőrzést végzők felügyeletének és szakmai irányításának szabályairól szóló 26/2006. (V. 9.) BM–GKM együttes rendelet módosításáról	37199
47/2009. (IX. 24.) KHEM rendelet	Az egyetemes és engedélyes postai szolgáltatók számviteli nyilvántartásai elkülönített vezetésének, valamint a költségek számításának részletes szabályairól szóló 17/2004. (IV. 28.) IHM rendelet módosításáról	37199
16/2009. (IX. 24.) PM rendelet	A Vám- és Pénzügyőrség Öltözködési Szabályzatáról szóló 9/1999. (III. 31.) PM rendelet módosításáról	37200
86/2009. (IX. 24.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	37201
87/2009. (IX. 24.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	37214
88/2009. (IX. 24.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	37217
89/2009. (IX. 24.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	37219
90/2009. (IX. 24.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	37226
74/2009. (IX. 24.) OGY határozat	Az afganisztáni Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erők (ISAF) műveleteiben történő további magyar katonai szerepvállalásról szóló 2186/2008. (XII. 29.) Korm. határozat módosításáról szóló kormánydöntésről szóló beszámoló elfogadásáról	37231
75/2009. (IX. 24.) OGY határozat	Az egy magyar vezetésű afganisztáni tartományi újjáépítési csoport létesítéséről és működésének előkészítéséről szóló 2115/2006. (VI. 29.) Korm. határozat módosításáról szóló kormánydöntésről szóló beszámoló elfogadásáról	37231
76/2009. (IX. 24.) OGY határozat	A Gazdasági Versenyhivatal 2008. évi tevékenységéről és a versenytörvény alkalmazása során szerzett, a verseny tisztaságának és szabadságának érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról szóló jelentés elfogadásáról	37232

Tartalomjegyzék

77/2009. (IX. 24.) OGY határozat	Arató Gergely országgyűlési képviselő mentelmi ügyében	37232
78/2009. (IX. 24.) OGY határozat	Szijjártó Péter országgyűlési képviselő mentelmi ügyében	37232
127/2009. (IX. 24.) KE határozat	Kitüntetés adományozásáról	37233
128/2009. (IX. 24.) KE határozat	Kitüntetés adományozásáról	37233

II. Törvények

2009. évi XC. törvény

a menekültek vízumkötelezettségének eltörléséről szóló,

1959. április 20-án, Strasbourgban aláírt Európai Megállapodás kihirdetéséről*

1. § Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad a menekültek vízumkötelezettségének eltörléséről szóló, 1959. április 20-án, Strasbourgban aláírt Európai Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) kötelező hatályának elismerésére.
2. § Az Országgyűlés a Megállapodást e törvénnyel kihirdeti.
3. § A Megállapodás hiteles angol nyelvű szövege, illetve hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„European Agreement on the Abolition of Visas for Refugees

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe,
Desirous of facilitating travel for refugees residing in their territory,
Have agreed as follows:

Article 1

- 1 Refugees lawfully resident in the territory of a Contracting Party shall be exempt, under the terms of this Agreement and subject to reciprocity, from the obligation to obtain visas for entering or leaving the territory of another Party by any frontier, provided that:
 - a they hold a valid travel document issued in accordance with the Convention on the Status of Refugees of 28th July 1951 or the Agreement relating to the issue of a travel document to refugees of 15th October 1946, by the authorities of the Contracting Party in whose territory they are lawfully resident;
 - b their visit is of not more than three months' duration.
- 2 A visa may be required for a stay of longer than three months or for the purpose of taking up gainful employment in the territory of another Contracting Party.

Article 2

For the purposes of the present Agreement the „territory” of a Contracting Party shall have the meaning assigned to it by this Party in a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

Article 3

To the extent that one or more Contracting Parties deem necessary, the frontier shall be crossed only at authorised points.

Article 4

- 1 The provisions of this Agreement shall be without prejudice to the laws or regulations governing visits by aliens to the territory of any Contracting Party.
- 2 Each Contracting Party reserves the right to prohibit persons it deems to be undesirable from entering or staying in its territory.

* A törvényt az Országgyűlés a 2009. szeptember 14-i ülésnapján fogadta el.

Article 5

Refugees who have entered the territory of a Contracting Party by virtue of the present Agreement shall be re-admitted at any time to the territory of the Contracting Party by whose authorities the travel document was issued, at the simple request of the first-mentioned Party, except where this Party has authorised the persons concerned to settle on its territory.

Article 6

This Agreement shall not prejudice the provisions of any municipal law or bilateral or multilateral treaties, conventions or agreements now in force or which may hereafter enter into force, whereby more favourable terms are applied to refugees lawfully residing in the territory of a Contracting Party in respect of the crossing of frontiers.

Article 7

- 1 Each Contracting Party reserves the option, for reasons of *ordre public*, security or public health, to delay the entry into force of this Agreement, or order the temporary suspension thereof in respect of all or some of the other Parties, except in so far as the provisions of Article 5 are concerned. The Secretary General of the Council of Europe shall immediately be informed when any such measure is taken and again when it ceases to be operative.
- 2 A Contracting Party which avails itself of either of the options provided for in the foregoing paragraph may not claim the application of this Agreement by any other Party save in so far as it also applies it in respect of that Party.

Article 8

This Agreement shall be open to the signature of members of the Council of Europe, who may become Parties thereto either by:

- a signature without reservation in respect of ratification, or
- b signature with reservation in respect of ratification, followed by ratification.

Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 9

- 1 The Agreement shall enter into force one month after the date on which three members of the Council, in accordance with Article 8, shall have signed the Agreement without reservation in respect of ratification or shall have ratified it.
- 2 In the case of any member who shall subsequently sign the Agreement without reservation in respect of ratification, or shall ratify it, the Agreement shall enter into force one month after the date of such signature or the date of deposit of the instrument of ratification.

Article 10

After this Agreement has entered into force the Committee of Ministers of the Council of Europe may, by unanimous vote, invite any government not a member of the Council, which is party either to the Convention on the Status of Refugees of 28th July 1951 or to the Agreement relating to the issue of a travel document to refugees of 15th October 1946, to accede to this Agreement. Such accession shall take effect one month after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 11

The Secretary General of the Council of Europe shall notify member States of the Council and States acceding to this Agreement:

- a of every signature, with any reservations in respect of ratification, of the deposit of each instrument of ratification, and of the date on which the Agreement enters into force;
- b of the deposit of any instrument of accession in accordance with Article 10;
- c of any notification or declaration received in accordance with Articles 2, 7 and 12, and the date on which it takes effect.

Article 12

Any Contracting Party may terminate its own application of the Agreement by giving three months' notice to that effect to the Secretary General of the Council of Europe.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Agreement.

Done at Strasbourg, this 20th day of April 1959, in English and French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit certified copies to the signatory governments."

„A menekültek vízumkötelezettségének eltörléséről szóló Európai Megállapodás

Az aláíró kormányok, az Európa Tanács tagjai,
a területükön tartózkodó, menekültként elismert személyek utazása megkönnyítésének vágyával,
az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

- (1) Valamely Szerződő Fél területén jogszerűen tartózkodó menekültek – jelen Megállapodásban foglaltak szerint és a kölcsönösség alapján – mentesülnek a vízum beszerzésének kötelezettsége alól egy másik Szerződő Fél területére bármely határon keresztül történő belépéshez vagy kiutazáshoz, feltéve, hogy:
 - a) rendelkeznek a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-i Egyezményről vagy a menekültek részére úti okmány kiállításáról szóló 1946. október 15-i Megállapodással összhangban azon Szerződő Fél hatóságai által kiállított úti okmánnyal, amelynek területén jogszerűen tartózkodnak, és
 - b) tartózkodásuk nem haladja meg a három hónapot.
- (2) A három hónapot meghaladó időtartamú tartózkodáshoz, valamint egy másik Szerződő Fél területén jövedelemszerző tevékenység folytatása céljából történő tartózkodáshoz vízum követelhető meg.

2. Cikk

Jelen Megállapodás alkalmazásában valamely Szerződő Fél „területe” abban az értelemben használatos, ahogy azt az érintett Fél a többi Szerződő Fél értesítése céljából az Európa Tanács Főtitkárához címzett nyilatkozatában meghatározta.

3. Cikk

Amennyiben azt egy vagy több Szerződő Fél szükségesnek tartja, az államhatár csak az arra kijelölt pontokon (határátkelőhelyeken) léphető át.

4. Cikk

- (1) Jelen Megállapodásban foglalt rendelkezések nem érintik a Szerződő Feleknek a külföldiek tartózkodását szabályozó törvényeit és rendeleteit.
- (2) Mindegyik Szerződő Fél fenntartja magának a jogot arra, hogy a nem kívánatosnak tartott személyek saját területére történő beutazását és tartózkodását megtiltsa.

5. Cikk

Jelen Megállapodás értelmében valamely Szerződő Fél területére lépett menekülteket az a Szerződő Fél köteles – az elsőként említett Fél kérelmére – visszafogadni, amelynek hatóságai a menekült úti okmányát kiállították, kivéve, ha a megkereső Fél az érintett személy letelepedését engedélyezte.

6. Cikk

Jelen Megállapodás nem sérti azokat a belső jogi előírásokat, továbbá azokat a hatályos, illetve a jövőben hatályba lépő két- vagy többoldalú nemzetközi szerződéseket, egyezményeket és megállapodásokat, amelyek valamely Szerződő Fél területén jogszerűen tartózkodó menekültekre nézve előnyösebb rendelkezéseket állapítanak meg a határátlépés tekintetében.

7. Cikk

- (1) Mindegyik Szerződő Fél fenntartja annak a lehetőségét, hogy – az 5. Cikkben foglalt rendelkezések kivételével – az összes többi Szerződő Fél, illetőleg valamelyikük vonatkozásában közrendi (*ordre public*), közbiztonsági, nemzetbiztonsági vagy közegészségügyi okokból elhalassza jelen Megállapodás hatálybalépését vagy elrendelje a Megállapodás alkalmazásának időleges felfüggesztését. Erről az intézkedésről, valamint ennek visszavonásáról az Európa Tanács Főtitkárát haladéktalanul értesíteni kell.

- (2) Az a Szerződő Fél, aki él az előző bekezdésben foglalt lehetőségek egyikével, csak akkor formálhat jogot jelen Megállapodás másik Szerződő Fél általi alkalmazására, amennyiben ő maga is alkalmazza azt a másik Szerződő Fél vonatkozásában.

8. Cikk

Jelen Megállapodás aláírásra nyitva áll az Európa Tanács tagállamai előtt, amelyek

- a) a megerősítés fenntartása nélküli aláírással, vagy
- b) a megerősítés fenntartásával történő aláírás esetén az azt követő megerősítéssel válhatnak a Megállapodás részes felévé.

A megerősítésről szóló okiratokat az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

9. Cikk

- (1) Jelen Megállapodás attól a naptól számított egy hónap múlva lép hatályba, amelyen a Tanács három tagállama – a 8. Cikkkel összhangban – megerősítés fenntartása nélkül aláírta vagy megerősítette a Megállapodást.
- (2) Amennyiben egy tagállam ezt követően írja alá megerősítés fenntartása nélkül a Megállapodást vagy erősíti meg azt, a Megállapodás az ő vonatkozásában az aláírás vagy a megerősítő okirat letétbe helyezésének napjától számított egy hónap múlva lép hatályba.

10. Cikk

Jelen Megállapodás hatálybalépését követően az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága – egyhangúan – bármely olyan, a Tanácsban nem tag állam kormányát meghívhatja a Megállapodáshoz való csatlakozásra, amely részese a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-i Egyezménynek vagy a menekültek részére úti okmány kiállításáról szóló, 1946. október 15-i Megállapodásnak. E csatlakozás a csatlakozási okiratnak az Európa Tanács Főtitkáránál történő elhelyezésétől számított egy hónap múlva válik hatályossá.

11. Cikk

Az Európa Tanács Főtitkára a Tanács tagállamait és a csatlakozó államokat értesíti:

- a) valamennyi aláírásról – így azokról is, amelyeket a megerősítés fenntartásával tettek –, valamennyi megerősítő okirat letétbe helyezéséről, illetve jelen Megállapodás hatálybalépésének időpontjáról;
- b) a 10. Cikknek megfelelően letétbe helyezett valamennyi csatlakozási okiratról;
- c) a 2., 7. és 12. Cikknek megfelelően tett valamennyi értesítésről és nyilatkozatról, valamint azok hatályának kezdőidőpontjáról.

12. Cikk

Jelen Megállapodás alkalmazását három hónapos határidővel bármely Szerződő Fél megszüntetheti az Európa Tanács Főtitkárához intézett értesítéssel.

A fentiek hitelül az alulírott, erre kellőképpen meghatalmazottak a jelen Megállapodást aláírták.

Készült Strasbourgban, 1959. április 20. napján, angol és francia nyelven, mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles; egy eredeti példányban, amely az Európa Tanács irattárában marad letétbe helyezve. Az Európa Tanács Főtitkára a hiteles másolatokat megküldi az aláíró kormányoknak.”

4. §

- (1) Az Országgyűlés felhatalmazást ad arra, hogy a Magyar Köztársaság a Megállapodáshoz az alábbi nyilatkozatot fűzze.
- (2) A nyilatkozat hiteles angol és magyar nyelvű szövege a következő:

„to Article 1 b):

The Republic of Hungary interprets the term „visit of not more than three months’ duration” contained in Article 1 b) of the Agreement as a period of three months during the six months following the date of first entry.”

„az 1. Cikk b) pontjához:

A Magyar Köztársaság a Megállapodás 1. Cikk b) pontjában foglalt „tartózkodásuk nem haladja meg a három hónapot” kifejezést az első beutazástól számított hat hónapon belüli három hónapot meg nem haladó tartózkodásként értelmezi.”

5. § Az Országgyűlés a 4. §-ban meghatározott nyilatkozatot e törvénnyel kihirdeti.

- 6. §**
- (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
 - (2) A 2–3. §-ok és az 5. § a Megállapodás 9. Cikk (2) bekezdésében meghatározott időpontban lépnek hatályba.
 - (3) A Megállapodás, illetve a 2–3. §-ok és az 5. § hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter annak ismertté válását követően a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett egyedi határozatával állapítja meg.
 - (4) E törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről az idegenrendészetért és menekültügyért felelős miniszter gondoskodik.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Katona Béla s. k.,
az Országgyűlés elnöke

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdő-környezetvédelmi intézkedésekhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. § (3) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § a) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

I. Fejezet

A TÁMOGATÁSOK IGÉNYBEVÉTELÉNEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A támogatás célja

1. § A támogatás célja az erdő-környezetvédelmi célprogramokon keresztül
- a spontán és agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolításával az őshonos fajok jelenlegi elterjedési területének megőrzése, bővítése,
 - a korábban tarvágással vagy fokozatos felújító vágással kezelt erdőkben a szálalás feltételeinek megteremtése, azt követően a szálalás termőhelyi adottságokhoz igazodó szakmai elvárások alapján történő kialakítása, valamint a természetes állapothoz legközelebb álló szerkezetű és faji sokféleségű erdőtársulás fenntartása,
 - az adott termőhelynek nem megfelelő erdőtársulások (sarj eredet, hiányos állományszerkezet, idegenhonos fajok) a természetes állapothoz közel álló erdőtársulássá történő átalakítása, valamint a termőhelynek megfelelő őshonos erdőállományok további fejlődését, természetes felújulását biztosító kézimunka igényes ápolása,
 - az élőhely kisebb bolygatásával járó és a helyi szaporítóanyagokat felhasználó erdőfelújítási módszerekre történő áttérés ösztönzése, a tarvágás visszaszorítása,
 - a faji diverzitás fokozása, a természetes folyamatokra alapozott erdővédelem, illetve a tájvédelem elősegítése,
 - az erdő és a szomszédos mezőgazdasági területek talajának szél és vízerózió elleni védelmének biztosítása, az erdőgazdálkodók ösztönzése a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodási módszerekre (készletgondozás, szálalás) történő áttérésre,
 - a közjóléti rendeltetésű erdőkben a fokozott emberi igénybevétel mellett a jó és balesetveszélytől mentes környezeti állapot fenntartása,
 - az erdei tisztások fenntartásának, az arra alkalmas területek (vadföld, erdei rakodók) átalakításának, valamint további tisztások kialakításának elősegítése,
 - a hagyományos, természetkímélő anyagmozgatási módszerek alkalmazásának ösztönzése.

Értelmező rendelkezések

2. § E rendelet alkalmazásában
1. *agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefaj*: fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), amerikai (vörös) kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), zöld juhar (*Acer negundo*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), keskenylevelű ezüstfa (*Eleagnus angustifolia*), kései meggy (*Padus serotina*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), közönséges orgona (*Syringa vulgaris*), torzsás ecetfa (*Rhus typhina*),
 2. *állománykiegészítés*: hiányos szerkezetű vagy elegyetlen befejezett erdőállományok kiegészítése,
 3. *ártér*: az Országos Erdőállomány Adattárban (a továbbiakban: Adattár) ártérként nyilvántartott terület,

4. *átalakítás*: egyszintű, egyenletes állományszerkezetű erdő átalakítása vegyes méret- és korszerkezetű, térben tagolt állományszerkezetű erdővé,
5. *átalakító üzemmód*: olyan erdőkezelési mód, amely az állomány kora és homogén térszerkezete alapján szálaló üzemmódba még nem sorolható, de az alkalmazása során a fő szakmai cél a vágásos üzemmódról a szálaló üzemmódra való áttérés, ezért minden erdőművelési tevékenységnek és fakitermelési módnak az átalakítást, a folyamatos erdőborításra való átállást kell szolgálnia,
6. *elegyarány*: az Adattárban szintenként, illetve állományrészenként elkülönített fafajsortokban feltüntetett elegyarányokból számított, az adott fafajnak az erdőrészlet teljes területére vetített abszolút elegyaránya,
7. *erdő*: az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: erdőtvény) 6. §-a szerint ekként meghatározott terület,
8. *erdőgazdálkodási tevékenység*: az erdőtvény 5. § 9. pontja szerint ekként meghatározott tevékenység,
9. *fa- vagy cserjefaj egyévesnél idősebb egyede*: egy vegetációs időszaknál többet megélt, vagy legalább egy oldalhajtással rendelkező magról kelt vagy sarjra eredt egyed,
10. *fokozatos felújítógazdálkodás végvágással*: az anyaállomány fokozatos, több alkalommal végrehajtott kitermelése legalább 10 évre elnyújtva a természetes felújulás biztosítása mellett,
11. *főfafaj*: az Adattárban az elegyedés módja szerint főfafajként nyilvántartott fafaj,
12. *kézi ápolás*: olyan tevékenység, amelyet a természetes újulat vagy a mesterségesen ültetett csemeték megmaradása, fejlődése érdekében kézi szerszámmal vagy gépi hajtású kézi eszközzel végeznek,
13. *közléti berendezés*: a 7. mellékletben meghatározott, többnyire természetes anyagból készült, a környezethez illeszkedő eszköz, amely a pihenés, a közlekedés, a sport, a játék és az ismeretszerzés célját szolgálja,
14. *közléti létesítmény*: erdőben vagy erdős környezetben közléti berendezések elhelyezésével kialakított, korlátozás nélkül, térítésmentesen használható helyszín, amely a látogatók rekreációját, szabadidejük eltöltését, ismereteik gyarapítását szolgálja,
15. *közvetlenül határos erdőrészletek*: olyan erdőrészletek, amelyek erdőrészlethatára közös, vagy azokat legfeljebb az Adattár térképi adatállományában nyilvántartott vonalas közlekedési létesítmény, vízfolyás, nyiladék választja el,
16. *lék*: olyan felújítási kötelezettséggel nem rendelkező terület, ahol az idős fák kivágása után a záródáshiányt mindaddig folyamatosan fenntartják, amíg az újulat a külön jogszabályban meghatározottak szerint az erdősisítés befejezésére meghatározott feltételeknek meg nem felel,
17. *lék területe*: a léket határoló koronapalástok vetülete által körbezárt terület,
18. *mikroélőhely*: olyan álló vagy fekvő holt fák, f csoportokat tartalmazó élőhelyek, amelyek környezetüktől eltérő adottságaik miatt a többnyire homogén erdőállományokból rendszerint hiányzó, a holt fához kötődő élőlényeknek, élőlénycsoportoknak adnak otthont, így az élőhely mozaikosságát gazdagítva biztosítják a biológiai sokféleség fenntartását, növelését,
19. *pótlás*: erdőfelújítás vagy erdőtelepítés első kivételét követően az erdő területén kialakuló töszámhiány származási bizonyítvánnyal rendelkező erdészeti szaporítóanyaggal történő megszüntetése a 8. mellékletben található állapot elérése érdekében,
20. *rőzsefonat*: egymástól minimum 50 cm-re, maximum 60 cm-re levert, legalább 6 cm átmérőjű keményfa karók közé, minimum 150 cm hosszúságú, vesszőkből, gallyakból készült fonat, amelynek legkisebb magassága 15 cm,
21. *szálalás*: folyamatos erdőborítás fenntartása mellett végrehajtott – vegyes korú és szerkezetű erdő kialakítását, természetes felújulását és folyamatos fenntartását célzó – fakitermelés, amelynek mértéke a készletgazdálkodáson alapul, továbbá a faegyedek kitermelését nem az állomány vágásérettségi kora, hanem az egyes faegyedek potenciális kora, illetve egészségi állapota határozza meg, és e tevékenység során felújítási kötelezettség nem keletkezik,
22. *szálaló erdőgazdálkodás*: olyan erdőgazdálkodási mód, melynek alkalmazásával az állandó erdőborítást fenntartva biztosítható az erdőklíma megőrzése, a talaj és az erdei élőhely védelme, az erdő folyamatos megújulása és az állandó fahozam,
23. *szálaló üzemmód*: olyan üzemmód, amelyben a szálaló erdőgazdálkodás feltételeinek kialakítása és fenntartása érdekében csak szálalás fakitermelési mód alkalmazható, felújítási kötelezettséget keletkeztető véghasználati fakitermelés nem történik, a faállomány fakészlete a szálalási tervben foglaltaknak megfelelően alakul, valamint a faállomány összetétele, kor- és térbeli szerkezete változatos, és ezzel a folyamatos erdőborítást szolgálja,
24. *tarvágás*: a faállománynak olyan egybefüggő területen, egy beavatkozással végrehajtott kitermelése, véghasználata, melyet az erdőterv határozat tarvágásnak ismer el,
25. *tájhozonyos fafaj*: az 1. melléklet szerint az adott erdészeti tájban őshonos fafaj,

26. *támogatási időszak*: az első kifizetési kérelem benyújtásától az egyes célprogramok időtartama által meghatározott év végéig terjedő időszak,
27. *támogatott terület*: a jóváhagyó, illetve részben jóváhagyó támogatási határozat szerinti erdőrészlet vagy erdőrészletek teljes területe, amelyen a támogatott tevékenység megvalósul,
28. *területhatár állandósítás*: olyan tevékenység, amely során a faállománnyal borított terület esetében a terület megközelítését szolgáló úthoz legközelebb eső határpontot szabványosított, számozott erdészeti határkaróval, majd a határ további pontjait az összelátást biztosítva a határon lévő fák az erdőrészletek határának jelzésére használt fehér színű festéssel jelölik meg azzal, hogy ha a terület határán a támogatási időszak alatt jelölésre alkalmas fák nincsenek, a terület töréspontjain szabványosított erdészeti határjeleket kell elhelyezni,
29. *visszatérési idő*: egymást követő, léknyitást vagy a lék területének a bővítését eredményező erdőgazdálkodási tevékenység között eltelt idő,
30. *vízmosás*: terepfelszíni vízmozgás, lefolyás hatására kialakult, 3 m-nél mélyebb meder,
31. *záródás*: olyan területviszonyszám, amely megmutatja, hogy az erdőrészlet felső lombkoronasíntjében található fák koronavetülete hány százalékban borítja a részlet teljes területét.

Erdő-környezetvédelmi célprogramok

3. § E rendelet alapján az alábbi célprogramokhoz nyújtható támogatás:

- a) agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása célprogram,
- b) szálaló erdőgazdálkodás célprogram,
- c) erdőállományok kézimunka-igényes ápolása célprogram,
- d) őshonos erdőállományok tarvágásos felújításának visszaszorítása célprogram,
- e) speciális erdei élőhelyek és természetes erdőfelújítás lehetőségének biztosítása célprogramcsoport:
 - ea) mikroélőhelyek kialakítása, fenntartása célprogram,
 - eb) a véghasználat során facsoportok visszahagyása célprogram,
 - ec) erdőfelújítás sikerességét biztosító cserjeszabályozás célprogram,
- f) véghasználat elhalasztása talaj- és élőhelyvédelem céljából célprogram,
- g) közjóléti célú erdők fenntartása célprogram,
- h) erdei tisztások kialakítása és fenntartása célprogram,
- i) természetkímélő anyagmozgatási módszerek alkalmazása célprogram.

A támogatás jellege és tárgya

4. § (1) E rendelet alapján normatív terület-, illetve térfogatalapú, vissza nem térítendő támogatás vehető igénybe az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló, 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: tanácsi rendelet) 47. cikkében foglaltak szerint.
- (2) A támogatás az Adattárban nyilvántartásba vett erdőterületen, illetve a 3. § h) pontja szerinti célprogram esetében az erdőgazdálkodás céljait közvetlenül szolgáló területen vehető igénybe az e rendeletben meghatározott részletes szakmai feltételek teljesítése esetén.

A támogatás igénybevételének feltételei

5. § (1) Támogatásra az ügyfél akkor jogosult, ha
- a) a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (a továbbiakban: erdészeti hatóság) által az erdőtörvény alapján, a támogatási kérelem benyújtásakor, nyilvántartásba vett erdőgazdálkodó,
 - b) erdőgazdálkodói jogosultsága az adott területre határozatlan időre vagy az adott célprogram teljes támogatási időszakára vonatkozóan fennáll,
 - c) rendelkezik az adott területre vonatkozó, az erdészeti hatóság által kiadott erdőterv határozattal,
 - d) a támogatási kérelem benyújtását megelőző két naptári évben e rendelet alapján finanszírozott egyetlen támogatási célprogram esetén sem került kizárásra.
- (2) Nem támogatható azon erdőrészlet, amely a Magyar Állam többségi tulajdonában van.
- (3) Támogatásra az adott erdőrészlet vonatkozásában nem jogosult az ügyfél, ha az adott területen az adott művelet elvégzésére – hivatalból indított eljárás során, az erdészeti hatóság által kiadott – jogerős határozat kötelezi.

- (4) Ha a támogatási jogosultság megállapítása során az Adattárban szereplő adatok szolgálnak alapul, az Adattárnak a támogatási kérelem benyújtási időszakának utolsó napja szerint aktuális adatait kell figyelembe venni.
- (5) A célprogramok során csak az 1. melléklet szerinti, az adott erdészeti tájban kiemelten támogatható vagy támogathatóként feltüntetett célállományok kialakítása, illetve fenntartása érdekében végzett erdőgazdálkodási tevékenység támogatható.

Általános előírások

- 6. §** (1) Az ügyfél a támogatott tevékenység végrehajtása során köteles
- a) az erdőfelújítás és a pótlás során az erdészeti szaporítóanyagokról szóló 110/2003. (X. 21.) FVM rendelet szerinti, az adott erdőterületet is magába foglaló származási körzetekből származó szaporítóanyagot alkalmazni,
 - b) a vágástéri hulladék kivételével a támogatási időszak alatt folyamatosan gondoskodni a támogatott területen található hulladék eltávolításáról,
 - c) a támogatott területet a terepen jól láthatóan, állandósított jelekkel lehatárolni, és a jelölést a támogatási időszak alatt fenntartani,
 - d) a szaporítóanyag származását tanúsító származási bizonyítvány másolati példányát a felhasználás utáni első kifizetési kérelem benyújtási időszakának végéig az erdészeti hatósághoz benyújtani, az eredeti példányt a támogatási időszak végéig megőrizni,
 - e) a támogatási határozat közlését követő második kifizetési kérelem benyújtási időszakának vége előtt az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program I. és II. intézkedéscsoportjához kapcsolódó képzések tárgyában nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2008. (X. 22.) FVM rendelet 3. § (1) bekezdés b) pont bf) alpontja szerinti kötelező szakmai képzésen részt venni,
 - f) a támogatási célprogramokhoz tartozó előírásoknak való megfelelést a támogatott területenként évenkénti bontásban vezetett munkanaplóban, legkésőbb azok elvégzésétől számított egy héten belül
 - fa) az erdőgazdálkodó adatai,
 - fb) az erdőrészlet adatai,
 - fc) a szakirányító adatai,
 - fd) a célprogramonként elvégzett műveletek időrendi bontásban történő szerepeltetése,
 - fe) az engedélyköteles műveletek esetén a bejelentési és azonosítási adatok,
 - ff) a vegyszerhasználat esetén a kijuttatott anyag, termék, hatóanyag megnevezése, valamint azok mennyiségi adatai,
 - fg) a felhasznált szaporítóanyag adatai,
 - fh) a kötelezően megadandó célprogram-specifikus adatok, valamint
 - fi) megjegyzések
 feltüntetésével, az Irányító Hatóság által meghatározott formátumon rögzíteni, és a munkanapló aláírt másolatát a kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végéig az erdészeti hatósághoz benyújtani,
 - g) a támogatott teljes területen az egyes célprogramokhoz kapcsolódó támogatás igénybevételének részletes szabályai szerinti előírásokat a támogatási időszak teljes időtartama alatt betartani,
 - h) a vegyszeres védekezés végrehajtása esetén az erdészeti hatóságnak a támogatott terület elhelyezkedése szerint illetékes szervét a tervezett védekezés megkezdése előtt legalább 10 munkanappal írásban értesíteni a beavatkozás tervezett helyének és időpontjának megjelölésével.
- (2) A célprogramok végrehajtása során vegyszer használata csak az alábbi esetekben és feltételekkel engedélyezett:
- a) a fásszárú fajok közül a fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), a bálványfa (*Ailanthus altissima*) és a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) visszaszorítása érdekében kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) kivételével – kizárólag fainjektálással,
 - b) lágyszárú fajok közül csak a siskanád tippan (*Calamagrostis epigeios*) tömeges megjelenésénél,
 - c) gyapjaslepke (*Lymantria dispar*) közepes vagy erős fertőzése esetén (petecsomók száma több mint 500 db/0,1 ha) csak *Bacillus thuringiensis* hatóanyagú, illetve kitinszintézis gátló szerekkel, a felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban, a lakosság védelme érdekében lakó- és üdülőövezetek melletti parkerdőkben,
 - d) csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratukban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában.

- (3) A célprogramok közötti váltásra a támogatási időszak (kötelezettségvállalás időtartama) alatt nincs lehetőség.
- (4) Az ügyfélnek a teljes támogatási időszak alatt gazdasága teljes területén be kell tartania
 - a) a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról, az 1290/2005/EK, a 247/2006/EK és a 378/2007/EK rendelet módosításáról, valamint az 1782/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. január 19-i 73/2009/EK tanácsi rendeletben rögzített irányelvek alapján a külön jogszabályokban meghatározott gazdálkodási követelményeket, valamint
 - b) az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer, valamint az állatok állategységre való átváltási arányának meghatározásáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet 1. számú mellékletében meghatározott előírásokat.

Támogatási kérelem benyújtása

- 7. §**
- (1) A támogatási kérelmet elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül minden év október 1. és október 31. között lehet benyújtani a rendelkezésre álló forrás kimerüléséig.
 - (2) A támogatási kérelem az alábbi adatokat tartalmazza:
 - a) ügyfél-azonosítási és kapcsolattartási információk,
 - b) támogatási jogosultságra vonatkozó adatok, úgymint erdőrészlet azonosító, célprogram, továbbá a 3. § i) pontja szerinti célprogram esetén a mennyiségi érték,
 - c) támogatás igényléséhez szükséges nyilatkozatok.
 - (3) Az ügyfél egy támogatási kérelem benyújtási időszakban csak egy támogatási kérelmet nyújthat be.
 - (4) Egy támogatási kérelem több célprogramra és azokon belül több erdőrészletre is irányulhat.
 - (5) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 13. § (2) bekezdésétől eltérően a támogatási kérelemhez nem kell mellékelni a blokkterképet.
 - (6) Egy támogatási időszak alatt egy erdőrészletre – a 3. § i) pontja szerinti célprogramon kívül – csak egy célprogramra vehető igénybe támogatás.
 - (7) A 3. § a)–d) és f) pontja szerinti célprogramok esetében a vonatkozó előírások teljesülése érdekében a 3. § i) pontja szerinti célprogramra is igénybe vehető támogatás egyidejűleg.
 - (8) A támogatási kérelem benyújtására nyitva álló időszak lejártá után a (2) bekezdés b) pontja szerinti adatok vonatkozásában hiánypótlásra nincs lehetőség.

Támogatási kérelem elbírálása

- 8. §**
- A támogatási kérelmek bírálata az Adattárnak a benyújtás évének október 31-i állapota alapján, erdőrészlet szinten, a 3. melléklet pontrendszere szerint, a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 32. § (1) bekezdés c) pontja alapján elvégzett, a támogatási kérelemben szereplő támogatható területekre vonatkozóan összeállított rangsorral történik. A rangsorolás után a támogatási kérelemről a rendelkezésre álló keret alapján a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központja (a továbbiakban: MVH) dönt.

A támogatás folyósítása

- 9. §**
- (1) A támogatás folyósítása az évente egyszer benyújtható kifizetési kérelem alapján történik.
 - (2) A kifizetési kérelmet minden évben az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott egyes támogatások igénybevételével kapcsolatos egységes eljárási szabályokról szóló 36/2009. (IV. 3.) FVM rendelet szerinti egységes kérelem részeként lehet elektronikusan benyújtani.
 - (3) Az 5. § (1)–(3) bekezdésében foglaltak a kifizetési kérelmek esetében is ellenőrzésre kerülnek.
 - (4) A kifizetési kérelmek vizsgálata az Adattárnak a kifizetési kérelem benyújtási évének június 9-i állapota alapján történik.
 - (5) A Vhr. 13. § (2) bekezdésétől eltérően a kifizetési kérelemhez nem kell mellékelni a blokkterképet.

- (6) Az ügyfél a célprogramban vállalt tevékenységet a támogatási határozat közléséig csak saját felelősségére kezdheti meg.
- (7) Az ügyfél a vállalt kötelezettségek elvégzését követő első kifizetési kérelmének benyújtására a támogatási határozat közlésétől számított második kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végéig jogosult.
- (8) Ha az ügyfél a támogatási időszak alatt egynél több alkalommal
 - a) nem nyújt be kifizetési kérelmet – a (7) bekezdésben meghatározott eset kivételével – az adott támogatott területre, vagy
 - b) kifizetési kérelme a támogatott területre vonatkozóan elutasításra kerül,a támogatott terület az intézkedésből a támogatási időszak lejáratáig kizárásra kerül, és a támogatott területre vonatkozóan már igénybe vett teljes támogatási összeget a jogosulatlanul igénybe vett támogatásra vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni.

Ellenőrzés

- 10. §**
- (1) Az ellenőrzés a támogatási, illetve a kifizetési kérelemre vonatkozóan a külön jogszabályokban meghatározottak szerint
 - a) adminisztratív ellenőrzést,
 - b) keresztellenőrzést,
 - c) helyszíni ellenőrzéstfoglal magában.
 - (2) A jogosultsági feltételek, valamint az erdő-környezetvédelmi előírások teljesítését az (1) bekezdésben foglaltak szerint az MVH évente ellenőrzi. Az MVH az ellenőrzésbe külön megállapodás alapján az erdészeti hatóságot bevonhatja.

Az elháríthatatlan külső okokra vonatkozó szabályok

- 11. §**
- (1) Az elháríthatatlan külső okokra (a továbbiakban: vis maior) vonatkozó bejelentést az erdészeti hatóságnak a vis maiorral érintett terület szerint illetékes szervéhez kell benyújtani az elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról, valamint egyes agrár tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 44/2007. (VI. 8.) FVM rendeletben és a Vhr.-ben foglaltak alapján.
 - (2) Vis maior fennállása esetén az ügyfél (1) bekezdésben foglalt bejelentése alapján – az erdészeti hatóság véleményét figyelembe véve – az MVH dönt arról, hogy a vis maior a kötelezettségeknek
 - a) az adott évre vonatkozó, vagy
 - b) a támogatási időszak fennmaradó részére vonatkozóteljesítését teszi lehetetlenné.
 - (3) A (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben az ügyfél részére a vis maiorral érintett erdőrészletre vagy annak támogatott részére az adott évben járó támogatási összeg kifizetésre kerül.
 - (4) Ha a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a vis maior valamely célprogramba bevitt erdőrészlet vagy annak egy részét érintően áll fenn, az adott erdőrészlet vagy annak része a támogatási időszak fennmaradó részére kivonásra kerül a támogatott területek közül.
 - (5) Az (1) bekezdés szerinti bejelentéshez csatolni kell az ügyfél aláírt nyilatkozatát, amelyben a program folytatását vagy a kötelezettség alóli mentesítését kéri a vis maiorral érintett területekre.
 - (6) Ha a vis maiorral érintett terület visszavonása után maradó terület nem éri el a jogosultsági feltételként szereplő minimális területnagyságot, a fennmaradó terület támogatási jogosultsága megszűnik az addig felvett támogatási összeg visszafizetési kötelezettsége nélkül.
 - (7) Ha az adott erdőterület vonatkozásában legalább három alkalommal vis maior következtében vis maior bejelentést jóváhagyó döntés születik, akkor az adott célprogramból az érintett terület a támogatási időszak végéig kizárásra kerül az addig felvett támogatási összeg visszafizetési kötelezettsége nélkül.

Kötelezettségátadásra vonatkozó szabályok

- 12. §**
- (1) A támogatási időszak alatt az ügyfél az erre rendszeresített és az MVH honlapján közzétett formanyomtatványon kérelmezheti az MVH-nál a célprogramba bevitt terület kötelezettségeinek átadását.

- (2) Az ügyfél a választott célprogram keretében vállalt kötelezettségét kizárólag a támogatásra való jogosultsággal együtt ruházhatja át.
- (3) Kötelezettségátadás után az átvevőnek a célprogram teljes területe vonatkozásában meg kell felelnie az általános és a célprogramra vonatkozó részletes jogosultsági feltételeknek.
- (4) A kötelezettségátadás során célprogram váltására nincs lehetőség.
- (5) Kötelezettségátadásra – a vis maior kivételével – a támogatási időszak első évében nincs lehetőség.
- (6) Egy adott erdőgazdálkodó a kötelezettségét a támogatási időszakban (a kötelezettségvállalás időtartama alatt) – a vis maior kivételével – legfeljebb kétszer ruházhatja át. A kötelezettség átvevője az átvételt követően, a támogatási időszak alatt, az átadásban érintett erdőrészt újból nem ruházhatja át.
- (7) Kötelezettségátadás esetén az átruházó összes joga és kötelezettsége, valamint az alkalmazott jogkövetkezmények, amely az MVH és az átruházó között a támogatási határozat eredményeképpen létrejött jogviszonyból származik, az átvevőre szállnak át.
- (8) A kötelezettségátadás az adott évi kifizetési kérelem vonatkozásában csak akkor vehető figyelembe, ha a kötelezettségátadásra vonatkozó kérelem az adott évi kifizetési kérelem benyújtására rendelkezésre álló időszakot megelőző év utolsó napjáig benyújtásra került.
- (9) Az átruházónak a kötelezettség átvállalásához szükséges dokumentumok másolati példányát, így többek között a munkanaplót, a szaporítóanyag származását tanúsító származási bizonyítványt az átvevő részére biztosítani kell.
- (10) A kötelezettség átvállalója nem lehet olyan erdőgazdálkodó, aki az intézkedésben támogatott, de valamely adminisztratív vagy helyszíni ellenőrzés megállapításai alapján a teljes támogatási időszakra vonatkozóan jogerős határozattal kizárásra került az átvállalni kívánt vagy más, e rendelet alapján igénybe vehető célprogramból.
- (11) Ha a kötelezettséget átvállaló és az intézkedésben támogatott erdőgazdálkodóval szemben valamely adminisztratív vagy helyszíni ellenőrzés megállapításai alapján az átvállalni kívánt, vagy egyéb, e rendelet alapján igénybe vehető célprogramból való kizárására irányuló eljárás van folyamatban, akkor a kötelezettségátadásról a kizárásra irányuló eljárás befejezését követően lehet dönteni.
- (12) Ha a kötelezettség átadásáról szóló határozat a kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végéig nem válik jogerőssé, a kifizetési kérelmet a kötelezettség átadásáról szóló kérelem benyújtása előtti területadatoknak megfelelően kell kitölteni.

A kötelezettségvállalás területére vonatkozó visszavonás szabályai

- 13. §**
- (1) A támogatási időszak alatt az ügyfél az erre rendszeresített és az MVH honlapján közzétett formanyomtatványon kérelmezheti az MVH-nál
 - a) a teljes kérelem visszavonást,
 - b) a teljes célprogram visszavonást, valamint
 - c) egy adott célprogramba bevitt terület részleges visszavonását.
 - (2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben a visszavont terület – a vis maior kivételével – csak támogatott egész erdőrészlet lehet.
 - (3) Az (1) bekezdés alapján visszavont területre kifizetett támogatás jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül, továbbá a visszavonással érintett területre vonatkozóan az ügyfél támogatási jogosultsága megszűnik.
 - (4) Az (1) bekezdés szerinti visszavonás a következő kifizetési kérelem, valamint az ellenőrzés vonatkozásában csak akkor vehető figyelembe, ha az (1) bekezdés szerinti visszavonás iránti kérelmet a következő kifizetési kérelem benyújtására rendelkezésre álló időszakot megelőző év utolsó napjáig benyújtották.
 - (5) Ha az ügyfél az (1) bekezdés szerinti visszavonás iránti kérelmet a helyszíni ellenőrzésről történő értesítés napján (ennek hiányában a helyszíni ellenőrzés első napján) vagy ezt követően nyújtotta be, akkor a kérelem csak a következő évre vonatkozóan fogadható el.
 - (6) Ha a támogatott terület visszavonása után maradó terület nem éri el a jogosultsági feltételként szereplő minimális területnagyságot, a fennmaradó terület a célprogramból kizárásra kerül.

Jogkövetkezmények

- 14. §**
- (1) Ha a támogatási időszakban a támogatási jogosultság az 5. § (1) bekezdés b), c) pontjában vagy az 5. § (2), (3) bekezdésében foglaltaknak való meg nem felelés miatt szűnik meg, a támogatott területre vonatkozóan már

igénybe vett teljes támogatási összeget a jogosulatlanul igénybe vett támogatásra vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni.

- (2) A 6. § (4) bekezdésében meghatározott feltételeknek való meg nem felelés esetén a tanácsi rendelet 51. cikkében foglaltakat kell alkalmazni.
- (3) Az egyes előírásoknak való meg nem felelés esetén a meg nem felelés súlyosságának, mértékének, valamint folytonosságának alapján meghatározott jogkövetkezményeket a 9. melléklet tartalmazza.
- (4) Ha egy adott célprogram keretében vállalt kötelezettségeknek való meg nem felelés esetén a támogatott területen több kötelezettségszegés is megállapításra kerül, akkor a súlyosabb szankciót kell alkalmazni.
- (5) Ha egy adott célprogram keretében vállalt kötelezettségeknek való meg nem felelés esetén a célprogramra és az azon belüli támogatott területre is kötelezettségszegés kerül megállapításra, akkor mindkét szankciót alkalmazni kell.
- (6) A szankciók sorrendjére vonatkozóan a vidékfejlesztési támogatási intézkedésekre vonatkozó ellenőrzési eljárások, valamint a kölcsönös megfeleltetés végrehajtása tekintetében az 1698/2005/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2006. december 7-i 1975/2006/EK bizottsági rendelet 24. cikkében foglaltakat kell alkalmazni.

II. Fejezet

AZ EGYES CÉLPROGRAMOKHOZ KAPCSOLÓDÓ TÁMOGATÁSOK IGÉNYBEVÉTELÉNEK RÉSZLETES SZABÁLYAI

1. Cím

AGRESSZÍVEN TERJEDŐ, IDEGENHONOS FA- ÉS CSERJÉFAJOK VISSZASZORÍTÁSA CÉLPROGRAM

- 15. §**
- (1) A jogosultság feltétele, hogy az Adattár adatai alapján az erdőrészlet
 - a) minimum 30%-ban tájhonos fajokból áll,
 - b) felső koronaszintjében maximum 20%, ártéren maximum 10% elegyarányban lehet jelen agresszíven terjedő, idegenhonos faj,
 - c) minimum 5% elegyarányban agresszíven terjedő, idegenhonos fajokat tartalmaz,
 - d) nem határos közvetlenül olyan erdőrészletekkel, ahol a felső szint vagy – erdőtelepítés esetén – a felújítási szint fajfajának elegyarányát 50%-nál nagyobb mértékben agresszívan terjedő, idegenhonos faj alkotja, illetve olyan termőfölddel, ahol ilyen fajjal végzett erdőtelepítés vagy fásszárú energiaültetvény van,
 - e) területén a főfaj vágásérettségi mutatója 10 évnél nagyobb,
 - f) nem minősül folyamatban lévő erdőfelújításnak, és
 - g) záródása ártéren kívüli területen több mint 60%, ártéren fekvő területen több mint 80%.
 - (2) A támogatható terület legalább 1 ha nagyságú teljes erdőrészlet.
 - (3) A célprogram előírásai:
 - a) a támogatási időszak alatt az erdőrészletben egy évesnél idősebb, agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefaj egyede nem maradhat,
 - b) a fahasználatok során a záródás ártéren kívüli területen nem csökkenhet 50% alá, ártéren fekvő területen 80% alá.
 - (4) A célprogram időtartama 7 év.
 - (5) A támogatás mértéke 196 euró/ha/év.

2. Cím

SZÁLALÓ ERDŐGAZDÁLKODÁS CÉLPROGRAM

- 16. §**
- (1) Jogosultsági feltételek:
 - a) az erdőrészlet az Adattárban átalakító vagy szálaló üzemmódban szerepel,
 - b) átalakító üzemmódban az erdőrészletre tisztítás, törzskiválasztó gyérítés, növedékfokozó gyérítés, készletgondozó használat vagy szálalóvágás előírás szerepel.
 - (2) A legkisebb támogatható terület 2 ha, támogatás csak teljes erdőrészletre adható.

(3) A célprogram előírásai:

- a) az erdészeti hatóság által engedélyezett fahasználatot – annak során hektáronként legalább 1 lék nyitását vagy meglévő lék bővítését – az első kifizetési kérelem benyújtásáig el kell végezni,
- b) az átalakító üzemmódban a nevelővágások (tisztítás, törzskiválasztó gyérítés) és a készletgondozó használat során a támogatási időszak alatt az erdőrészlet területének legfeljebb 5%-án nyitható vagy bővíthető lék, ahol az egyes lékek mérete nem haladhatja meg a 250 m²-t,
- c) az átalakító üzemmódban a támogatási időszak alatt növedékfokozó gyérítés során az erdőrészlet területének legfeljebb 10%-án, szálalóvágás során legfeljebb 20%-án nyitható vagy bővíthető lék, ahol az egyes lékek mérete nem haladhatja meg az 500 m²-t,
- d) az átalakító üzemmódú erdőrészletben a támogatási időszak alatt legfeljebb kétszer lehet csoportos szerkezet kialakulását elősegítő módon nevelővágást végezni,
- e) a szálaló üzemmódban kezelt erdőrészletek esetében az ügyfél köteles a természetbeni állapotról az 5. melléklet szerinti állapotfelvevési lapot készíteni, valamint annak aláírt másolatát példányát legkésőbb az 5. kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végéig az erdészeti hatóság területileg illetékes szervéhez eljuttatni,
- f) a szálaló üzemmódban a visszatérési idő legfeljebb 5 év,
- g) szálaló üzemmódban a támogatási időszak alatt az erdőrészlet területének legfeljebb 10%-án nyitható vagy bővíthető lék, ahol az egyes lékek mérete nem haladhatja meg az 500 m²-t,
- h) a támogatási időszak alatt nyitott vagy bővített lékek középpontját karóval jól azonosíthatóan ki kell jelölni; helyét, az egységes országos vetületi rendszerben legalább 20 m-es pontossággal felvett koordinátáját, valamint a lék méretét a munkanaplóban a léknyitáskor vagy a lék bővítésekor rögzíteni kell,
- i) a támogatási időszakot megelőzően, illetve a támogatási időszak alatt nyitott vagy bővített lékek területei határvonalának egymástól mért távolsága nem lehet kevesebb, mint 40 méter,
- j) fakitermelés tervezése esetén a kitermelésre szánt egyedeket azok törzsén jól láthatóan meg kell jelölni, a jelölés időpontját a munkanaplóban rögzíteni kell,
- k) a támogatási időszak ötödik évében, valamint az utolsó kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végén a támogatási időszak alatt nyitott vagy bővített lékekben az 1. melléklet szerinti, az állománytípusra jellemző fajokból álló újulat nélküli összes terület nagysága nem haladhatja meg a lékek összterületének 10%-át,
- l) a lékben található újulati szint elegységének az utolsó kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végén a 2. mellékletben meghatározott mellékfajok tekintetében az ott megjelölt mértéket el kell érni,
- m) a lékben található újulati szintben a támogatási időszak alatt 1 évesnél idősebb agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefaj egyede nem lehet,
- n) a lékben található újulat szabad fejlődését kézi ápolással a 6. melléklet szerint folyamatosan biztosítani kell,
- o) a támogatási időszak alatt a lékekben lévő újulati szintben, a lékek együttes területének 30%-át meghaladó területen a célállománytípus 2. melléklet szerinti fajfajain a csúcsajtás lerágásával okozott vadkárosítás nem haladhatja meg az összes vadkárosítás 30%-át,
- p) a 4. melléklet szerinti tartalommal, az aktuális természetbeni állapot alapján az erdészeti hatóság által véleményezett törzslapokat az első és az utolsó kifizetési kérelem benyújtásáig el kell készíteni.

(4) A célprogram időtartama 10 év.

(5) A támogatás mértéke 164 euró/ha/év.

3. Cím

ERDŐÁLLOMÁNYOK KÉZIMUNKA-IGÉNYES ÁPOLÁSA CÉLPROGRAM

17. § (1) A jogosultság feltétele, hogy az adott erdőrészletben az ügyfél

- a) részére a tanácsi rendelet 49. cikke szerinti nem termelő beruházások szerkezetátalakítás alintézkedésébe tartozó erdőállomány alatti erdősítés, állománykiegészítés vagy tarvágás után történő szerkezetátalakítás célú támogatás esetében megtörtént a kifizetés,
- b) a természetes mageredetű erdőfelújítás végvágását elvégezte, vagy
- c) hazai nyáras vagy égeres faállománytípus-csoportba tartozó erdők esetében a végvágást elvégezte, és sarjról történő felújítást hajt végre.

(2) A támogatható terület legalább 1 ha nagyságú teljes erdőrészlet.

- (3) A célprogram előírásai:
- a) az újulat szabad fejlődését kézi ápolással folyamatosan biztosítani kell a 6. melléklet szerint,
 - b) az első kifizetési kérelem benyújtásának időpontjától az újulati szintben 1 évesnél idősebb agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefaj egyede nem lehet,
 - c) a támogatási időszak utolsó kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végére a felújítási szintben a főfafaj többéves csemetéinek a 8. mellékletnek megfelelő darabszámban, valamint a 2. mellékletben megadott elegyarányban és fajösszetételben jelen kell lenni,
 - d) a támogatási időszak utolsó kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végére az elegyfajok közül a 2. mellékletben az adott faállománytípusba tartozóan megadott legalább 5 f fajnak kell előfordulnia, és elegyarányuknak el kell érni legalább az 5%-ot.
- (4) Ha az ügyfél a támogatási kérelem benyújtását megelőzően részt vett az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott szerkezetátalakítási alintézkedésbe tartozó erdőállomány alatti erdősítéssel történő szerkezetátalakítás célprogramban, akkor az ügyfélnek a (3) bekezdésben meghatározottak mellett az alábbi előírásokat is teljesítenie kell:
- a) az idős faállomány véghasználatát az 5. évi kifizetési kérelem benyújtásáig el kell végezni,
 - b) a fakitermeléseket úgy kell elvégezni, hogy a felújítási célállománynak megfelelő újulat kevesebb mint 20%-a sérülhet meg a fahasználat során,
 - c) a sérült újulat törevágását vagy pótlását a fakitermelést követő május 1-jéig el kell végezni,
 - d) a fakitermelés és anyagmozgatás során nem keletkezhet 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom.
- (5) A célprogram időtartama 10 év.
- (6) A támogatás mértéke
- a) az első évben 196 euró/ha,
 - b) a második évtől kezdődően 76 euró/ha/év.

4. Cím

ŐSHONOS ERDŐÁLLOMÁNYOK TÁRVÁGÁSOS FELÚJÍTÁSÁNAK VISSZASZORÍTÁSA CÉLPROGRAM

- 18. §** (1) A jogosultság feltétele, hogy az Adattár adatai alapján az erdőrészletben
- a) az adott erdészeti tájban az 1. melléklet szerinti, valamely támogatható faállománytípus található,
 - b) legfeljebb 10% elegyarányban van jelen agresszíven terjedő, idegenhonos fafaj,
 - c) véghasználati előírásként tarvágás szerepel,
 - d) a záródás mértéke az 1. melléklet 010–150. erdészeti tájaiban a faállomány esetén legalább 50%, egyéb erdészeti tájakban a faállomány esetén legalább 80%, és
 - e) a főfafaj esetében az erdőtervezéskor fennálló állapot szerinti csúcsszáradás mértéke nem haladhatja meg a 30%-ot.
- (2) A támogatható terület legalább 1 ha nagyságú teljes erdőrészlet.
- (3) A célprogram előírásai:
- a) az első kifizetési kérelem benyújtásának időpontjáig a fakitermelést úgy kell végrehajtani, hogy az erdőrészlet területének legalább 25%-áról, legfeljebb 50%-áról lehet a fákat eltávolítani,
 - b) az összefüggő véghasználati terület nagysága legfeljebb 0,5 ha lehet,
 - c) a szomszédos véghasználati területek a határoló fák törzsétől mérve nem kevesebb, mint 30 méteres távolságban találhatók,
 - d) a visszamaradó faállomány egyedei között a fahasználatot követő 1 éven belül a csúcsszáradt egyedek elegyaránya nem haladhatja meg a 10%-ot,
 - e) az 1000 m²-t meghaladó összefüggő véghasználati érintett területen azt legalább 5%-ban elfoglaló, de minimum 2 db életképes, tájhoz fajtájú magszóró fát kell meghagyni a főfafajból,
 - f) fakitermelés csak október 1. és március 31. között végezhető,
 - g) az első kifizetési kérelem benyújtását követően fakitermelés csak egészségügyi termelésként végezhető,
 - h) géppel végzett talaj-előkészítés során maximum 80 cm pásztaszélességű talaj-előkészítés végezhető,
 - i) a támogatási kérelem benyújtásától számított 5. évtől a felújítási szintben biztosítani kell, hogy az életképes, többéves csemetékből álló újulat a 2. melléklet szerinti, az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásra jellemző fajaj-összetételben, a 8. mellékletben meghatározott természetes felújítások szerinti egyedszámban, valamint megfelelő záródásban legyen jelen a területen,

- j) az újulat szabad fejlődését ápolással folyamatosan biztosítani kell a 6. melléklet szerint,
 - k) az újulati szintben egyévesnél idősebb agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefaj egyede nem lehet,
 - l) az első kifizetési kérelem benyújtását követően 5 m³/ha mennyiségű, az egyes törzsek legvastagabb részén 20 cm átmérőt meghaladó méretű, lábon álló vagy fekvő holtfa jelenlétét kell biztosítani,
 - m) ha a holtfa biztosítása fakitermeléssel történik, a kitermelt fák törészei nem lehetnek 10 méternél közelebb egymáshoz,
 - n) a földön fekvő holtfát darabolni nem lehet.
- (4) A célprogram időtartama 7 év.
- (5) A támogatás mértéke 160 euró/ha/év.

5. Cím

SPECIÁLIS ERDEI ÉLŐHELYEK ÉS TERMÉSZETES ERDŐFELÚJÍTÁS LEHETŐSÉGÉNEK BIZTOSÍTÁSA CÉLPROGRAMCSOPORT

MIKROÉLŐHELYEK KIALAKÍTÁSA, FENNTARTÁSA CÉLPROGRAM

- 19. §** (1) A jogosultság feltétele, hogy az Adattár adatai alapján az erdőrészlet
- a) kora nagyobb, mint 60 év, hazai füzések, hazai nyárasok, égeresek esetében nagyobb, mint 30 év,
 - b) vágásérettség mutatója nagyobb, mint 15 év, és
 - c) faállománytípusa az adott erdészeti tájban az 1. melléklet szerinti, valamely támogatható faállománytípusba sorolható.
- (2) A támogatható terület legalább 1 ha nagyságú teljes erdőrészlet.
- (3) A célprogram előírásai:
- a) a támogatott erdőrészletben az első kifizetési kérelem benyújtásától legalább 10 m³/ha mennyiségű, az egyes törzsek legvastagabb részén 20 cm átmérőt meghaladó méretű, lábon álló vagy fekvő holtfa jelenlétét kell biztosítani,
 - b) ha a holtfa biztosítása fakitermeléssel történik, a kitermelt fák törészei nem lehetnek 10 méternél közelebb egymáshoz,
 - c) a földön fekvő holtfát darabolni nem lehet,
 - d) a mikroélőhelyen meghagyott lábon álló és fekvő holt fáról fakészletfelvételt kell készíteni, és annak az ügyfél által aláírt kivonatát az első kifizetési kérelemmel együtt kell benyújtani,
 - e) a támogatási időszak utolsó kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végét követően a támogatás tárgyát képező, minimálisan 10 m³/ha faanyag meglétét továbbra is biztosítani kell.
- (4) A célprogram időtartama 7 év.
- (5) A támogatás mértéke 88 euró/ha/év.

A VÉGHASZNÁLAT SORÁN FACSOPORTOK VISSZAHAGYÁSA CÉLPROGRAM

- 20. §** (1) A jogosultság feltétele, hogy az Adattár adatai alapján az erdőrészlet
- a) vágásos üzemmódban szerepel, és vágásérettségi mutatója nem több, mint 9 év,
 - b) fafajai között – az újulati szintet nem számítva – legalább 10% elegyarányban vannak jelen tájhonos fafajok, és
 - c) faállományában az agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeinek elegyaránya a felső koronaszintben legfeljebb 70%.
- (2) A támogatható terület legalább 1 ha nagyságú teljes erdőrészlet.
- (3) A célprogram előírásai:
- a) az első kifizetési kérelem benyújtásáig a véghasználat elvégzése kötelező,
 - b) legalább 90%-ban tájhonos fafajokból álló állékony csoportokat kell kijelölni és meghagyni a támogatásra jogosult terület minimum 5%-án,
 - c) agresszíven terjedő, idegenhonos fafajt a korona szintben a facsoport nem tartalmazhat,
 - d) egy facsoport határvonalait alkotó egyedek törzsei által körbezárt terület legalább 500 m², legfeljebb 2500 m² lehet,
 - e) a facsoport záródása legalább 60% legyen,

- f) a facsoportot alkotó 20 cm-t meghaladó mellmagassági átmérőjű egyedek számát az első kifizetési kérelem benyújtásáig a munkanaplóban rögzíteni kell,
 - g) a fakitermelés során a kijelölt facsoport nem károsodhat,
 - h) a kijelölt facsoport területén fakitermelés és közelítés nem történhet, kivéve az idegenhonos fafaj egyedeinek eltávolítása esetén,
 - i) a visszamaradó facsoport egyedei között a fahasználatot követő 1 éven belül a csúcsszáradt egyedek elegyaránya nem haladhatja meg a 10%-ot.
- (4) A célprogram időtartama 7 év.
- (5) A támogatás mértéke 92 euró/ha/év.

ERDŐFELÚJÍTÁS SIKERESSÉGÉT BIZTOSÍTÓ CSERJESZABÁLYOZÁS CÉLPROGRAM

21. § (1) A jogosultság feltétele, hogy az Adattár adatai alapján az erdőrészletben
- a) előírásként mageredetű természetes erdőfelújítás vagy mageredetű természetes felújítás mesterséges kiegészítéssel szerepel,
 - b) a tájhoz fajok elegyaránya a felújítási szint kivételével meghaladja az 50%-ot,
 - c) a cserjeborítás legalább 30%-os és nem haladja meg a 70%-ot, és
 - d) a záródás mértéke legalább 80%.
- (2) A támogatható terület legalább 1 ha nagyságú teljes erdőrészlet.
- (3) A célprogram előírásai:
- a) az első kifizetési kérelem benyújtásától a cserjeborítást az erdőrészlet teljes területén egyenletes eloszlásban 10% és 20% között kell tartani,
 - b) az erdőrészlet területén csak a 2. mellékletben foglalt, az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásra jellemző fajokat lehet hagyni,
 - c) a támogatási időszak alatt az idős állomány és az újulat együttes záródása nem csökkenhet 80% alá.
- (4) A (3) bekezdés a) pontjában meghatározott előírás a védett cserjefajokra nem vonatkozik, védett cserjék kitermelése tilos.
- (5) A célprogram időtartama 5 év.
- (6) A támogatás mértéke
- a) az első évben 196 euró/ha,
 - b) a második évtől 76 euró/ha/év.

6. Cím

VÉGHASZNÁLAT ELHALASZTÁSA TALAJ- ÉS ÉLŐHELYVÉDELEM CÉLJÁBÓL CÉLPROGRAM

22. § (1) Jogosultsági feltételek:
- a) az Adattár alapján az erdőrészlet
 - aa) legalább 70%-os záródású,
 - ab) a vágásérettségi mutatója 0 vagy annál kisebb,
 - ac) az erdőtervezéskor fennálló állapot szerinti csúcsszáradásának mértéke – a főfaj esetében – nem haladja meg az 50%-ot, valamint
 - ad) megfelel az alább megjelölt feltételek közül valamelyiknek:
 - 1. mezővédő erdő rendeltetésű,
 - 2. lejtése 10 foknál nagyobb,
 - 3. talajvédelmi rendeltetésű, vagy
 - 4. forrást, erdei tavat, lápot, mocsarat foglal magában, illetve láppal, erdei vízfolyással, erdei tóval, mocsárral közvetlenül határos vagy
 - b) az erdőrészlet az Adattár alapján az 1. mellékletben szereplő 010–150. erdészeti tájak valamelyikében helyezkedik el, azon a kiemelten támogatható kategóriába tartozó faállománytípus található, valamint
 - ba) az erdőállományban az agresszíven terjedő, idegenhonos fafaj elegyaránya az újulati szinten kívül maximum 10%,
 - bb) legalább 30%-os záródású,

- bc) főfafajának átlagéletkora nagyobb, mint 80 év, hazai füzések, hazai nyárasok, égeresek esetében nagyobb, mint 40 év, és
 - bd) a vágásérettségi mutató 0 vagy annál kisebb.
- (2) A támogatott terület 1 ha területet meghaladó teljes erdőrészlet.
- (3) A célprogram előírásai:
- a) csak az erdészeti hatóság által engedélyezett egészségügyi termelést lehet végezni,
 - b) a 10 fok feletti lejtésű területek esetében az első kifizetési kérelem benyújtásáig az eróziós, illetve talajpusztulást okozó folyamatok akadályozásával a természetes újulat megtelepedését elő kell segíteni részleges talaj-előkészítéssel, magfogó pászta készítésével, padkázással, rőzsefonat készítéssel vagy rétegvonalra fektetett fatörzsek hátrahagyásával; az így létrehozott létesítményeket a támogatási időszak alatt úgy kell fenntartani, hogy az a természetes újulat megfelelő fejlődését biztosítsa.
- (4) A célprogram időtartama 7 év.
- (5) A támogatás mértéke 200 euró/ha/év.

7. Cím

KÖZJÓLÉTI CÉLÚ ERDŐK FENNTARTÁSA CÉLPROGRAM

- 23. §** (1) Jogosultsági feltételek:
- a) az Adattár alapján:
 - aa) a kérelmezett terület rendeltetése parkerdő, gyógygyerdő vagy „park” egyéb részletként van nyilvántartásba véve, és
 - ab) a kérelemben szereplő, a parkerdő területén található erdőrészletre 9 éven belül véghasználati előírás nincs,
 - b) az ügyfél nyilatkozik arról, hogy a parkerdő az ingatlan-nyilvántartásban legalább alrészletként szerepel, vagy az Adattárban egyéb részletként elkülönített úton 500 méteres távolságon belül megközelíthető, valamint abban hektáronként átlagosan legalább 1-1 közjóléti berendezés található,
 - c) támogatás azon közjóléti létesítményekre és berendezésekre igényelhető, amelyek az erdészeti hatóságnál vezetett közjóléti nyilvántartásban szerepelnek.
- (2) A támogatható terület legalább 1 ha nagyságú teljes erdőrészlet.
- (3) A célprogram előírásai:
- a) a támogatott terület korlátozás nélküli, térítésmentes látogathatóságát folyamatosan biztosítani kell,
 - b) a közjóléti berendezések és sétautak 30 méteres környezetében folyamatosan gondoskodni kell a balesetveszélyes (megdőlt, korhadt, törött, hasadt stb.) fák, illetve a 10 cm-nél vastagabb, letört vagy korhadó ágak eltávolításáról, amelynek megtörténtét a munkanaplóban rögzíteni kell,
 - c) a közjóléti berendezések és sétautak 30 méteres környezetében a balesetveszély elhárítása miatt kitermelt faegyedeket M=1:10 000 méretarányú térképen ábrázolni kell, és azt a munkanaplóhoz csatolni kell,
 - d) a kitermelt faegyedeket legkésőbb a kitermelést követő kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végéig a gyökftől a csúcsrüggyig mért távolságban legalább 1 méter magasságú célállománytípusra jellemző fafajú ültetési anyaggal pótolni kell akkor, ha a kitermelt faegyed tuskójának 10 méteres körzetében nincs ilyen tulajdonságokkal rendelkező természetes újulatból származó fa,
 - e) a kiültetett anyag egyedi védelmét védőkaróval, illetve minden év április 1. és szeptember 30. közötti időben tányérozással folyamatosan biztosítani kell,
 - f) a sétautakat, turistautakat akadályoktól (például kidőlt fa, keréknyomvályú, kátyú, vízátfolyás) mentes állapotban kell fenntartani, és mindkét oldalán minimum 1-1 méter szélességben a cserjék visszaszorításáról kell gondoskodni,
 - g) gondoskodni kell a támogatott területen a hulladékgyűjtők ürítéséről, megtelt hulladékgyűjtő a támogatott területen nem lehet,
 - h) a szemétszállítás, a szemétygyűjtés időpontját a munkanaplóban rögzíteni kell.
- (4) A célprogram időtartama 7 év.
- (5) A támogatás mértéke a támogatott terület után 200 euró/ha/év.

8. Cím

ERDEI TISZTÁSOK KIALAKÍTÁSA ÉS FENNTARTÁSA CÉLPROGRAM

- 24. §** (1) A jogosultság feltétele, hogy a kérelmezett terület az Adattárban tisztásként nyilvántartott részletként szerepeljen.
- (2) A célprogramban csak a meglévő vagy a kialakításra kerülő tisztás teljes területével lehet részt venni, melynek legkisebb támogatható területe 0,5 ha.
- (3) A célprogram előírásai:
- a) a támogatási kérelem benyújtását követő első évben kétszeri szárazúzást vagy kaszálást kell végrehajtani szeptember 30-ig,
 - b) a támogatási kérelem benyújtását követő első év október 1-jét követően a támogatott területen a (3) bekezdés f) pontja szerinti egyedek kivételével egyévesnél idősebb fa- és cserjefaj nem lehet,
 - c) természetvédelmi terület esetén a szárazúzást 15 nappal annak megkezdése előtt a működési terület szerinti természetvédelmi kezelésért felelős szervnek írásban be kell jelenteni,
 - d) a támogatási kérelem beadását követő második évtől kezdődően a kaszáláson és lehordáson kívül egyéb beavatkozás nem végezhető, a közlekedés és a munkák során nem keletkezhet 20 cm-nél mélyebb keréknyom,
 - e) a területen szóró, vadetető, szóó egész évben, április 1. és október 15. közötti időszakban az erdőtörvény 13. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja szerinti erdei farakodó létesítése, fenntartása tilos,
 - f) védett cserje- és fajok kivételével hektáronként legfeljebb 20 db fa vagy cserje hagyható a tájhoz fa- és cserjefajokból,
 - g) védett cserje- és fajok kivágása tilos,
 - h) a többlet fák és cserjék eltávolítását a támogatási kérelem benyújtását követő első év október 1-jétől a támogatási kérelem benyújtását követő második év március 31-ig lehet elvégezni,
 - i) a támogatási kérelem benyújtását követő második évtől kezdődően évente legalább egyszer, szeptember 1. és október 10. között egy őszi tisztító kaszálást kell elvégezni,
 - j) természetvédelmi terület esetén a tisztító kaszálást 15 nappal annak megkezdése előtt a működési terület szerinti természetvédelmi kezelésért felelős szervnek írásban be kell jelenteni,
 - k) a kaszálást követő harminc napon belül el kell távolítani a szénát a területről,
 - l) a szárazúzások, kaszálások, lehordások időpontjait a munkanaplóban rögzíteni kell.
- (4) A célprogram időtartama 7 év.
- (5) A támogatás mértéke
- a) első évben 196 euró/ha,
 - b) második évtől 36 euró/ha/év.

9. Cím

TERMÉSZETKÍMÉLŐ ANYAGMOZGATÁSI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA CÉLPROGRAM

- 25. §** (1) A jogosultság feltétele olyan gyérítés, készletgondozó használat, szálalás, egészségügyi termelés vagy – a tarvágást és az egyéb termelést kivéve – véghasználati fakitermelés, amelyre vonatkozó bejelentést az erdészeti hatóság tudomásul vett vagy engedélyezett.
- (2) A célprogram előírásai:
- a) a fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészleten belül csak kötélpálya, vasló, erdészeti csúszda, állati erővel vont fogat, közelítő kerékpár, szán vagy a kitermelt faanyag emelve történő közelítésére alkalmas önjáró kerekes eszköz használható,
 - b) a fakitermelés és anyagmozgatás megkezdését és várható befejezését, az alkalmazott fakitermelés eszközét és módját 15 nappal korábban be kell jelenteni az erdészeti hatóságnak,
 - c) a fakitermelés és anyagmozgatás során nem keletkezhet 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom,
 - d) a kitermelt fatömeg és a megmaradó faállományon keletkezett tő- és törzsszerűlések viszonyszáma nem haladhatja meg az 5 m³/darab mértéket.
- (3) A célprogram időtartama 1 év.
- (4) A támogatás mértéke a kiközelített faanyag után 12,45 euró/m³, de legfeljebb 50 m³-nek megfelelő euró hektáronként.

III. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

26. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

- 27. §** (1) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2009. évtől nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 113/2009. (VIII. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. számú melléklete a 10. melléklet szerint módosul.
- (2) Az R. 6. számú melléklete a 11. melléklet szerint módosul.

Az Európai Unió jogának való megfelelés

28. § Ez a rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló, 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK tanácsi rendelet 47. cikkének végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.

Gráf József s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

1. melléklet a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelethez

Az egyes erdészeti tájakon és tájrészekeken az erdő-környezetvédelmi program szempontjából kiemelten támogatható, illetve még támogatható állománytípusok, valamint az ott tájhonos fafajok

Erdészeti táj	Kiemelten támogatható állománytípusok	Támogatható állománytípusok	Tájhonos fafajok*
10. Szatmár–Beregi-síkság	013, 015, 029, 054, 066, 070, 073, 074	017, 019, 023, 025, 027, 028, 049, 050, 051, 052, 053, 069, 075, 076, 077, 078, 079	KST, KTT, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, HBE, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NH, EH, NYI, SNYI
20. Bodroglók–Rétköz	013, 015, 025, 029, 054, 066, 070, 073, 074	017, 019, 023, 027, 028, 049, 050, 051, 052, 053, 069, 075, 076, 077, 078	KST, B, GY, HJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NYI
30. Nyírség	013, 015, 025, 029, 054, 066, 070, 073, 074, 075, 076	019, 023, 027, 028, 049, 050, 051, 052, 053, 069, 077, 078, 079	KST, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, EH, NYI, SNYI
40. Hajdúság	025, 029, 054, 066	027, 051, 052, 053, 069, 070, 073, 074, 077, 078	KST, MJ, TJ, MSZ, VSZ, MAK, ZSM, AL, KT, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NYI
50. Berettyó–Körös-vidék	025, 029, 054, 066, 070, 073, 074	013, 026, 027, 028, 034, 036, 049, 050, 051, 052, 053, 069, 077, 078	KST, CS, GY, HJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, EH
60. Hortobágy	025, 027, 029, 053, 054, 066	026, 028, 034, 051, 052, 069, 070, 073, 074, 075, 076	KST, MJ, TJ, MSZ, VSZ, MAK, ZSM, AL, KT, FRNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, MÉ

Erdészeti táj	Kiemelten támogatható állománytípusok	Támogatható állománytípusok	Tájhonos fajok*
70. Nagykunság	025, 029, 053, 054, 066	026, 027, 028, 034, 051, 052, 069, 070, 073, 074, 075, 076	KST, MJ, TJ, MSZ, VSZ, MAK, ZSM, AL, KT, FRNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, MÉ
80. Körös–Maros köze	025, 029, 053, 054, 066	026, 027, 028, 034, 051, 052, 069, 070, 073, 074, 075, 076	KST, MOT, CS, MJ, TJ, MSZ, VSZ, MAK, ZSM, AL, KT, FRNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, MÉ
90. Közép-Tiszai-ártér	025, 027, 029, 053, 054, 066, 070, 073, 074	013, 028, 049, 050, 051, 052, 069, 075, 076, 077, 078	KST, GY, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MAK, CSNY, AL, KT, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NYI
100. Alsó-Tiszai-ártér	025, 027, 029, 053, 054, 066, 070, 073, 074	028, 051, 052, 069, 075, 076, 077, 078	KST, GY, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MAK, CSNY, AL, KT, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, MÉ, KH, NYI
110. Jász-Heves-Borsodi síkság	025, 029, 053, 054, 066	017, 018, 023, 026, 027, 028, 032, 033, 034, 035, 036, 051, 052, 069, 070, 073, 074, 075, 076	KST, KTT, MOT, CS, GY, HJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, KBO
120. Duna–Tisza közti hátság	025, 027, 029, 066, 069, 070, 075, 076	013, 015, 019, 023, 028, 049, 050, 051, 052, 053, 071, 073, 074, 077, 078, 079	KST, MOT, GY, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NYI, SNYI, KBO
130. Bácskai-löszhát	025, 027, 066, 069, 070	029, 051, 052, 053, 054, 071, 073, 074, 077, 078	KST, MOT, MJ, TJ, MSZ, VSZ, MAK, AL, KT, FRNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, MÉ, EH, KBO
140. Dunamenti-síkság	013, 015, 025, 027, 029, 053, 054, 066, 070, 073, 074, 075, 076	013, 015, 028, 049, 050, 051, 052, 069, 075, 076, 077, 078, 079	KST, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, HÉ, KH, EH
150. Mezőföld	025, 026, 027, 029, 053, 054, 066, 069, 070, 075, 076	013, 014, 015, 017, 018, 019, 020, 026, 027, 028, 029, 033, 034, 035, 037, 040, 041, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 073, 074, 075, 076, 079	KST, KTT, MOT, CS, GY, MJ, TJ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, VK, CSNY, ZSM, AL, KT, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, EH, NYI, KBO
160. Dráva menti síkság	013, 015, 029, 054, 066, 070, 073, 074, 075, 076	017, 018, 019, 023, 025, 026, 027, 028, 032, 034, 049, 050, 051, 052, 053, 069, 077, 078	KST, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, HÉ, KH, NH, EH, NYI
170. Eperjes-Tokaji-hegyvidék	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 023, 025, 075, 076, 077, 078	007, 008, 010, 011, 012, 013, 014, 015, 022, 025, 027, 028, 029, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 069, 070, 073, 074, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MÉ, KH, NH, ASZ, MK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, NYI, SNYI, KBO
180. Sajó-Hernád közötti dombság	008, 009, 010, 011, 013, 017, 018, 033, 036, 075, 076, 079	001, 002, 003, 004, 005, 006, 012, 014, 015, 019, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 035, 037, 040, 041, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 077, 078	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MÉ, HÉ, KH, NH, ASZ, MK, MAK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, BABE, FRNY, RNY, FTNY, KFÜ, FFÜ, TFÜ, NYI, SNYI, KBO

Erdészeti táj	Kiemelten támogatható állománytípusok	Támogatható állománytípusok	Tájhonos fajok*
190. Aggtelek-Rudabányai-hegyvidék	001, 002, 003, 004, 006, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 023, 033, 034, 035, 041, 042, 052, 077, 078	005, 010, 013, 014, 015, 020, 025, 027, 028, 029, 032, 033, 034, 035, 036, 041, 042, 049, 050, 051, 053, 054, 070, 073, 074, 075, 076, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, KBO
200. Heves-Borsodi-dombság	001, 002, 003, 004, 006, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 023, 075, 076	005, 007, 010, 012, 013, 014, 015, 020, 022, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 041, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 069, 070, 073, 074, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KBO
210. Bükk	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 023, 033, 035, 051, 052, 075, 076, 077, 078	001, 002, 003, 004, 006, 007, 009, 010, 012, 013, 014, 015, 019, 020, 022, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 033, 034, 036, 037, 041, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, HÉ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, KBO, TF
220. Mátra	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 023, 033, 035, 051, 052, 075, 076, 077, 078	007, 010, 012, 013, 014, 015, 020, 022, 025, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 041, 042, 049, 050, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, KH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, BABE, NYI, NH, FRNY, RNY, FTNY, KFÜ, FFÜ, TFÜ, KBO
230. Gödöllői-dombság	008, 011, 017, 018, 019, 023, 033, 035, 078	009, 010, 012, 013, 014, 015, 020, 022, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 040, 041, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, HBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, KBO
240. Cserhát-vidék	001, 002, 003, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 025, 032, 033, 034, 035, 036, 069, 075, 076, 077, 078	001, 002, 003, 004, 005, 006, 007, 008, 009, 010, 011, 012, 013, 014, 015, 017, 018, 019, 020, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 037, 040, 041, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FTNY, KFÜ, FFÜ, TFÜ, KBO
250. Börzsöny	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 023, 033, 035, 040, 041, 042, 051, 052, 075, 076, 077, 078	007, 010, 012, 013, 014, 015, 020, 022, 025, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FTNY, KFÜ, FFÜ, TFÜ, KBO

Erdészeti táj	Kiemelten támogatható állománytípusok	Támogatható állománytípusok	Tájhonos fajok*
260. Visegrádi-hegység	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 020, 023, 033, 035, 040, 041, 042, 051, 052, 077, 078	007, 010, 012, 013, 014, 015, 022, 025, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, NYI, BABE, FRNY, RNY, FTNY, KFÜ, FFÜ, TFÜ, KBO
270. Pilis–Budai-hegység	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 020, 023, 033, 035, 040, 041, 042, 077, 078	007, 010, 012, 013, 014, 015, 022, 025, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, NYI, BABE, FRNY, RNY, FTNY, KFÜ, FFÜ, TFÜ, KBO
280. Gerecse	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 020, 023, 033, 035, 040, 041, 042, 051, 052, 077, 078	007, 010, 012, 013, 014, 015, 022, 025, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, HBE, LBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, KBO
290. Vértes	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 011, 017, 018, 019, 020, 023, 033, 035, 040, 041, 042, 051, 052, 077, 078	007, 010, 012, 013, 014, 015, 022, 025, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, KGY, HJ, KJ, MJ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, HBE, LBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KBO
300. Dunazugi-medencék és Velence vidék	017, 018, 019, 020, 023, 033, 035, 040, 041, 042, 077, 078	008, 009, 011, 010, 012, 013, 014, 015, 022, 025, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 040, 041, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, HBE, LBE, NYI, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, KBO
310. Vértes- és Bakonyalja	001, 002, 003, 008, 009, 010, 013, 014, 017, 018, 019, 025, 026, 033, 034, 037, 066, 069, 070, 075, 076	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 010, 011, 012, 013, 014, 015, 016, 017, 018, 022, 027, 028, 029, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 049, 050, 053, 054, 062, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MÉ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, HBE, BABE, NYI, EF, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, KBO
320. Magas-Bakony	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 013, 014, 018, 033, 051, 052, 075, 076	007, 010, 011, 012, 015, 017, 019, 020, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 035, 036, 037, 040, 041, 042, 049, 050, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, VSZ, MÉ, KH, NH, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, KBO
330. Keleti-Bakony	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 018, 019, 020, 033, 035, 040, 041, 042, 051, 052, 077, 078	007, 010, 011, 012, 013, 014, 015, 017, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, AL, KT, HBE, LBE, BABE, RNY, FFÜ, TFÜ, MÉ, KH, NH, NYI, KBO

Erdészeti táj	Kiemelten támogatható állománytípusok	Támogatható állománytípusok	Tájhonos fafajok*
340. Déli-Bakony	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 013, 014, 018, 019, 020, 033, 035, 040, 041, 042, 051, 052, 077, 078	007, 010, 011, 012, 015, 017, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, KH, NH, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, HBE, LBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, HÉ, KBO, TF
350. Balaton-felvidék	001, 002, 003, 008, 009, 013, 014, 018, 019, 020, 033, 035, 040, 041, 042, 051, 052, 077, 078	004, 005, 006, 010, 011, 012, 015, 017, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, ASZ, MK, VK, NH, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, HBE, LBE, BABE, NYI, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, KBO
360. Keszthelyi-hegység	001, 002, 003, 008, 009, 013, 014, 018, 019, 020, 033, 035, 040, 041, 042, 051, 052, 077, 078	004, 005, 006, 010, 011, 012, 015, 017, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, HBE, LBE, BABE, FRNY, RNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NH, NYI, KBO
370. Győr–Tatai-teraszvidék	025, 026, 029, 053, 054, 066, 073, 074	013, 014, 015, 027, 028, 032, 034, 035, 036, 037, 042, 049, 050, 051, 052, 069, 070, 075, 076	KST, KTT, MOT, CS, GY, HJ, MJ, TJ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, CSNY, ZSM, AL, KT, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NYI, KBO
380. Szigetköz-Rábaköz	013, 025, 029, 032, 034, 053, 054, 066, 073, 074	013, 014, 015, 018, 026, 027, 028, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 078	KST, KTT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, HÉ, KH, NH, NYI, KBO
390. Fertő–Hanság-medence	025, 027, 029, 053, 054, 066, 070, 073, 074, 075, 076	028, 049, 050, 051, 052, 069, 077, 078, 079	KST, GY, MJ, MSZ, VSZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, HÉ, KH, NYI, SNYI
400. Marcal-medence	013, 025, 026, 029, 033, 034, 053, 054, 066, 073, 074, 075	014, 015, 016, 018, 022, 027, 028, 032, 035, 036, 037, 042, 049, 050, 051, 052, 066, 069, 073, 074, 075, 070, 076, 077, 078	KST, KTT, CS, GY, HJ, KJ, MJ, MSZ, VSZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NYI, KBO
410. Soproni-hegység	001, 002, 003, 004, 007, 008, 009, 017, 019, 022, 023, 075, 076	005, 006, 010, 011, 012, 013, 015, 018, 020, 025, 029, 033, 035, 036, 037, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 073, 074, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, CSNY, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, BABE, SZG, FRNY, RNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, EF, LF, JF, MÉ, KH, NYI, SNYI, KBO
420. Soproni-dombság	008, 009, 010, 017, 018, 019, 033, 035, 041, 042, 066	001, 002, 003, 004, 005, 006, 011, 012, 013, 014, 015, 020, 022, 023, 025, 027, 029, 032, 036, 037, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 069, 070, 075, 076, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, CSNY, ZSM, AL, KT, HBE, LBE, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NH, NYI, KBO

Erdészeti táj	Kiemelten támogatható állománytípusok	Támogatható állománytípusok	Tájhonos fajok*
430. Kőszegi-hegység	001, 002, 003, 004, 007, 008, 017, 019, 022, 023, 075, 076, 078	005, 006, 009, 010, 011, 012, 013, 015, 018, 020, 029, 033, 035, 036, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 069, 070, 073, 074, 077, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, ASZ, MK, CSNY, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, LBE, BABE, SZG, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, HÉ, KH, NH, NYI, EF, EF, JF, KBO
440. Alpokalji-dombság	002, 003, 008, 009, 012, 017, 018, 019, 022, 075, 076	001, 004, 005, 006, 007, 010, 011, 013, 014, 015, 016, 020, 023, 025, 026, 027, 029, 033, 034, 035, 036, 037, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, CSNY, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, BABE, SZG, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, HÉ, KH, NYI, EF, KBO
450. Sopron–Vasi-síkság	008, 010, 013, 015, 017, 018, 019, 022, 025, 026, 029, 033, 034, 054, 066, 073, 075	001, 002, 003, 004, 005, 006, 007, 008, 009, 010, 011, 012, 014, 015, 016, 020, 023, 025, 027, 028, 032, 034, 035, 036, 037, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, HBE, BABE, SZG, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, HÉ, KH, NH, NYI, KBO
460. Kemeneshát	001, 002, 003, 008, 009, 012, 013, 018, 019, 022, 025, 026, 032, 033, 034, 035, 037, 075	004, 005, 006, 007, 010, 011, 012, 013, 014, 015, 016, 017, 019, 020, 022, 023, 027, 028, 029, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, CSNY, AL, KT, BABE, SZG, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NYI, EF, KBO
470. Őrség	001, 002, 003, 007, 008, 009, 012, 013, 016, 075, 076	004, 005, 006, 011, 015, 017, 019, 022, 023, 025, 027, 028, 029, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 077, 078, 079	KST, KTT, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, CSNY, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, BABE, SZG, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NYI, SNYI, EF, LF, KBO
480. Göcsej	001, 002, 003, 004, 006, 007, 008, 009, 012, 013, 015, 029, 053, 054, 075, 076	001, 004, 005, 006, 011, 015, 016, 017, 019, 022, 023, 025, 027, 028, 029, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 077, 078, 079	KST, KTT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, HBE, BABE, SZG, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, HÉ, KH, NH, NYI, EF, KBO
490. Balatoni-medence	029, 054, 066, 075, 076	013, 015, 025, 027, 028, 049, 050, 051, 052, 053, 069, 070, 073, 074, 077, 078	KST, GY, MJ, TJ, MSZ, VSZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NYI
500. Külső-Somogy	001, 002, 003, 008, 013, 015, 018, 019, 033, 034, 066, 075, 076, 077	004, 005, 006, 009, 010, 011, 014, 017, 020, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 035, 036, 037, 040, 041, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 069, 070, 073, 074, 078	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, VK, CSNY, ZSM, AL, KT, HBE, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NH, EH, NYI, KBO

Erdészeti táj	Kiemelten támogatható állománytípusok	Támogatható állománytípusok	Tájhonos fajok*
510. Belső-Somogy	013, 015, 019, 025, 026, 029, 053, 054, 066, 070, 073, 074, 075, 076	001, 002, 003, 004, 006, 007, 008, 009, 010, 011, 012, 014, 016, 017, 018, 019, 022, 023, 025, 027, 028, 032, 033, 034, 036, 037, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 069, 070, 073, 074, 077, 078, 079	KST, KTT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, HÉ, KH, NH, EH, NYI, SNYI, KBO
520. Kelet-Zalai-dombság	001, 002, 003, 004, 008, 009, 013, 015, 018, 025, 029, 033, 054, 075, 076	001, 004, 005, 006, 007, 008, 009, 010, 011, 012, 014, 015, 016, 017, 018, 019, 020, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 077, 078, 079	KST, KTT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, HBE, BABE, SZG, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NH, NYI, KBO
530. Zselic	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 013, 017, 018, 019, 023, 029, 033, 075, 076, 078	004, 005, 007, 010, 011, 012, 014, 015, 017, 019, 020, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 079	KST, KTT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, VK, CSNY, ZSM, AL, KT, HBE, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NH, EH, NYI, KBO
540. Tolnai-dombság	001, 002, 003, 008, 010, 017, 018, 019, 032, 033, 036, 040, 041, 042, 075, 076, 078	001, 002, 003, 004, 005, 006, 009, 011, 012, 013, 014, 015, 020, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 035, 037, 040, 041, 042, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, VK, CSNY, ZSM, AL, KT, HBE, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NH, EH, NYI, KBO
550. Mecsek	001, 002, 003, 004, 005, 006, 008, 009, 010, 011, 017, 018, 019, 033, 035, 040, 041, 042, 052, 075, 076, 078	007, 012, 013, 014, 015, 020, 022, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 051, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 077, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, SM, ZSM, AL, KT, MBE, HBE, BABE, SZG, FRNY, RNY, FFÜ, TFÜ, MÉ, KH, NH, EH, NYI, KBO
560. Baranyai-dombság	001, 002, 003, 008, 009, 010, 017, 018, 019, 032, 033, 035, 036, 041, 042, 066, 078	001, 002, 003, 004, 005, 006, 007, 011, 012, 013, 014, 015, 020, 022, 023, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 037, 040, 049, 050, 051, 052, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, MSZ, VSZ, ASZ, MK, MAK, VK, CSNY, ZSM, AL, KT, HBE, BABE, FRNY, RNY, FTNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NH, EH, NYI, KBO
570. Villányi-hegység	008, 009, 010, 011, 017, 018, 019, 033, 035, 040, 041, 042, 052, 078	001, 002, 003, 004, 005, 006, 007, 012, 013, 014, 015, 020, 022, 025, 026, 027, 028, 029, 032, 034, 036, 037, 049, 050, 051, 053, 054, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 079	KST, KTT, MOT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, ASZ, MK, VK, CSNY, AL, KT, HBE, BABE, RNY, FFÜ, TFÜ, KFÜ, MÉ, KH, NH, EH, KBO

* Az Erdőrendezési szabályzatról szóló 88/2000. (XI. 10.) FVM rendelet alapján kiadott Erdőtervezési útmutató kódjegyzéke alapján

2. melléklet a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelethez

Természetszerű (őshonos fajú) célállománytípusok*

Sz.	Rövidítés	Megnevezés	Főfaj(ok)	Elegyfajok	Cserjefajok
Kemény lombos faállománytípusok BÜKKÖSÖK					
001	B	Bükkös	B >= 70%	KTT, GY, HJ, KJ, MJ, NH, KH, EH, HSZ, MK, CSNY, MBE, RNY, KFÜ, NYI	CSGG, FÜBD, MO, VAK, VGY Cserjeborítás: 5–20%
002	B-KTT	Kocsánytalan tölgyes-bükkös	B 50–70%; KTT 20–30%	GY, HJ, KJ, MJ, NH, KH, EH, HSZ, MK, CSNY, MBE, RNY, KFÜ, NYI	CSGG, FÜBD, MO, VAK, VGY Cserjeborítás: 5–20%
003	B-GY-KTT	Gyertyános-kocsánytalan tölgyes-bükkös	B 50–60%; KTT 20–30%; GY 10–20%	HJ, KJ, MJ, NH, KH, EH, HSZ, MK, CSNY, MBE, RNY, KFÜ, NYI	CSGG, FÜBD, MO, VAK, VGY Cserjeborítás: 5–20%
004	B-GY	Gyertyános-bükkös	B 50–70%; GY 20–30%	KTT, HJ, KJ, MJ, NH, KH, EH, HSZ, MK, CSNY, MBE, RNY, KFÜ, NYI	CSGG, FÜBD, MO, VAK, VGY Cserjeborítás: 5–20%
005	B-K	Kőrises-bükkös	B 50–70%; K 20–30% (K = MK és/vagy VK)	KTT, CS, GY, HJ, KJ, MJ, NH, KH, EH, HSZ, CSNY, BABE, LBE, TF	CSGG, FÜBD, MO, VAK, VGY Cserjeborítás: 10–30%
006	B-EL	Egyéb lomb elegyes-bükkös	B 50–70%; EL 20–30%	KTT, CS, GY, HJ, KJ, MJ, NH, KH, EH, HSZ, MK, VK, CSNY, MBE, BABE, LBE, RNY, KFÜ, NYI	CSGG, FÜBD, MO, VAK, VGY Cserjeborítás: 5–20%
007	B-F	Fenyő elegyes-bükkös	B 50–70%; F 20–30% (F = LF és/vagy JF és/vagy EF)	KTT, GY, HJ, KJ, MJ, NH, KH, HSZ, MK, CSNY, MBE, RNY, KFÜ, NYI	FÜBD, MO, VAK Cserjeborítás: 0–10%

* Az Erdőrendezési szabályzatról szóló 88/2000. (XI. 10.) FVM rendelet alapján kiadott Erdőtervezési útmutató kódjegyzéke alapján.

GYERTYÁNOS-KOCSÁNYTALAN TÖLGYESEK

Szsz.	Rövidítés	Megnevezés	Főfaj(ok)	Elegyfajfajok	Cserjefajok
008	GY-KTT	Gyertyános-kocsánytalan tölgyes	KTT 50–70%; GY 20–30%	KST, CS, B, KJ, MJ, KH, EH, HSZ, MSZ, MK, CSNY, MBE, AL, KT, SZG, RNY, KFÜ, NYI	CSGG, CSKR, EGG, FA, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 10–30%
009	GY-KTT-B	Bükkös-gyertyános-kocsánytalan tölgyes	KTT 50–60%; GY 10–20%; B 20–30%	KST, HJ, KJ, MJ, NH, KH, EH, HSZ, MSZ, MK, CSNY, MBE, AL, KT, SZG, RNY, KFÜ, NYI	CSGG, CSKR, EGG, FA, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 10–30%
010	GY-KTT-CS	Cseres-gyertyános-kocsánytalan tölgyes	KTT 50–60%; GY 10–20%; CS 20–30%	KST, KJ, MJ, KH, EH, MSZ, MK, CSNY, BABE, AL, KT, SZG, RNY, KFÜ, NYI	CSGG, CSKR, EGG, FA, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 20–50%
011	GY-KTT-EL	Egyéb lomb elegyes-gyertyános-kocsánytalan tölgyes	KTT 50–60%; GY 10–20%; EL 20–30%	B, KST, CS, HJ, KJ, MJ, NH, KH, EH, HSZ, MSZ, MK, VK CSNY, MBE, BABE, AL, KT, SZG, RNY, KFÜ, NYI	CSGG, CSKR, EGG, FA, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 10–30%
012	GY-KTT-F	Fenyő elegyes-gyertyános-kocsánytalan tölgyes	KTT 50–60%; GY 10–20%; EF 20–30%	KST, B, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, MK, CSNY, AL, KT, SZG, KH, RNY, KFÜ, MÉ, NYI	CSGG, CSKR, EGG, FA, KBN, MO, VBN, VGY Cserjeborítás: 5–20%

GYERTYÁNOS-KOCSÁNYOS TÖLGYESEK

013	GY-KST	Gyertyános-kocsányos tölgyes	KST 50–70%; GY 20–30%	KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, KH, EH, FRNY, RNY	CSGG, CSKR, EGG, FA, KBN, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 10–30%
014	GY-KST-CS	Cseres-gyertyános-kocsányos tölgyes	KST 50–60%; GY 10–20%; CS 20–30%	KTT, KJ, MJ, TJ, MSZ, CSNY, AL, KT, KH, EH, FRNY, RNY	CSGG, CSKR, EGG, FA, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 20–50%
015	GY-KST-EL	Egyéb lomb elegyes-gyertyános-kocsányos tölgyes	KST 50–60%; GY 10–20%; EL 20–30%	KTT, CS, B, KJ, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, MAK, CSNY, ZSM, AL, KT, KH, EH, FRNY, RNY	CSGG, CSKR, EGG, FA, KBN, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 10–30%
016	GY-KST-F	Fenyő elegyes-gyertyános-kocsányos tölgyes	KST 50–60%; GY 10–20%; EF 20–30%	KTT, B, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, MK, CSNY, AL, KT, SZG, KH, RNY, KFÜ, MÉ, NYI	CSGG, CSKR, EGG, FA, KBN, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 5–20%

KOCsÁNYTALAN TÖLGYESEK

Sz.	Rövidítés	Megnevezés	Főfaj(ok)	Elegyfajok	Cserfajok
017	KTT	Kocsánytalan tölgyes	KTT>=70%	B, GY, MBE, SZG, KH, RNY, KFÜ, NYI, BO, MOT, CS, KJ, MJ, TJ, MSZ, MK, VK, KT, LBE, BABE, EH	KBN Cserjeborítás: 0–10% BKR, CSGG, CSKR, CSM, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, MOHO, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 20–50%
018	KTT-CS	Cseres-kocsánytalan tölgyes	KTT 50–70%; CS 20–40%	MOT, GY, KJ, MJ, TJ, MSZ, MK, VK, CSNY, KT, HB, BABE, KH, EH	BKR, CSGG, CSKR, CSM, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, MOHO, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 20–50%
019	KTT-H	Hársas-kocsánytalan tölgyes	KTT 50–70%; H 20–30% H = NH és/vagy KH és/vagy EH	CS, MOT, GY, KJ, MJ, TJ, MSZ, MK, VK, KT, HB, BABE	BKR, CSGG, CSKR, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, MOHO, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 10–30%
020	KTT-MOT	Molyhos tölgyes-kocsánytalan tölgyes	KTT 40–60%; MOT 20–30%	CS, MJ, TJ, MSZ, MK, VK, KT, HB, LBE, BABE, EH	BKR, CSGG, CSKR, CSM, EGG, FA, HUSO, KÖK, MOHO, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–100%
022	KTT-EF	Erdeifenyves-kocsánytalan tölgyes	KTT 50–70%; EF 20–30%	B, GY, MBE, SZG, RNY, KFÜ, NYI, SNYI	CSGG, EGG, FA, KBN, MO, VBN, VGY Cserjeborítás: 0–20%
023	KTT-EL	Egyéb lomb elegyes-kocsánytalan tölgyes	KTT 50–70%; EL 20–30%	CS, MOT, B, GY, KJ, MJ, TJ, MSZ, MK, VK, CSNY, KT, HB, BABE, KH, EH	BKR, CSGG, CSKR, CSM, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, MOHO, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 20–50%

KOCsÁNYOS TÖLGYESEK

Sz.	Rövidítés	Megnevezés	Főfaj(ok)	Elegyfajok	Cserjefajok
025	KST	Kocsányos tölgyes	KST ≥ 70%	CS, MOT, GY, MJ, TJ, MSZ, CSNY, AL, KT, FRNY, RNY, KH, EH, NYI, VSZ, MAK	CSKR, CSM, EGG, FA, KÖK, MO, OBG, SBO, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–100% CSGG, KBG, KBN, MOHO Cserjeborítás: 20–50%
026	KST-CS	Cseres-kocsányos tölgyes	KST 50–70%; CS 20–30%	KTT, GY, MJ, TJ, MSZ, KT, KH, EH, RNY, NYI	CSGG, CSKR, EGG, FA, KÖK, MO, VBN, VGY Cserjeborítás: 20–50%
027	KST-HNY	Hazai nyáras-kocsányos tölgyes	KST 50–70%; HNY 20–30% HNY = FRNY és/vagy RNY	GY, MJ, TJ, MSZ, VSZ, MAK, CSNY, AL, KT, HÉ, CS, MOT, KH, EH NYI	CSGG, CSKR, EGG, KBG, KBN, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 20–50% CSM, FA, KÖK
028	KST-MÉ	Mézgás égeres-kocsányos tölgyes	KST 50–70%; MÉ 20–30%	GY, MJ, TJ, MSZ, VSZ, ZSM, AL, FRNY, RNY	CSGG, CSKR, EGG, KBG, KBN, MO, RFÜ, VBN, VGY Cserjeborítás: 20–50%
029	KST-K	Kőrises-kocsányos tölgyes	KST 50–70%; K 20–30% = MAK, MK	B, GY, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, ZSM, AL, FRNY, RNY	CSGG, CSKR, EGG, KBG, KBN, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 20–50%

CSERESEK

Sz.	Rövidítés	Megnevezés	Főfaj(ok)	Elegyfajok	Cserfajok
032	CS	Cseres	CS>=70%	KST, KTT, MOT, MJ, TJ, MSZ, MK, VK, KT, HB, LBE, BABE, EH	BKR, CSGG, CSKR, CSM, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, MOHO, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–70%
033	CS-KTT	Kocsánytalan tölgyes-cseres	CS 50–70%; KTT 20–30%	MOT, MJ, TJ, MSZ, MK, VK, KT, HB, LBE, BABE, EH	BKR, CSGG, CSKR, CSM, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, MOHO, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–70%
034	CS-KST	Kocsányos tölgyes-cseres	CS 50–70%; KST 20–30%	KTT, MJ, TJ, MSZ, KT, RNY, KH, EH, NYI	CSGG, CSKR, EGG, FA, KÖK, MO, VBN, VGY Cserjeborítás: 20–50%
035	CS-MOT	Molyhos tölgyes-cseres	CS 50–70%; MOT 20–30%	KTT, MJ, TJ, MSZ, MK, VK, KT, HBE, LBE, BABE, EH	BKR, CSGG, CSKR, EGG, CSM, FA, HUSO, KÖK, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–100%
036	CS-EL	Egyéb lomb elegyes-cseres	CS 50–70%; EL 20–30%	MOT, MJ, TJ, MSZ, MK, VK, KT, HB, LBE, BABE, EH	BKR, CSGG, CSKR, CSM, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, MOHO, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–70%
037	CS-EF	Erdeifenyves-cseres	CS 50–70%; EF 20–30%	KST, KTT, MOT, MJ, MSZ, MK, VK, KT, BABE	BKR, CSGG, CSKR, CSM, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–70%

MOLYHOS TÖLGYESEK

Szsz.	Rövidítés	Megnevezés	Főfaj(ok)	Elegyfajajok	Cserjefajok
040	MOT-VK	Virágos körises-molyhos tölgyes	MOT 40–60%; VK ≥ 30%	KTT, CS, MK, SM, HBE, LBE	BKR, CSSZ, EGG, FA, HUSO, KÖK, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN Cserjeborítás: 50–100%
041	MOT-KTT	Kocsánytalan tölgyes-molyhos tölgyes	MOT 40–50%; KTT 20–30%	CS, MJ, MSZ, MK, VK, KT, HBE, LBE, BABE	BKR, CSKR, EGG, CSM, FA, HUSO, KÖK, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–100%
042	MOT-CS	Cseres-molyhos tölgyes	MOT 40–50%; CS 20–30%	KTT, MJ, MSZ, MK, VK, KT, HBE, LBE, BABE	BKR, CSKR, EGG, CSM, FA, HUSO, KÖK, OBG, PDF, SBO, ÜL, VBN Cserjeborítás: 30–100%

GYERTYÁNOSOK

49	GY	Gyertyános	GY ≥ 70%	KTT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, MK, CSNY, KT, LBE, BABE, MBE, RNY, NH, KH, EH	CSGG, CSKR, EGG, FA, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 0–50%
50	GY-E	Elegyes-gyertyános	GY 50–70%; EL, EGYF 30–50%	KTT, CS, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, MK, CSNY, KT, LBE, BABE, MBE, RNY, NH, KH, EH, EF	CSGG, CSKR, EGG, FA, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 0–50%

JUHAROSOK

051	J	Juharos	J ≥ 70% J = HJ és/vagy KJ	B, GY, KTT, MOT, MJ, HSZ, MSZ, MK, VK, KT, CSNY, LBE, BABE, NH, KH, EH	BKR, CSGG, CSKR, EGG, FA, FBD, FÜBD, MO, MOHO, VAK, VBN, VGY Cserjeborítás: 5–70%
052	J-E	Elegyes-juharos	J 50–70%; EL 30–50% J = HJ és/vagy KJ	B, GY, KTT, MOT, MJ, HSZ, MSZ, MK, VK, KT, CSNY, LBE, BABE, NH, KH, EH	BKR, CSGG, CSKR, EGG, FA, FBD, FÜBD, MO, MOHO, VAK, VBN, VGY Cserjeborítás: 5–70%

KŐRISEK

Sz.	Rövidítés	Megnevezés	Főfaj(ok)	Elegyfajok	Cserfajok
053	K	Kőrises	K >= 70% K = MK és/vagy VK, MAK	B, GY, KTT, MOT, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, KT, CSNY, LBE, BABE, NH, KH, EH, KST, GY, MJ, TJ, VSZ, ZSM, AL, FRNY, RNY, FFÜ, TFÜ, MÉ	BKR, CSGG, CSKR, CSSZ, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, MOHO, OBG, PDF, SBO, ÜL, VAK, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–100% KBG, KBN, RFÜ
054	K-T	Tölgyes-kőrises	K 50–70%; KST 20–30% K = MAK, MK	GY, MJ, TJ, HSZ, MSZ, VSZ, ZSM, AL, FRNY, RNY, FFÜ, TFÜ	CSGG, CSKR, EGG, KBG, KBN, MO, MOHO, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–100%

Lágylombos faállománytípusok
HAZAI NYÁRASOK

066	HNY	Hazai nyáras	HNY >= 70% HNY = FRNY, RNY, FTNY	KST, MOT, MJ, KT, NYI, BO, MAK, MSZ, VSZ, MJ, TJ, KT, AL, ZSM, FFÜ, TFÜ, KTT, B, GY, HJ, KJ, HSZ, MK, CSNY, MBE, KFÜ, KH, NH, NYI	CSKR, EGG, FA, KÖK, MO, OBG, SBO, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–100% CSGG, KBG, KBN, MO, Cserjeborítás: 30–100% CSGG, MOHO
069	HNY-KST	Kocsányos tölgyes-hazai nyáras	HNY 50–70%; KST 20–30% HNY = FRNY, RNY	MOT, MJ, KT, NYI, BO, MAK, MSZ, VSZ, TJ, AL, ZSM	CSKR, EGG, FA, KÖK, MO, OBG, SBO, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–100% CSGG, KBG, KBN Cserjeborítás: 30–100%
070	HNY-EL	Egyéb lomb elegyes-hazai nyáras	HNY 50–70%; EL 20–30% HNY = FRNY, RNY, FTNY	KST, MOT, MJ, KT, NYI, BO, MAK, MSZ, VSZ, TJ, AL, ZSM, FFÜ, TFÜ, KTT, B, GY, HJ, KJ, HSZ, MK, CSNY, MBE, KFÜ, KH, NH, NYI	CSKR, EGG, FA, KÖK, MO, OBG, SBO, VBN, VGY Cserjeborítás: 30–100% CSGG, KBG, KBN, MOHO
071	HNY-BO	Borókás-hazai nyáras	FRNY 60–80%; BO 10–30%	KST, MOT, MJ, KT	EGG, FA, KÖK, SBO, VBG Cserjeborítás: 0–30%

FÜZESEK (a nem nemes füzések)

073	FÜ	Fűzes	FFÜ >= 70%	VSZ, ZSM, FRNY, FTNY, TFÜ, HÉ	KBG, KBN, VGY Cserjeborítás: 10–30%
074	FÜ-E	Elegyes-fűzes	FFÜ 50–70%; EL 30–50%	MAK, VSZ, ZSM, FRNY, FTNY, TFÜ, HÉ	CSKR, KBG, KBN, VBN, VGY Cserjeborítás: 10–50%

ÉGERESEK

Sz.	Rövidítés	Megnevezés	Főfaj(ok)	Elegyfajok	Cserjefajok
075	MÉ	Mézgás égeres	MÉ>=70%	GY, MJ, HSZ, MK, ZSM, AL, RNY, TFÜ, MAK, BAFÜ, SNYI	FBD, KBG, KBN, VGY Cserjeborítás: 5–30% RFÜ
076	MÉ-E	Elegyes-mézgás égeres	MÉ 50–70%; EL 30–50%	BAFÜ	FBD, KBG, KBN, MO, VGY Cserjeborítás: 5–30% RFÜ

HÁRSASOK

077	H	Hársas	H>=70% (H = NH, KH, EH)	KT, CS, MOT, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, MK, VK, CSNY, KT, LBE, BABE	BKR, CSGG, CSKR, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, MOHO, OBG, SBO, ÜL, VAK, VBN, VGY Cserjeborítás: 10–50%
078	H-E	Elegyes-hársas	H 50–70%; EL 30–50% (H = NH, KH, EH)	KT, CS, MOT, B, GY, HJ, KJ, MJ, HSZ, MSZ, MK, VK, CSNY, KT, LBE, BABE	BKR, CSGG, CSKR, EGG, FA, HUSO, KÖK, MO, MOHO, OBG, SBO, ÜL, VAK, VBN, VGY Cserjeborítás: 10–50%

NYÍRESEK

079	NYI	Nyíres	NYI>=70%	FRNY, RNY, BO, MBE, KFÜ, EF	Sík vidéken: EGG, FA, SBO, KÖK, VBN, MO Cserjeborítás: 0–50% Hegy- és dombvidéken: CSGG, MO, KBN Cserjeborítás: 0–30%
-----	-----	--------	----------	-----------------------------	--

Alkalmazott fogalmak

Főfaj – Az adott célállománytípus jellemző és névadó őshonos fafajai.

Elegyfaj – A főfaj(ok) növekedését nem akadályozó, a terméshozadékra jellemző faállománytípusra jellemző őshonos fajok. Ökológiai értéke nem kisebb, mint a főfajé.

Cserjefaj – Az adott terméshozadékra jellemző őshonos cserjefaj. Nem kerültek be a táblázatba a liánok, epifitonok, törpecserjék, rózsafajok (*Rosa* spp.), szedrek és málna (*Rubus* spp.), ártéri bokorfüzű fajok, továbbá a védett cserjefajok.

Megjegyzések

– Néhány célállománytípus (pl. kocsánytalan tölgyes, kocsányos tölgyes, kőrises, hazai nyáras, mézgás égeres) sokféle termőhelyi szituációban jelenhet meg, ezért itt megbontás alkalmazandó.

– Más célállománytípusok (pl. juharos, hársas, tölgyes-kőrises) csak bizonyos termőhelyi szituációban fogadhatók el terméshozadék célállománytípusoknak, más termőhelyeken konszociációk, azaz nem erdősítési célállománytípusok.

3. melléklet a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelethez

Támogatási kérelmek részletes pontozási rendszere

Értékelési szempont megnevezése		Pontszám
<i>Horizontális szempontok</i>		
Elmaradott és munkanélküliséggel sújtott terület [240/2006. (XI. 30.) Korm. rendelet alapján]	Társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott település községhatárában tervezett erdőrésztlet	7
Elmaradott és munkanélküliséggel sújtott terület [240/2006. (XI. 30.) Korm. rendelet alapján]	Az országos átlagot legalább 1,75-szörösen meghaladó munkanélküliségű település községhatárában elhelyezkedő erdőrésztlet	7
Térségi fenntarthatóság vizsgálata (helybenlakás)	A kérelmezett terület a lakhely, illetve székhely szerinti községhatárban található	6
	A kérelmezett terület a lakhely, illetve székhely szerinti településsel szomszédos községhatárban található	4
Erdősültség vizsgálata	10% alatti erdősültséggel rendelkező községhatárban helyezkedik el	6
	10–20% közötti erdősültséggel rendelkező községhatárban helyezkedik el	3
	20% feletti erdősültséggel rendelkező községhatárban helyezkedik el	2
Kiemelt területen tervezett beruházás	Balaton Kiemelt Üdülőkörzet (2000. évi CXII. törvény)	4
	Velencei-tó–Vértes Kiemelt Üdülőkörzet [1117/2003. (XI. 28.) Korm. határozat]	4
	Budapesti Agglomeráció (2005. évi LXIV. törvény)	4
Horizontális szempontok összesen:		30
<i>Szakmai szempontok</i>		
Kérelmezett terület mérete 5,00 ha felett		8
Jelenlegi/tervezett faállomány: az e rendelet 1. melléklete alapján kiemelten támogatható		12
Elegyességének vizsgálata	Az elegyesség mértéke >30%	10
	Az elegyesség mértéke 20–30%	7
	Az elegyesség mértéke 10–19,9%	4
Erdőrésztleten található jelenlegi faállomány őshonosságának vizsgálata	100–70%-ban őshonos fafajokból álló állomány	10
	69,9–50%-ban őshonos fafajokból álló állomány	7
	Kevesebb mint 50%-ban őshonos fafajokból álló állomány	3
Az Adattárban védett vagy Natura 2000 területként nyilvántartott terület		10
Szakmai szempontok összesen		50
Az egyes célprogramokban jelentkező speciális szempontok (lásd a táblázat alatt részletezve)		20
Összesen:		100 pont

Speciális szakmai pontozási szempontok:

- Agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása
 - A kérelmezett erdőrésztletben az e rendelet 2. mellékletében szereplő, adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásra jellemző célállomány található (8 pont).
 - Az erdőrésztlet az Adattárban ártérként nyilvántartott terület (6 pont).
 - Az erdőrésztlet elsődleges rendeltetése közjóléti vagy védelmi rendeltetés (6 pont).
- Szállaló erdőgazdálkodás célprogram
 - Az erdőgazdálkodó igazoltan részt vett a Pro Silva szövetség által szervezett tanfolyamon (8 pont).
 - Az erdőrésztlet elsődleges rendeltetése közjóléti vagy védelmi (6 pont).
 - Az erdőrésztlet átlagos lejtése az Adattár adatai alapján 10 foknál nagyobb (6 pont).

3. Erdőállományok kézimunka-igényes ápolása célprogram
 1. Az Adattár alapján az e rendelet 1. mellékletében szereplő 010–150. erdészeti tájak valamelyikében helyezkedik el, és ott az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásra jellemző célállomány található a területen (8 pont).
 2. Az erdőrészlet nem érintkezik olyan erdőrészlettel, ahol agresszíven terjedő, idegenhonos fafaj van, illetve olyan termőfölddel, ahol ilyen fafajjal tervezett erdőtelepítésre vagy fás szárú energiaültetvény létesítésére hatályos engedély van kiadva (6 pont).
 3. Az erdőrészlet átlagos lejtése az Adattár adatai alapján 10 foknál nagyobb (6 pont).
4. Őshonos erdőállományok tarvágásos felújításának visszaszorítása
 1. Az Adattár alapján az e rendelet 1. mellékletében szereplő 010–150. erdészeti tájak valamelyikében helyezkedik el, és ott az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásra jellemző célállomány található a területen (8 pont).
 2. Az erdőrészlet elsődleges rendeltetése közjóléti vagy védelmi rendeltetés (6 pont).
 3. Az erdőrészlet átlagos lejtése az Adattár adatai alapján 10 foknál nagyobb (6 pont).
5. A. Mikroélőhelyek kialakítása, fenntartása
 1. Az erdőrészlet átlagos lejtése az Adattár adatai alapján 10 foknál nagyobb (8 pont).
 2. Az Adattár alapján az e rendelet 1. mellékletében szereplő 010–150. erdészeti tájak valamelyikében helyezkedik el, és ott az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásra jellemző célállomány található a területen (6 pont).
 3. Az erdőrészletben maximum 10% elegyarányban van jelen agresszíven terjedő, idegenhonos fafaj (6 pont).
5. B. A véghasználat során facsoportok visszahagyása
 1. Az Adattár alapján az e rendelet 1. mellékletében szereplő 010–150. erdészeti tájak valamelyikében helyezkedik el, és ott az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásra jellemző célállomány található a területen (8 pont).
 2. Az erdőrészlet elsődleges rendeltetése közjóléti rendeltetés (6 pont).
 3. Az erdőrészlet átlagos lejtése az Adattár adatai alapján 10 foknál nagyobb (6 pont).
5. C. Erdőfelújítás sikerességét biztosító cserjeszabályozás
 1. Az Adattár alapján az e rendelet 1. mellékletében szereplő 010–150. erdészeti tájak valamelyikében helyezkedik el, és ott az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásra jellemző célállomány található a területen (8 pont).
 2. Az erdőrészlet állománytípusa az e rendelet 2. melléklete szerinti 001–029 vagy 040–042 sorszámú célállománytípusba sorolható (6 pont).
 3. Az erdőrészlet az Adattárban védett, illetve fokozottan védett területként van nyilvántartva (6 pont).
6. Véghasználat elhalasztása talaj- és élőhelyvédelem céljából
 1. Az erdőrészlet az Adattárban védett, illetve fokozottan védett területként van nyilvántartva (8 pont).
 2. Az erdőrészlet elsődleges rendeltetése közjóléti rendeltetés (6 pont).
 3. Az Adattár adatai alapján az erdőrészlet átlagos lejtése 10 foknál nagyobb vagy talajvédelmi rendeltetésű (6 pont).
7. Közjóléti rendeltetésű erdők fenntartása
 1. A kérelmezett területen legalább 3 különböző típusú és minimálisan 20 darabszámú közjóléti berendezés található (8 pont).
 2. Az ügyfél a támogatási kérelem beadásának évét megelőző két éven belül saját vagy önkormányzati forrásból a kérelmezett területen közjóléti beruházást hajtott végre (6 pont).
 3. A kérelmezett terület KSH adatok alapján nagyobb mint 20 000 lakosú település községhatárán belül található (6 pont).
8. Erdei tisztások kialakítása és fenntartása
 1. Az erdőrészlet az Adattárban védett, illetve fokozottan védett területként van nyilvántartva (12 pont).
 2. A tisztás területe 0,5–1 ha (8 pont).
9. Természetkímélő anyagmozgatási módszerek alkalmazása
 1. Az erdőrészlet az Adattárban védett, illetve fokozottan védett területként van nyilvántartva (8 pont).
 2. Az erdőrészlet lejtése 10 foknál nagyobb (6 pont).
 3. A 2–4. számú erdő-környezetvédelmi célprogramokkal együtt történő alkalmazás (6 pont).

4. melléklet a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelethez

TÖRZSLAP

a erdőrésztlet átalakító/szállító üzemmódú kezeléséhez és a gazdálkodás nyilvántartásához
I.

(Általános adatok)

Az átalakító/szállító üzemmód megkezdésének időpontja év hó

Az üzemmód váltás célja:

- ☐ vegyes választékú, egyenletes hozamú faanyagtermelés – folyamatos erdőborítás mellett
☐ a védelmi rendeltetés biztosítása és faanyagtermelés, egyenletes hozam és folyamatos erdőborítás mellett
☐ meghatározott minőségű vastagfa (célátmérő) termelése egyenletes hozammal a folyamatos erdőborítás mellett
☐ más különleges: cél elérése meghatározott fahozam biztosítása mellett, folyamatos erdőborítással

A faállomány jelenlegi állapota (az erdőleírás értékelése alapján):

Egészségi állapot: ☐ jó ☐ megfelelő ☐ rossz

Szükség-e (külön) beavatkozás az EÜ állapot javítása érdekében?

☐ igen ☐ nem

Indoklás:

Elegyarány: ☐ megfelelő; ☐ nem megfelelő

Szükséges beavatkozás:

Korszerkezet: ☐ egykorú ☐ kétkorú ☐ vegyes korú

Átmérő szerkezet az átlagadatokhoz képest:

☐ átlagméret körüli ☐ változatos

Záródás-borítás (újulat szint) %: jelenleg: Z: /B:

kívánatos: Z: /B:

Megjegyzések:

Az üzemmód váltásra vonatkozó megállapítások

Átvezetés: ☐ szükséges ☐ nem szükséges

Az anyaállomány kitermelésének várható időtartama: év

Az átvezetés tervezett folyamata

☐ TRV – utódállomány nevelése – SZ

☐ FVV – utódállomány nevelése – SZ

☐ SZV – SZ

☐ SZ

☐ Állomány nevelése – SZ

Az üzemmód igényel-e további feltárást?

☐ igen ☐ nem

Megjegyzések:

Dátum:

.....
 tulajdonos erdőgazdálkodó, ügyfél erdészeti hatóság

Szöveges indoklás:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dátum:

.....
gazdálkodó

.....
erdészeti hatóság

Szállaló erdőrézletek műszaki átvételi jegyzőkönyve

Év:

Igazgatóság

Erdőfelügyelő:

Erdőgazdálkodó kódja, neve, címe:

.....

Helység, tag: részlet:, terület: ha

Els. rend: Eng. faáll. típ.:

1. A termőhelynek megfelelő állománytípusra jellemző újulat megtelepedésének üteme:

☐ megfelelő ☐ nem megfelelő ☐ beavatkozást igényel

Szükséges beavatkozás: (mesterséges erdősisítés, intenzív ápolás, védelem stb.)

(Az erdőrézletben a legutóbbi fakitermelés során keletkezett üres területnél nagyobb – az állománytípusra jellemző – újulat nélküli terület nem fogadható el!)

2. Az újulati szint fafaj soros leírása, záródása %

Fafaj	Eredet	Elegyarány	Elegyedés módja	Kor

3. Az utánpótlás állományrészek állapota

Mérete:	☐ Megfelelő	☐ Nem megfelelő	☐ Beavatkozást igényel
Elegyaránya:	☐ Megfelelő	☐ Nem megfelelő	☐ Beavatkozást igényel
Minősége:	☐ Megfelelő	☐ Nem megfelelő	☐ Beavatkozást igényel

Szükséges beavatkozás: (a fakitermelés szüneteltetése, elegyarány-szabályozás, egészségügyi termelés stb.)

4. A legutóbbi fakitermelés mértéke meghaladta a 10 évi folyónövedék mértékét?

☐ igen ☐ nem

(a korábbi terv – tény adatokból származtatott adat)

5. A végrehajtott beavatkozások a vastagsági csoportok törzsszám és fatérfogat szerinti egyensúlyi állapotának kialakulását szolgálták, illetve a kialakított egyensúlyi állapot fenntartását biztosították?

☐ igen ☐ nem ☐ beavatkozást igényel

Szükséges beavatkozás: (fakitermelés szüneteltetése, az egyes átmérőcsoportokba tartozó élőfakészlet arányának megváltoztatása stb.)

(Az erdőrézletben a nem újulatszintbe tartozó állomány záródása nem csökkenhet 60% alá)

6. Az állomány minősége szemrevételezés alapján

☐ javult ☐ romlott

7. Ellenőrző mérés szükséges?

☐ igen ☐ nem

8. Megjegyzések:

.....

.....

.....

9. A jegyzőkönyvben szereplő megállapításokkal a gazdálkodó egyetért?

☐ igen ☐ nem

Ellenvélemény:

.....

.....

Dátum:

.....
erdőgazdálkodó

.....
erdőfelügyelő

6. melléklet a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelethez

Az erdőfelújításokban a támogatás szempontjából az ápolások eredményeként még elfogadható állapot meghatározása

Mesterséges erdőfelújítások ápolása

Gyom: Minden, nem az erdősítési célállománynak és módnak megfelelő, nem védett növényfaj, de különösen az idegenhonos, agresszíven terjedő fajok, cserjék és lágyszárúak, amelyek a célállomány fejlődését gátolják

A vegetációs időszakban szeptember 15-ig:

A sor 50 cm-es pásztájában ha a

csemete magassága 0–10 cm közötti, a gyom magassága legfeljebb 40 cm,

csemete magassága 11–30 cm közötti, a gyom magassága legfeljebb 60 cm,

csemete magassága 31–60 cm közötti, a gyom magassága legfeljebb 70 cm,

csemete magassága 61–80 cm közötti, a gyom magassága legfeljebb 90 cm lehet.

A sorközből, azaz a sor 50 cm-es pásztáján kívül ha a

csemete magassága 0–10 cm közötti, a gyom magassága legfeljebb 40 cm,

csemete magassága 11–80 cm közötti, a gyom magassága legfeljebb 60 cm,

csemete magassága 80 cm feletti, a gyom magassága legfeljebb a csemete magassága lehet.

Szeptember 15. után:

A sor 50 cm-es pásztájában ha a

csemete magassága 90 cm, a gyom magassága legfeljebb a csemete magassága +10 cm, de legfeljebb 90 cm,

csemete magassága 90 cm feletti, a gyom magassága legfeljebb a csemete magassága lehet.

A sorközből, azaz a sor 50 cm-es pásztáján kívül ha a

csemete magassága 0–10 cm közötti, a gyom magassága legfeljebb 20 cm,

csemete magassága 11–80 cm közötti, a gyom magassága legfeljebb 40 cm,

csemete magassága 80 cm feletti, a gyom magassága legfeljebb a csemete magassága lehet.

Az ápolások után a csemeték legfeljebb 20%-ának vezérhajtását takarhatja levágott gyomnövényzet, illetve a csemeték legfeljebb 5%-ának vezérhajtását takarhatják kúszónövények.

Természetes erdőfelújítások ápolása

A felújítás alatt álló területen az elfogadott célállománynak megfelelő fafajok vezérhajtásának magasságát a lágyszárú gyomnövényzet magassága 40 cm-nél nagyobb mértékben nem haladhatja meg.

A felújítás alatt álló területen az elfogadott célállománynak megfelelő főfajok vezérhajtása magasságának 2/3-át a gyomnak minősülő fa- és cserjefajok, valamint az elfogadható mértéket meghaladó elegyfajok egy évesnél idősebb befásodott hajtásai nem haladhatják meg.

A befejezésre tervezett erdősítésekben az elfogadott célállománynak megfelelő fafajok vezérhajtását más – kivéve védett – növény nem nőheti túl.

Az ápolások után a csemeték legfeljebb 20%-ának vezérhajtását takarhatja levágott gyomnövényzet, illetve a csemeték legfeljebb 5%-ának vezérhajtását takarhatják kúszónövények.

7. melléklet a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelethez**Közjóléti berendezések meghatározása****SÉTAÚT**

Minimum 1,2 m széles, stabilizálatlan vagy stabilizált járőfelületű út.

ERDEI BÚTOR GARNITÚRA

Felületkezelt fából készült, helyhez rögzített berendezés, amely legalább egy asztalból és egy padból áll.

TÁMLÁS PAD

Felületkezelt fából készült, támlával ellátott, helyhez rögzített ülőpad.

HULLADÉKGYŰJTŐ

Felületkezelt fából vagy fémből készült, cserélhető műanyag zsákkal felszerelt, rögzített berendezés.

VÉDŐHÁZ

Fedett, oldalt nyitott kialakítású felületkezelt faépület legalább 6 m² alapterülettel, kialakított ülőhelyekkel.

ILLEMHELY

Zárt ürgödrös, fedett és oldalt zárt felületkezelt fa felépítményű építmény.

TÁBLA

Felületkezelt favázra rögzített, színes térképes információs vagy haladási irányt jelző, felirattal vagy ábrával ellátott tájékoztató tábla.

TŰZRAKÓHELY

Terméskőből vagy vasalt betonból épített tűzgödör, amely körül legalább 6 fő számára ülőhely biztosított.

ERDEI JÁTSZÓSZER

Rögzített, felületkezelt fából készült, egy- vagy többfunkciós játszószer.

ERDEI TORNASZER

Rögzített, testmozgást szolgáló különféle felületkezelt fa sporteszköz.

8. melléklet a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelethez

AZ EGYES FAÁLLOMÁNYTÍPUS-CSOPORTOK ELVÁRT JELLEMZŐI AZ ERDŐ-KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLPROGRAMOK ÉRTÉKELÉSE SZEMPONTJÁBÓL

Faállománytípus-csoport	Főfaj	Mesterséges erdősítés			Természetes felújítás	
		Első kiviteli minimális tőszám hektáronként főfajból	Főfaj/célállományba tartozó összes faj minimális tőszáma a célprogram befejezésekor*	Főfaj/célállományba tartozó összes faj egymáshoz mért maximális távolsága a célprogram** befejezésekor	Főfaj minimális tőszáma a célprogram befejezésekor*	Átlagos záródás/borítás % a célprogram befejezésekor
Bükkösök	B	8 000	4 500 (7 500)	1,5 (1,2)	8 000 (15 000)	90
Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	KTT	8 000	KTT 4 500 GY 1 500 (7 500)	KTT 1,5 GY 2,6 (1,2)	8 000 (15 000)	90
Gyertyános-kocsányos tölgyesek	KST	8 000	KST 4 000 GY 1 500 (7 500)	1,6 2,6 (1,2)	8 000 (15 000)	90
Kocsánytalan tölgyesek	KTT	8 000	4 500 (7 500)	1,5 (1,2)	8 000 (15 000)	90
Kocsányos tölgyesek	KST	8 000	4 000 (7 500)	1,6 (1,2)	8 000 (15 000)	90
Cseresek	CS	8 000	4 500 (7 500)	1,5 (1,2)	8 000 (15 000)	90
Molyhos tölgyesek	MOT	8 000	3 000 (5 000)	1,8 (1,4)	3 000 (6 000)	80
Juharosok	J	8 000	4 000 (6 000)	1,6 (1,3)	8 000 (15 000)	90
Kőrisesek	K	8 000	4 000 (6 000)	1,6 (1,3)	8 000 (15 000)	90
Hazai nyárasok	HNY	4 500	2 000 (3 000)	2,2 (1,8)	gyökérsarj 4 000 (6 000)	80
Füzesek	FÜ	4 500	3 000 (5 000)	1,8 (1,4)	4 000 (8 000)	90
Égeresek	MÉ	4 500	2 000 (3 000)	2,2 (1,8)	sarj 4 000 (6 000)	80
Hársasok	H	8 000	4 500 (7 500)	1,5 (1,2)	4 000 (8 000)	90
Nyíresek	NYI	4 500	2 000 (3 000)	2,2 (1,8)	4 000 (8 000)	90

* A zárójelben szereplő értékek az értékelés során figyelembe vehető összes fajra, a felette lévő érték a főfajra vonatkozó elvárt minimális tőszámot mutatják.

** A maximális tőtávolság értelmezése: egy tetszőleges felállási ponthoz legközelebb eső három értékelhető fajfajú egyed egymástól mért távolságainak számtani átlaga.

– A főfaj vagy az előzőek szerint számba vehető további fajfajok egyedei közül csak azok a megfelelő eredetű, fejlődésű és maradandó károsítástól mentes egyedek vehetők figyelembe, amelyek további jelenléte kívánatos és biztosítható.

– Ha a fő- és értékelésbe bevonható mellékfajfajok együttes tőszáma a fenti táblázat szerint ugyan elegendő a vizsgált területen, de azok egymáshoz viszonyított eloszlása nem egyenletes az erdőrészletben, akkor még sikeresnek minősíthető az erdősítés, ha

- = a heterogén állományösszetétel a termőhelyi viszonyokkal vagy természetes felújítások esetén az anyaállomány eredeti változatosságával összhangban van,

- = a főfafaj egyedszáma az erdőrészt 20%-ánál, de maximum 2,00 ha-nál nagyobb összterületen nem eshet a fenti táblázatban átlagos minimális elvárásként megadott érték 30%-a alá,
 - = az erdőrészt teljes faállománya az erdősítés befejezésétől a következő véghasználatig egyébként egységesen kezelhető.
- Az V–VI. fatermési osztályba sorolt erdőrésztben végzett erdősítések sikeresnek minősülnek a program befejezésének évében, ha azok a táblázatban megadott tőszám és borítottsági elvárásoknak átlagosan 50%-ban (erdőssztyepp erdőkben 30%-ban) megfelelnek. Az ilyen kedvezőtlen termőhelyi viszonyú erdősítésekben ugyancsak elfogadható még, ha abban legfeljebb 0,5 ha-os, egymással nem érintkező üres foltok találhatóak, amelyek összes területe azonban nem haladja meg az erdőrészt területének 20%-át.

9. melléklet a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelethez

AZ EGYES ELŐÍRÁSOKNAK VALÓ MEG NEM FELELÉS ESETÉN, A MEG NEM FELELÉS SÚLYOSSÁGÁNAK, MÉRTÉKÉNEK, VALAMINT FOLYTONOSSÁGÁNAK ALAPJÁN MEGHATÁROZOTT JOGKÖVETKEZMÉNYEK

Magyarázat:

Súlyosság: be nem tartott előírás célkitűzése

Mérték: a kötelezettségzegés területi kiterjedése a támogatott terület vonatkozásában

Tartósság: a kötelezettségzegés megszüntethetőségének időtartama

Jelmagyarázat:

E-10%: Az adott támogatási egységre jutó adott évi támogatási összeget 10%-kal csökkenteni kell. Az adott évben jogosulatlanul felvett támogatást a jogosulatlanul igénybevett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni.

E-30%: Az adott támogatási egységre jutó adott évi támogatási összeget 30%-kal csökkenteni kell. Az adott évben jogosulatlanul felvett támogatást a jogosulatlanul igénybevett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni.

E-100%: Az adott támogatási egységre jutó adott évi támogatási összeget 100%-kal csökkenteni kell. Az adott évben jogosulatlanul felvett támogatást a jogosulatlanul igénybevett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni.

E-Kizár: Az adott támogatási egység támogatási jogosultsága megszűnik. Az adott évben jogosulatlanul felvett támogatást a jogosulatlanul igénybevett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni.

C-10%: Az adott célprogramban az adott évi teljes támogatási egységre jutó támogatási összeget 10%-kal csökkenteni kell. Az adott évben jogosulatlanul felvett támogatást a jogosulatlanul igénybevett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni.

C-30%: Az adott célprogramban az adott évi teljes támogatási egységre jutó támogatási összeget 30%-kal csökkenteni kell. Az adott évben jogosulatlanul felvett támogatást a jogosulatlanul igénybevett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni.

C-100%: Az adott célprogramban az adott évi teljes támogatási egységre jutó támogatási összeget 100%-kal csökkenteni kell. Az adott évben jogosulatlanul felvett támogatást a jogosulatlanul igénybevett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni.

C-Kizár: Az adott célprogramban a teljes terület támogatási jogosultsága megszűnik. Az adott évben jogosulatlanul felvett támogatást a jogosulatlanul igénybevett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint vissza kell fizetni.

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűségi leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
Általános kötelezettségeknél való meg nem felelés jogkövetkezményei													
6. § (1) bekezdés a) pont	Az erdőfelújítás és a pótlás során az erdészeti szaporítóanyagokról szóló 110/2003. (X. 21.) FVM rendelet szerinti, az adott erdőterületet is magába foglaló származási körzetekből származó szaporítóanyagot alkalmazni.	Az ügyfél nem megfelelő szaporító anyagot használt fel.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
6. § (1) bekezdés b) pont	A vágástéri hulladék kivételével a támogatási időszak alatt folyamatosan gondoskodni a támogatott területen található hulladék eltávolításáról.	Az adott támogatási egység területén a hulladék eltávolítása első alkalommal nem történt meg a támogatási időszak alatt.	enyhe	erdő-részlet szintű	ismét-lődő jellegű lehet								
		Az adott támogatási egység területén a hulladék eltávolítása második alkalommal nem történt meg a támogatási időszak alatt.	közepes										
		Az adott támogatási egység területén a hulladék eltávolítása harmadik alkalommal nem történt meg a támogatási időszak alatt.	súlyos										
6. § (1) bekezdés c) pont	A támogatott területet a terepen jól láthatóan, állandósított jelekkel lehatárolni, és a jelölést a támogatási időszak alatt fenntartani.	A támogatott terület lehatárolása egyáltalán nem, vagy nem megfelelően, illetve hiányosan történt meg, de ez nem befolyásolta az objektív ellenőrzési eljárás lefolytatását, ide értve az esetleges mérések végrehajtását.	enyhe	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
		A támogatott terület lehatárolása egyáltalán nem, vagy nem megfelelően, illetve hiányosan történt meg és ez megghiúsította az objektív ellenőrzési eljárás teljeskörű lefolytatását, ide értve az esetleges mérések végrehajtását.	súlyos		rövid-távú								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszegés leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10 %	C-30 %	C-100%	C-Kizár
6. § (1) bekezdés d) pont	A szaporítóanyag származását tanúsító származási bizonyítvány másolatát példányát a felhasználás utáni első kifizetési kérelem benyújtási időszakának végéig az erdészeti hatósághoz benyújtani, az eredeti példányt a támogatási időszak végéig megőrizni.	A származási igazolások az ellenőrzési eljárás időpontjáig egyáltalán nem vagy nem teljes körűen kerültek megküldésre, ezért az ügyfelet az ellenőrzés lefolytatását követően hiánypótolni kellett, de az igazolások alátámasztják a támogatási jogosultságot. A származási igazolások az ellenőrzési eljárás időpontjáig egyáltalán nem vagy nem teljes körűen kerültek megküldésre, ezért az ügyfelet az ellenőrzés lefolytatását követően hiánypótolni kellett, aminek egyáltalán nem vagy nem teljes körűen tett eleget, illetve a beküldött igazolások nem vagy nem teljes körűen támasztják alá az elvégzett munkaműveletet.	enyhe	erdő-részlet szintű	eseti								
6. § (1) bekezdés e) pont	A támogatási határozat közlését követő második kifizetési kérelem benyújtási időszakának vége előtt az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program I. és II. intézkedéscsoportjához kapcsolódó képzések tárgyában nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2008. (X. 22.) FVM rendelet 3. § (1) bekezdés b) pont bf) alpontja szerinti kötelező szakmai képzésen részt venni.	Az ügyfél az előírt határidőn belül nem vett részt a képzésen.	súlyos	kérelem szintű	mara-dandó								
6. § (1) bekezdés f) pont	A támogatási célprogramokhoz tartozó előírások, munkaműveletek elvégzését az évenkénti bontásban vezetett munkanaplóban, legkésőbb azok elvégzésétől számított egy héten belül rögzíteni, amelynek aláírt másolatát a kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végéig az erdészeti hatósághoz benyújtani.	A munkanaplóban található adatok alapján a támogatási jogosultság egyértelműen eldönthető, de a dokumentálás nem az előírásoknak megfelelő. A munkanaplóban található adatokból a támogatási jogosultság nem egyértelműen megítélhető, illetve valamely támogatási egységre vonatkozóan a munkanapló határidőre nem került benyújtásra.	enyhe	erdő-részlet szintű	egyedi, rövid-távú								
			súlyos	erdő-részlet szintű	egyedi, mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűségi leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
6. § (1) bekezdés h) pontja	A vegyszeres védekezés végrehajtása esetén az erdészeti hatóságnak a támogatott terület elhelyezkedése szerint illetékes szervét a tervezett védekezés megkezdése előtt legalább 10 munkanappal írásban értesíteni, a beavatkozás tervezett helyének és időpontjának megjelölésével.	A bejelentésnek az ügyfél nem vagy nem határidőben tett eleget.	közepes	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
6. § (2) bekezdés	A célprogramok végrehajtása során vegyszer használata csak az alábbi esetekben és feltételekkel engedélyezett.	Nem megfelelő vegyszerhasználat történt.	súlyos	erdő-részlet szintű	maradandó								
Agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása célprogram													
15. § (3) bekezdés a) pont	A támogatási időszak alatt az erdőterületben egy évesnél idősebb, agresszíven terjedő idegenhonos fa- és cserjefaj egyede nem maradhat.	A területen megtalálható néhány 1 évesnél idősebb egyed szálanként elkülönül, közvetlen környezetükben az irtás elvégzése egyértelműen megállapítható.	közepes	erdő-részlet szintű	egyedi, rövid-távú								
		A területen megtalálható 1 évesnél idősebb egyedek csoportosan jelennek meg a területen, utalva az irtási munkálatok szakszerűtlen, illetve nem kellő gondossággal történő végrehajtására.	súlyos	erdő-részlet szintű	egyedi, rövid-távú								
		Az előző meg nem felelés ismétlődése esetén.	súlyos	kérelem szintű	hosszú-távú								
		A területen található agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok miatt kizárt erdőterületek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott évi kifizetési kérelemben szereplő összes erdőterület 50%-át.	súlyos	kérelem szintű	maradandó								
15. § (3) bekezdés b) pont	A fahasználatok során a záródás ártérén kívüli területen nem csökkenhet 50% alá.	A fahasználatok során a záródás a megengedett érték alá csökkent az ártérén kívüli területen.	súlyos	erdő-részlet szintű	egyedi, maradandó								
	A fahasználatok során a záródás ártérén nem csökkenhet 80% alá.	A záródás a megengedett érték alá csökkent az ártéri területen.	súlyos	erdő-részlet szintű	egyedi, maradandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűség leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
Szállaló erdőgazdálkodás célprogram													
16. § (3) bekezdés a) pont	Az erdészeti hatóság által engedélyezett fahasználatot – annak során hektáronként legalább 1 lék nyitását vagy meglévő lék bővítését – az első kifizetési kérelem benyújtásáig el kell végezni.	Az engedélyezett fahasználat határidőre nem lett teljes egészében elvégezve.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
16. § (3) bekezdés b) pont	Az átalakító üzemmódban a nevelővágások (tisztítás, törzskiválasztó gyérítés) és a készletgondozó használat során a támogatási időszak alatt az erdő-részlet területének legfeljebb 5%-án nyitható vagy bővíthető lék, ahol az egyes lékek mérete nem haladhatja meg a 250 m ² -t.	Az erdő-részlet területének több mint 5%-án nyitottak vagy bővítettek léket. (Az 5%-os limit meghatározásakor a lékek összterületére vonatkozóan 10%-os abszolút területi tolerancia alkalmazandó négyzetméterben kifejezve. Ha a toleranciával csökkentett érték megfelel az 5%-os kritériumnak, azt elfogadhatónak kell tekinteni.)	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
		Az adott erdő-részlet területén található valamely lék területe meghaladja a 250 m ² -t. (Az egyes lékek területének meghatározásakor 10%-os abszolút területi toleranciát kell alkalmazni.)	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
		A lék területi határérték átlépése miatt kizárt erdő-részletek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott támogatási kérelemben szereplő összes erdő-részlet 50%-át.	súlyos	kérelem szintű	mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszegés leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10 %	C-30 %	C-100%	C-Kizár
16. § (3) bekezdés c) pont	A átalakító üzemmódban a támogatási időszak alatt növedékfokozó gyérítés során az erdőrézset területének legfeljebb 10%-án, szálalóvágás során legfeljebb 20%-án nyitható vagy bővíthető lék.	Az erdőrézsetben a meghatározott értékeknél nagyobb területen nyitottak vagy bővítettek lékek. (A %-os limit meghatározásakor a lékek összterületére vonatkozóan 10%-os abszolút területi tolerancia alkalmazandó négyzetméterben kifejezve. Ha a toleranciával csökkentett érték megfelel a kritériumnak, azt elfogadhatónak kell tekinteni.)	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
	Az egyes lékek mérete nem haladhatja meg az 500 m ² -t.	Az adott erdőrézset területén található valamely lék területe meghaladja a 500 m ² -t. (Az egyes lékek területének meghatározásakor 10%-os abszolút területi toleranciát kell alkalmazni.)	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
16. § (3) bekezdés d) pont	Az átalakító üzemmódú erdőrézsetben a támogatási időszak alatt legfeljebb kétszer lehet csoportos szerkezet kialakítását elősegítő módon nevelővágást végezni.	A lék területi határérték átlépése miatt kizárt erdőrézsetek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott támogatási kérelemben szereplő összes erdőrézset 50%-át. A támogatási időszak alatt kettőnél több alkalommal végeztek nevelővágást az erdőrézsetben. A nevelővágási határérték megsértése miatt kizárt erdőrézsetek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott támogatási kérelemben szereplő összes erdőrézset 50%-át.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
16. § (3) bekezdés e) pont	A szálaló üzemmódban kezelt erdőrézsetek esetében az ügyfél köteles a természetbeni állapotról az e rendelet 5. melléklete szerinti állapotfelvételi lapot készíteni, valamint annak aláírt másolatát példányát legkésőbb az 5. kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végéig az erdőészeti hatósághoz eljuttatni.	Az ügyfél az állapot felvételi lapját az 5. kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végéig az erdőészeti hatósághoz nem juttatta el.	közepes	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
16. § (3) bekezdés f) pont	A szálaló üzemmódban a visszatérési idő legfeljebb 5 év.	Az adott erdőrézsetben a visszatérési idő meghaladta az 5 évet.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűség leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10 %	C-30 %	C-100%	C-Kizár
16. § (3) bekezdés g) pont	Szállaló üzemmódban a támogatási időszak alatt az erdőrésztlet területének legfeljebb 10%-án nyitható vagy bővíthető lék, ahol az egyes lékek mérete nem haladhatja meg az 500 m ² -t.	Az erdőrésztlet területének több mint 10%-án nyitottak vagy bővítettek léket. (A 10%-os limit meghatározásakor a lékek összterületére vonatkozóan 10%-os abszolút területi tolerancia alkalmazandó négyzetméterben kifejezve. Ha a toleranciával csökkentett érték megfelel a 10%-os kritériumnak, azt elfogadhatónak kell tekinteni.)	súlyos	erdő-résztlet szintű	mara-dandó								
16. § (3) bekezdés h) pont	A támogatási időszak alatt nyitott vagy bővített lékek középpontját karóval jól azonosíthatóan ki kell jelölni. A karó helyét, az egységes országos vetületi rendszerben legalább 20 m-es pontossággal felvett koordinátáját, valamint a lék méretét a munkanaplóban a léknyitáskor vagy a lék bővítésekor rögzíteni kell.	Az adott erdőrésztletben a program ideje alatt nyitott valamely lékből hiányzik az azonosítást szolgáló karó.	enyhe	erdő-résztlet szintű	rövid-távú								
16. § (3) bekezdés i) pont	A támogatási időszakot megelőzően, illetve a támogatási időszak alatt nyitott vagy bővített lékek területi határvonalának egymástól mért távolsága nem lehet kevesebb, mint 40 méter.	Az erdőrésztletben a program ideje alatt nyitott, de a munkanaplóban nem rögzített lék található.	közepes	erdő-résztlet szintű	rövid-távú								
16. § (3) bekezdés j) pont	A támogatási időszakot megelőzően, illetve a támogatási időszak alatt nyitott vagy bővített lékek területi határvonalának egymástól mért távolsága nem lehet kevesebb, mint 40 méter.	Az adott erdőrésztletben legalább egy esetben két lék határvonala közötti távolság kevesebb mint 50 méter. A lékek közötti minimális távolság megsértése miatt kizárt erdőrésztletek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott támogatási kérelemben szereplő összes erdőrésztlet 50%-át.	közepes	erdő-résztlet szintű	hosszú-távú								
16. § (3) bekezdés j) pont	Fakitermelés tervezése esetén a kitermelésre szánt egyedeket azok törzsén jól láthatóan meg kell jelölni, a jelölés időpontját a munkanaplóban rögzíteni kell.	A munkanaplóba történő bejegyzés nem, illetve nem teljeskörűen történt meg.	súlyos	kérelem szintű	mara-dandó								
			közepes	erdő-résztlet szintű	rövid-távú								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszegés leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
16. § (3) bekezdés k) pont	A támogatási időszak ötödik évében, valamint az utolsó kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végén a támogatási időszak alatt nyitott vagy bővített lékekben az e rendelet 1. melléklete szerinti, az állománytípusra jellemző fajokból álló újulat nélküli összes terület nagysága nem haladhatja meg a lékek összterületének 10%-át.	Az erdőrézsllet területén található, a program ideje alatt nyitott valamely lékben az újulat nélküli terület meghaladja a 10%-ot, de nem éri el a 15%-ot. Az erdőrézsllet területén található, a program ideje alatt nyitott valamely lékben az újulat nélküli terület 15 és 20% közé esik. Az erdőrézsllet területén található, a program ideje alatt nyitott valamely lékben az újulat nélküli terület meghaladja a 20%-ot. Az újulat nélküli terület miatt kizárt erdőrézslletek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott támogatási kérelemben szereplő összes erdőrézsllet 50%-át.	enyhe	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
16. § (3) bekezdés l) pont	A lékben található újulati szint elegendőségének az utolsó kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végén az e rendelet 2. mellékletében szereplő mellékfajok tekintetében az ott megjelölt mértéket el kell érni.	Az újulat nélküli terület meghaladja a 20%-ot. Az újulat nélküli terület miatt kizárt erdőrézslletek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott támogatási kérelemben szereplő összes erdőrézsllet 50%-át.	közepes	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
16. § (3) bekezdés m) pont	A lékben található újulati szintben a támogatási időszak alatt 1 évesnél idősebb agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefaj egyede nem lehet.	Az erdőrézslletben a program ideje alatt nyitott valamely lékben, az adott évben 1 évesnél idősebb agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefaj egyede található. A fenti szankció ismétlődése esetén. Az 1 évesnél idősebb agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefaj egyede miatt kizárt erdőrézslletek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott támogatási kérelemben szereplő összes erdőrézsllet 50%-át.	közepes	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
			súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
			súlyos	kérelem szintű	mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűség leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
16. § (3) bekezdés n) pont	A lékben található újulat szabad fejlődését kézi ápolással az e rendelet 6. melléklete szerint folyamatosan biztosítani kell.	Az újulat szabad fejlődése nem biztosított.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
16. § (3) bekezdés o) pont	A támogatási időszak alatt a lékekben lévő újulati szintben, a lékek együttes területének 30%-át meghaladó területen a célállománytípus e rendelet 2. melléklete szerinti fafajain a csúcsajtás lerágásával okozott vadkárosítás nem haladhatja meg az összes vadkárosítás 30%-át.	Az ápolási hiányosság miatt szankcionált erdőrészek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott támogatási kérelemben szereplő összes erdőrészt 50%-át.	súlyos	kérelem szintű	mara-dandó								
16. § (3) bekezdés p) pont	Az e rendelet 4. melléklete szerinti tartalommal, az aktuális természetbeni állapot alapján elkészített és az erdészeti hatóság által véleményezett törzslapokat az első és az utolsó kifizetési kérelem benyújtásáig el kell végezni.	A program ideje alatt nyitott lékek 30%-át meghaladó területen a vadkárosítás nagyobb, mint 30%.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
16. § (3) bekezdés p) pont	Az e rendelet 4. melléklete szerinti tartalommal, az aktuális természetbeni állapot alapján elkészített és az erdészeti hatóság által véleményezett törzslapokat az első és az utolsó kifizetési kérelem benyújtásáig el kell végezni.	A program ideje alatt nyitott lékek 30%-át meghaladó területen a csúcsajtás lerágásával okozott ismétlődő vadkárosítás nagyobb, mint 30%.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
16. § (3) bekezdés p) pont	Az e rendelet 4. melléklete szerinti tartalommal, az aktuális természetbeni állapot alapján elkészített és az erdészeti hatóság által véleményezett törzslapokat az első és az utolsó kifizetési kérelem benyújtásáig el kell végezni.	Az ügyfél az ellenőrzés során a törzslapokat nem tudja bemutatni.	közepes	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
Erdőállományok kézimunka-igényes ápolása													
17. § (3) bekezdés a) pont	Az újulat szabad fejlődését kézi ápolással folyamatosan biztosítani kell az e rendelet 6. melléklete szerint.	Az újulat szabad fejlődése nem biztosított.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
17. § (3) bekezdés a) pont	Az újulat szabad fejlődését kézi ápolással folyamatosan biztosítani kell az e rendelet 6. melléklete szerint.	Az ápolási hiányosság miatt szankcionált erdőrészek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott támogatási kérelemben szereplő összes erdőrészt 50%-át.	súlyos	kérelem szintű	mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűség leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10 %	C-30 %	C-100%	C-Kizár
17. § (3) bekezdés b) pont	Az első kifizetési kérelem benyújtásának időpontjától az újulati szintben 1 évesnél idősebb agresszív terjedő, idegenhonos fa- és cserjefaj egyede nem lehet.	A területen megtalálható néhány 1 évesnél idősebb egyed szálanként elkülönül, közvetlen környezetükben az irtás elvégzése egyértelműen megállapítható. A területen megtalálható 1 évesnél idősebb egyedek csoportosan jelennek meg a területen, utalva az irtási munkálatok szakszerűtlenségére, illetve nem kellő gondossággal történő végrehajtására.	közepes	erdő-részlet szintű	egyedi, rövid-távú								
			súlyos	erdő-részlet szintű	egyedi, rövid-távú								
		Ha a program időszakában az adott erdő-részlet vonatkozásában a fenti szankció ismételt kiszabása lenne szükséges, akkor az itt meghatározott szigorúbb szankciót kell alkalmazni.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
		A területen található agresszív terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok miatt adott évben ki nem fizethető (E-100%) erdő-részletek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott évi kifizetési kérelemben szereplő összes erdő-részlet 50%-át.	súlyos	kérelem szintű	mara-dandó								
17. § (3) bekezdés c) pont	A támogatási időszak utolsó kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végére a felújítási szintben a főfajaj többéves csemétéinek az e rendelet 8. mellékletének megfelelő darabszámban, és az e rendelet 2. mellékletében megadott elegyarányban és fajösszetételben jelen kell lenni.	A felújítási szint nem megfelelő.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
17. § (3) bekezdés d) pont	A támogatási időszak utolsó kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végére az elegyfajok közül az e rendelet 2. mellékletében az adott faállománytípusba tartozóan megadott legalább 5 fajajnak kell előfordulnia, és elegyarányuknak el kell érni legalább az 5%-ot.	Az elegyfajok állománya, illetve elegyaránya nem megfelelő.	közepes	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
17. § (4) bekezdés a) pont	Az időszak állomány véghasználatát az 5. évi kifizetési kérelem benyújtásáig el kell végezni.	A véghasználat nem történt meg határidőre.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűség leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10 %	C-30 %	C-100%	C-Kizár
17. § (4) bekezdés b) pont	A fakitermeléseket úgy kell elvégezni, hogy a felújítási célállománynak megfelelő újulat kevesebb mint 20%-a sérülhet meg a fahasználat során.	Az újulat több, mint 20%-a sérült meg a fahasználat során.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
17. § (4) bekezdés c) pont	A sérült újulat törevágását vagy pótlását a fakitermelést követő május 1-ig el kell végezni.	A sérült újulat törevágása határidőre nem történt meg.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
17. § (4) bekezdés d) pont	A fakitermelés és anyagmozgatás során nem keletkezhet 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom.	Nem megfelelő fakitermelés, illetve anyagmozgatás történt az erdő-részletben.	enyhe	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
Őshonos erdőállományok tarvágások felújításának visszaszorítása célprogram													
18. § (3) bekezdés a) pont	Az első kifizetési kérelem benyújtásának időpontjáig a fakitermelést úgy kell végrehajtani, hogy az erdő-részlet területének legalább 25%-áról, legfeljebb 50%-áról lehet a fákat eltávolítani.	Az adott erdő-részletben az engedélyezetnél nagyobb mértékű fahasználat történt.	közepes	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
18. § (3) bekezdés b) pont	Az összefüggő véghasználati terület nagysága legfeljebb 0,5 ha lehet.	Az erdő-részletben található valamely összefüggő véghasználati terület mérete meghaladja a határértéket.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
18. § (3) bekezdés c) pont	A szomszédos véghasználati területek a határoló fák törzsétől mérve nem kevesebb mint 30 méteres távolságban találhatók.	Két szomszédos véghasználati terület közötti távolság kevesebb mint 30 méter.	közepes	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
18. § (3) bekezdés d) pont	A visszamaradó faállomány egyedei között a fahasználatot követő 1 éven belül a csúcsháradt egyedek elegyaránya nem haladhatja meg a 10%-ot.	A csúcsháradt egyedek elegyaránya meghaladja az előírt határértéket	közepes	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
18. § (3) bekezdés e) pont	Az 1000 m ² -t meghaladó összefüggő véghasználattal érintett területen azt legalább 5%-ban elfoglaló, de minimum 2 db életképes, tájhonos fafajú magászóró fát kell meghagyni a főfafajból.	A vágásterületen nem vagy nem megfelelő számban, illetve nem az erdő-társulásra jellemző főfafajokból található életképes, tájhonos magászóró fa.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
18. § (3) bekezdés f) pont	Fakitermelés csak október 1. és március 31. között végezhető.	Fakitermelés nem az előírt időszakban történt.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
18. § (3) bekezdés g) pont	Az első kifizetési kérelem benyújtását követően fakitermelés csak egészségügyi termelésként végezhető.	Az erdő-részletben fakitermelés történt, az ügyfél nem jelentett falopást, nem rendelkezik egészségügyi fakitermelést lehetővé tevő engedéllyel.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűségi leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
18. § (3) bekezdés h) pont	Géppel végzett talajelőkészítés során géppel csak maximum 80 cm pásztaszélességű talajelőkészítés végezhető.	Az erdőrésztlet részén vagy egészén a pászta szélessége meghaladja a 80 cm-t, de nem haladja meg a 100 cm-t.	közepes	erdő-résztlet szintű	hosszú-távú								
18. § (3) bekezdés i) pont	A támogatási kérelem benyújtásától számított 5. évtől a felújítási szintben biztosítani kell, hogy az életképes többéves csemetékből álló újlulat az adott terület szerinti, az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásra jellemző fajösszetételben az e rendelet 8. mellékletében meghatározott természetes felújítások szerinti egyedszámban, és megfelelő záródásban legyen jelen a területen.	Az adott erdőrésztletben található valamely vágásterületen az előírt fajösszetétel nem megfelelő.	közepes	erdő-résztlet szintű	rövid-távú								
18. § (3) bekezdés j) pont	Az újlulat szabad fejlődését ápolással folyamatosan biztosítani kell az e rendelet 6. melléklete szerint.	Az adott erdőrésztletben található valamely vágásterületen az újlulat nem éri el az előírt egyedszámot.	súlyos	erdő-résztlet szintű	hosszú-távú								
		Az újlulat szabad fejlődése nem biztosított.	közepes	erdő-résztlet szintű	hosszú-távú								
		Az ápolási hiányosság miatt szankcionált erdőrésztletek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott támogatási kérelemben szereplő összes erdőrésztlet 50%-át.	súlyos	kérelem szintű	mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűségi leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10 %	C-30 %	C-100%	C-Kizár
18. § (3) bekezdés k) pont	Az újulati szintben egyévesnél idősebb agresszív terjedő, idegenhonos fa- és cserjefaj egyede nem lehet.	A területen megtalálható néhány 1 évesnél idősebb egyed szálanként elkülönül, közvetlen környezetükben az irtás elvégzése egyértelműen megállapítható. A területen megtalálható 1 évesnél idősebb egyedek csoportosan jelennek meg a területen, utalva az irtási munkálatok szakszerűtlen, illetve nem kellő gondossággal történő végrehajtására. Ha a program időszakában az adott erdőrészlet vonatkozásában a fenti szankció ismételt kiszabása lenne szükséges, akkor az itt meghatározott szigorúbb szankciót kell alkalmazni. A területen található agresszív terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok miatt ki nem fizethető (E-100%) erdőrészletek száma eléri az adott célprogram vonatkozásában az adott évi kifizetési kérelemben szereplő összes erdőrészlet 50%-át. A holtfa mennyisége nem éri el az előírt minimális mértéket. Ha a program időszakában az adott erdőrészlet vonatkozásában a fenti szankció ismételt kiszabása lenne szükséges, akkor az itt meghatározott szigorúbb szankciót kell alkalmazni. A holtfa biztosítása céljából kitermelt valamely egyed törése a megadott határértéknél kisebb távolságra van egymáshoz. A földön fekvő holtfát darabolni nem lehet.	közepes	erdő-részlet szintű	egyedi, rövid-távú								
18. § (3) bekezdés l) pont	Az első kifizetési kérelem benyújtását követően 5 m ² /ha mennyiségű, az egyes törzsek legvastagabb részén 20 cm átmérőt meghaladó méretű, lábon álló vagy fekvő holtfa jelenlétét kell biztosítani.	Az időszakban az adott erdőrészlet vonatkozásában a fenti szankció ismételt kiszabása lenne szükséges, akkor az itt meghatározott szigorúbb szankciót kell alkalmazni. A holtfa biztosítása céljából kitermelt valamely egyed törése a megadott határértéknél kisebb távolságra van egymáshoz. A földön fekvő holtfát darabolni nem lehet.	közepes	erdő-részlet szintű	erdő-részlet szintű								
18. § (3) bekezdés m) pont			súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
18. § (3) bekezdés n) pont			közepes	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűségi leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
Mikroélelőhelyek kialakítása, fenntartása célprogram													
19. § (3) bekezdés a) pont	A támogatott erdőterületben az első kifizetési kérelem benyújtásától legalább 10 m ³ /ha mennyiségű az egyes törzsek legvastagabb részén 20 cm átmérőt meghaladó méretű, lábon álló vagy fekvő holtfa jelenlétét kell biztosítani.	A legalább 10 m ³ /ha mennyiségű lábon álló vagy fekvő holtfa jelenléte nem biztosított. A visszahagyott holtfák törzsei azok legvastagabb részén nem haladják meg a 20 cm-t.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
19. § (3) bekezdés b) pont	Ha a holtfa biztosítása fakitermeléssel történik, a kitermelt fák törzsei nem lehetnek 10 méternél közelebb egymáshoz.	A holtfa biztosítása céljából kitermelt valamely egyed törzse a megadott határértéknél kisebb távolságra van egy másik törzstől.	közepes	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
19. § (3) bekezdés c) pont	A földön fekvő holtfát darabolni nem lehet.	Holtfa darabolása történt.	közepes	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
19. § (3) bekezdés d) pont	A mikroélelőhelyen meghagyott lábon álló és fekvő holt fáról fakészletfelvételt kell készíteni, és annak az ügyfél által aláírt kivonatát az első kifizetési kérelemmel együtt kell benyújtani.	A fakészlet felvételi jegyzőkönyv kivonatát az ügyfél nem mellékelte a kifizetési kérelméhez (hiánypótoltni kell).	enyhe	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
19. § (3) bekezdés e) pont	A támogatási időszak utolsó kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végét követően a támogatás tárgyát képező minimálisan 10 m ³ /ha faanyag meglétét továbbra is biztosítani kell.	Az ügyfél a hiánypótlásnak nem vagy nem határidőre tett eleget.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
Véghasználat során facsoportok visszahagyása													
20. § (3) bekezdés a) pont	Az első kifizetési kérelem benyújtásának a véghasználat elvégzése kötelező.	A véghasználat elvégzése határidőre egyáltalán nem vagy csak részben történt meg.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
20. § (3) bekezdés b) pont	Legalább 90%-ban tájhozons fajokból álló állékony csoportokat kell kijelölni és meghagyni a támogatásra jogosult terület minimum 5%-án.	A terület kevesebb mint 5%-án történt meg a facsoportok visszahagyása. Vagy a területen meghagyott facsoportok valamelyike nem 90%-ban őshonos fajokból áll.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
20. § (3) bekezdés c) pont	Agresszíven terjedő, idegenhonos fajtát a korona szintben a facsoport nem tartalmazhat.	A facsoportot alkotó fák koronaszintjében idegenhonos fajjal található.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
20. § (3) bekezdés d) pont	Egy facsoport határvonalait alkotó egyedek törzsei által körbezárt terület legalább 500 m ² , legfeljebb 2500 m ² lehet.	A facsoport területe az alsó vagy felső határértéket nem teljesíti. (A facsoportok területének meghatározásakor 10%-os abszolút területi toleranciát kell alkalmazni.)	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűségi leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
20. § (3) bekezdés e) pont	A facsoport záródása legalább 60% legyen.	Az erdőrézletben valamely facsoport záródása az előírt érték alá csökkent.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
20. § (3) bekezdés f) pont	A facsoportot alkotó 20 cm mellmagassági átmérőjű egyedek számát az első kifzetési kérelem benyújtásáig a munkanaplóban rögzíteni kell.	A facsoportot alkotó egyedek rögzítése nem történt meg a munkanaplóban, vagy a rögzített egyedszámnál kevesebb egyed található meg a területen.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
20. § (3) bekezdés g) pont	Fakitermelés során a kijelölt facsoport nem károsodhat.	A facsoport valamely egyede sérült.	enyhe	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
20. § (3) bekezdés h) pont	A kijelölt facsoport területén fakitermelés és közelítés nem történhet, kivéve az idegenhonos fajok egyedeinek eltávolítása esetén.	A facsoport területén fakitermelés, illetve közelítés történt az idegenhonos fajok kitermelésén túl.	közepes	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
20. § (3) bekezdés i) pont	A visszamaradó facsoport egyedei között a fahasználatot követő 1 éven belül a csúszzáradt egyedek elegyaránya nem haladhatja meg a 10%-ot.	A facsoporton belül a csúszzáradás meghaladja az előírt mértéket.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
Erdőfelújítás sikerességét biztosító cserjésabályozás													
21. § (3) bekezdés a) pont	Az első kifzetési kérelem benyújtásától a cserjeborítás az erdőrézlet teljes területén egyenletes eloszlásban 10% és 20% között kell tartani.	A cserjeborítás az előírt határértéken kívül esik. Ha a program időszakában az adott erdőrézlet vonatkozásában a fenti szankció ismételt kiszabása lenne szükséges, akkor az itt meghatározott szigorúbb szankciót kell alkalmazni.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszútávú								
21. § (4) bekezdése	Az e rendelet 21. § (3) bekezdés a) pontjának előírásai a védett cserjefajokra nem vonatkoznak, védett cserjék kitermelése tilos.	Védett cserjefaj kitermelése történt.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
21. § (3) bekezdés b) pont	Az erdőrézlet területén csak az e rendelet 2. mellékletében foglalt, az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőátársulásra jellemző fajokat lehet hagyni.	Nem a megfelelő fa-, illetve cserjefajok kerültek visszahagyásra.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
21. § (3) bekezdés c) pont	A támogatási időszak alatt az idősebb állomány és az újulat együttes záródása nem csökkenhet 80% alá.	A záródás az előírt határérték alá csökken.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűség leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
Véghasználat elhagyása talaj és élőhelyvédelem céljából célprogram													
22. § (3) bekezdés a) pont	Csak az erdészeti hatóság által engedélyezett egészségügyi termelést lehet végezni.	Engedélyezett egészségügyi termelésen kívüli fakitermelés történt és az ügyfél nem tett feljelentést falopás miatt.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
22. § (3) bekezdés b) pont	A 10 fok feletti lejtésű területek esetében az első kifizetési kérelem benyújtásáig az eróziós, illetve talajpusztulást okozó folyamatok akadályozásával a természetes újjalát megtelepedését elő kell segíteni részleges talajelőkészítéssel, magfogó pászta készítésével, padkázással, rőzsefonat készítéssel vagy rétegvonalra fektetett fatörzsek hátrahagyásával. Az így létrehozott létesítményeket a támogatási időszak alatt úgy kell fenntartani, hogy az a természetes újjalat megfelelő fejlődését biztosítsa.	A természetes újjal megtelepedését az ügyfél nem segítette elő az előírt módon. Ha a program időszakában az adott erdő-részlet vonatkozásában a fenti szankció ismételt kiszabása lenne szükséges, akkor az itt meghatározott szigorúbb szankciót kell alkalmazni.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
Közjóléti célú erdők fenntartása célprogram													
23. § (3) bekezdés a) pont	A támogatott terület korlátozás nélküli, térítésmentes látogathatóságát folyamatosan biztosítani kell.	A térítésmentes látogathatóság nem volt biztosított.	súlyos	kérelem szintű	mara-dandó								
23. § (3) bekezdés b) pont	A közjóléti berendezések és sétautak 30 méteres környezetében folyamatosan gondoskodni kell a balesetveszélyes (megdőlt, korhadott, törött, hasadt stb.) fák, illetve a 10 cm-nél vastagabb, letört vagy korhadó ágak eltávolításáról. A munkavégzés elvégzését a munkanaplóban rögzíteni kell.	A közjóléti berendezések és sétautak környezetében az előírt munkálatok egyike vagy mindegyike nem került elvégzésre.	súlyos	léte-sítmény szintű	hosszú-távú								
23. § (3) bekezdés c) pont	A közjóléti berendezések és sétautak 30 méteres környezetében a balesetveszély elhárítása miatt kitermelt faegyedeket M=1:10 000 méretarányú térképen ábrázolni kell. A térképet a munkanaplóhoz csatolni kell.	A fenti munkavégzés tényét a munkanaplóban nem vagy nem megfelelően rögzítették. A közjóléti berendezések és sétautak környezetében kitermelt faegyedek térképi jelölése nem vagy nem megfelelően történt meg, illetve a térképet nem csatolták a munkanaplóhoz.	közepes	léte-sítmény szintű	hosszú-távú								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűségi leírása	Súlyosság	Méret	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
23. § (3) bekezdés d) pont	A kitermelt faegyedeket legkésőbb a kitermelést követő kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak végéig a gyökértől a csúcsrügőig mért távolságban legalább 1 méter magasságú céllálománnytípusra jellemző fafajú ültetési anyaggal pótolni kell akkor, ha a kitermelt faegyed tuskójának 10 méteres körzetében nincs ilyen tulajdonságokkal rendelkező természetes újulatból származó fa.	Az előírt pótlás nem vagy nem megfelelően történt meg.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
23. § (3) bekezdés e) pont	A kitermelt anyag egyedi védelmével, illetve minden év április 1. és szeptember 30. közötti időben tányérozással folyamatosan biztosítani kell.	A kiültetett szaporítóanyag egyedi védelme, ápolás nem vagy nem megfelelően történt.	közepes	léte-sítmény szintű	hosszú-távú								
23. § (3) bekezdés f) pont	A sétatutakat, turistautakat akadályoktól (pl. kidőlt fa, keréknyomvály, kátyú, vízfolyás) mentes állapotban kell fenntartani, és mindkét oldalán minimum 1-1 méter szélességben a cserjék visszaszorításáról kell gondoskodni.	A sétatutak karbantartása nem vagy nem megfelelően történt. Ha a program időszakában a fenti szankció ismételt kiszabása lenne szükséges, akkor az itt meghatározott szigorúbb szankciót kell alkalmazni.	közepes	léte-sítmény szintű	hosszú-távú								
23. § (3) bekezdés g) pont	Gondoskodni kell a támogatott területen a hulladékgyűjtők ürtetéséről. Megtelt hulladékgyűjtő a támogatott területen nem lehet.	A területen megtelt hulladékgyűjtő található. Ha a program időszakában a fenti szankció ismételt kiszabása lenne szükséges, akkor az itt meghatározott szigorúbb szankciót kell alkalmazni.	közepes	léte-sítmény szintű	hosszú-távú								
23. § (3) bekezdés h) pont	A szemétszállítás, a szemétygyűjtés időpontját a munkanaplóban rögzíteni kell.	A szemétszállítás időpontja nem vagy nem megfelelően került rögzítésre a munkanaplóban. Ha a program időszakában az adott erdő-részlet vonatkozásában a fenti szankció ismételt kiszabása lenne szükséges, akkor az itt meghatározott szigorúbb szankciót kell alkalmazni.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
Erdei tisztások kialakítása és fenntartása célprogram													
24. § (3) bekezdés a) pont	A támogatási kérelem benyújtását követő első évben kétszeri szárazúszást vagy kaszálást kell végrehajtani szeptember 30-ig.	Az előírt szárazúszást vagy kaszálást nem vagy nem a megfelelő mennyiségben hajtották végre a területen.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűségi leírása	Súlyosság	Mérték	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10%	C-30%	C-100%	C-Kizár
24. § (3) bekezdés b) pont	A támogatási kérelem benyújtását követő első év október 1-jét követően a támogatott területen az e rendelet 24. § (3) bekezdés f) pontja szerinti egyedek kivételével egyévesnél idősebb fa- és cserjefaj nem lehet.	A területen nem engedélyezett 1 évesnél idősebb fa-, illetve cserjefaj egyede található. Ha a program időszakában az adott erdőrészlet vonatkozásában a fenti szankció ismételt kiszabása lenne szükséges, akkor az itt meghatározott szigorúbb szankciót kell alkalmazni.	súlyos	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
24. § (3) bekezdés c) pont	Természetvédelmi terület esetén a szárazúszást 15 nappal annak megkezdése előtt a működési terület szerinti természetvédelmi kezelésért felelős szervnek írásban be kell jelenteni.	A bejelentés nem vagy nem időben történt.	közepes	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
24. § (3) bekezdés d) pont	A támogatási kérelem beadását követő második évtől kezdődően a kaszáláson és lehordáson kívül egyéb beavatkozás nem végezhető. A közlekedés és a munkák során nem keletkezhetsen 20 cm-nél mélyebb keréknyom.	A kaszáláson és lehordáson kívül más beavatkozást is végeztek a területen.	közepes	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
24. § (3) bekezdés e) pont	A területen szóró, vadetető, szóó egész évben, április 1. és október 15. közötti időszakban pedig az erdőtüzvény 13. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja szerinti erdei farakodó létesítése, fenntartása tilos.	A területen szóró, vadetető, szóó, illetve erdei farakodó található.	közepes	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
24. § (3) bekezdés f) pont	Védett cserje- és fajok kivételével hektáronként legfeljebb 20 db fa vagy cserje hagyható tájhozons fa- és cserjefajokból.	Az engedélyezetttnél több fa-, illetve cserjefaj található a területen.	közepes	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
24. § (3) bekezdés g) pont	Védett cserje- és fajok kivágása tilos.	Védett cserje- vagy fajok kitermelése történt.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
24. § (3) bekezdés h) pont	A többlet fák és cserjék eltávolítását a támogatási kérelem benyújtását követő első év október 1-jétől a támogatási kérelem benyújtását követő második év március 31-ig lehet elvégezni.	A többlet fák és cserjék eltávolítása nem az előirtnak megfelelően történt.	közepes	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
24. § (3) bekezdés i) pont	A támogatási kérelem benyújtását követő második évtől kezdődően évente legalább egyszer, szeptember 1. és október 10. között egy őszi tisztító kaszálást kell elvégezni.	Az előírt tisztító kaszálás határidőre nem lett elvégezve a területen.	közepes	erdő-részlet szintű	rövid-távú								

Hivatkozás	Kötelezettség/egyéb előírás	Szabályszerűség leírása	Súlyosság	Méret	Tartósság	E-10%	E-30%	E-100%	E-Kizár	C-10 %	C-30 %	C-100%	C-Kizár
24. § (3) bekezdés j) pont	Természetvédelmi terület esetén a tisztító kaszálást 15 nappal annak megkezdése előtt a működési terület szerinti természetvédelmi kezelésért felelős szervnek írásban be kell jelenteni.	A bejelentés nem vagy nem időben történt.	közepes	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
24. § (3) bekezdés k) pont	A kaszálást követő harminc napon belül el kell távolítani a szénát a területről.	A széna eltávolítása határidőre nem történt meg a területen.	közepes	erdő-részlet szintű	rövid-távú								
24. § (3) bekezdés l) pont	A szárazúások, kaszálások, lehordások időpontjait a munkanaplóban rögzíteni kell.	A munkanapló vezetése nem vagy nem megfelelően történt meg.	közepes	erdő-részlet szintű	hosszú-távú								
Egyedi szankció		Az e rendelet 24. § (3) bekezdés c)–f), h)–l) pontjaiban meghatározott előírások adott erdő-részlet esetében tapasztalt ismételt megszegése esetén mindenkor a táblázatban szereplő eggyel szigorúbb szankciós kategóriát kell alkalmazni egészen addig, amíg az adott támogatási egység el nem jut a kizárás (E-Kizár) állapotba.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
Természetkímélő anyagmozgatási módszerek alkalmazása célprogram													
25. § (2) bekezdés a) pont	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdő-részleten belül csak kötélpálya, vasló, erdészeti csúszda, állati erővel vont fogat, közelítő kerékpár, szán vagy a kitermelt faanyag emelve történő közleltetésére alkalmas önjáró kerekkes eszköz használható.	Az előírtakon kívül más eszköz került alkalmazásra a fakitermelés és anyagmozgatás során.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								
25. § (2) bekezdés b) pont	A fakitermelés és anyagmozgatás megkezdését és várható befejezését, az alkalmazott fakitermelés eszközeit és módját 15 nappal korábban be kell jelenteni az erdészeti hatóságoknak.	A bejelentést egyáltalán nem, nem határidőben vagy nem az előírt minimális tartalommal tette meg az ügyfél.	súlyos	erdő-részlet szintű	mara-dandó								

10. melléklet a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelethez

Az R. 1. számú mellékletében a „Mezőgazdasági termeléssel összefüggő szakképesítése” cím, az „Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről szóló 1/2006. (II. 17.) OM rendelet alapján megszerzett szakképesítések (kivonat)” alcímhez tartozó táblázat helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„

Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről szóló 1/2006. (II. 17.) OM rendelet alapján megszerzett szakképesítések (kivonat)		
Szakképesítés azonosító száma	Megnevezése	A képzés szintje
55 621 01 0010 55 01	Agrárkereskedelmi menedzserasszisztens	Felsőfokú szakképesítés
52 621 01 1000 00 00	Agrárkörnyezetgazda	Technikus
54 621 01 0000 00 00	Agrár-közgazdasági és -áruforgalmazó technikus	Technikus
54 621 02 0010 54 01	Agrárrendész	Technikus
54 621 03 0010 54 01	Állategészségügyi technikus	Technikus
31 521 20 0010 31 01	Állattenyésztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	Szakmunkás
31 621 03 0010 31 01	Állattenyésztő (baromfi és kisállat)	Szakmunkás
31 621 03 0010 31 02	Állattenyésztő (juh és kecske)	Szakmunkás
31 621 03 0010 31 03	Állattenyésztő (sertés)	Szakmunkás
31 621 03 0010 31 04	Állattenyésztő (szarvasmarha)	Szakmunkás
54 621 03 0010 54 02	Állattenyésztő technikus	Technikus
33 621 02 0100 31 01	Aranykalászos gazda	Szakmunkás
55 621 02 0010 55 01	Baromfitenyésztő és baromfitermék-előállító technológus	Felsőfokú szakképesítés
31 621 04 0001 31 01	Belovagló	Szakmunkás
52 621 01 0100 31 01	Bioállat-tartó és tenyésztő	Szakmunkás
52 621 01 0100 31 02	Biomasszaelőállító	Szakmunkás
52 621 01 0100 31 03	Bionövény-termesztő	Szakmunkás
54 541 01 0010 54 01	Bor- és pezsgőgyártó technikus	Technikus
33 621 01 0000 00 00	Borász	Szakmunkás
55 621 01 0010 55 02	Bortecnológus	Felsőfokú szakképesítés
33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész	Szakmunkás
31 622 01 0010 31 01	Dohánykertész	Szakmunkás
31 623 01 0100 31 01	Erdészeti növényvédő	Szakmunkás
31 623 01 1000 00 00	Erdészeti szakmunkás	Szakmunkás
54 623 01 0000 00 00	Erdésztechnikus	Technikus
55 623 01 0000 00 00	Erdőgazda	Felsőfokú szakképesítés
54 525 02 0010 54 01	Erdőgazdasági gépészmunkás	Technikus
33 622 01 0100 31 01	Faiskolai termesztő	Szakmunkás
33 621 02 1000 00 00	Gazda	Szakmunkás
55 621 02 0010 55 02	Gyógynövény- és fűszernövénytermesztő és -feldolgozó	Felsőfokú szakképesítés
31 622 01 0010 31 02	Gyümölcsstermesztő	Szakmunkás
31 621 01 0010 31 03	Haszonállat-gondozó	Szakmunkás
54 621 04 0010 54 01	Kertész és növényvédelmi technikus	Technikus
31 521 19 0010 31 03	Kertészeti gép kezelő	Szakmunkás
31 521 01 0010 31 02	Kertészeti gépszerelő, gépjavító	Szakmunkás
31 521 20 0010 31 03	Kertészeti gépüzemeltető, gépkarbantartó	Szakmunkás
31 621 04 0100 31 01	Lóápoló és gondozó	Szakmunkás
31 621 04 0000 00 00	Lótartó és -tenyésztő	Szakmunkás
52 812 02 0000 00 00	Lovastúra-vezető	Technikus
31 521 19 0010 31 04	Majorgép-kezelő	Szakmunkás

Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről szóló 1/2006. (II. 17.) OM rendelet alapján megszerzett szakképesítések (kivonat)		
Szakképesítés azonosító száma	Megnevezése	A képzés szintje
31 621 05 0000 00 00	Méhész	Szaktudás
31 521 19 0010 31 05	Meliorációs, kert- és parképítőgép kezelő	Szaktudás
55 621 01 0010 55 04	Ménész	Felsőfokú szakképesítés
31 521 19 0010 31 06	Mezőgazdasági erő- és munkagépkészítő	Szaktudás
54 525 02 0010 54 02	Mezőgazdasági gépészmérnök	Technikus
31 521 01 0010 31 03	Mezőgazdasági gépszerelő, gépjavító	Szaktudás
55 621 01 0010 55 05	Mezőgazdasági menedzserasszisztens	Felsőfokú szakképesítés
55 621 01 0010 55 06	Mezőgazdasági műszaki menedzser-asszisztens	Felsőfokú szakképesítés
31 521 19 0010 31 07	Mezőgazdasági rakodógépkezelő	Szaktudás
31 521 19 0010 31 08	Mezőgazdasági szárítóüzemi gépkezelő	Szaktudás
54 621 02 0010 54 02	Mezőgazdasági technikus	Technikus
54 621 02 0100 31 01	Mezőgazdasági vállalkozó	Szaktudás
33 622 01 0100 31 02	Mikroszaporító	Szaktudás
33 622 01 0100 31 03	Növényházi dísznövénytermesztő	Szaktudás
31 521 20 0010 31 04	Növénytermesztési gépüzemeltető, gépkarbantartó	Szaktudás
54 621 04 0100 31 01	Növénytermesztő	Szaktudás
54 621 04 0010 54 02	Növénytermesztő és növényvédelmi technikus	Technikus
55 621 02 0010 55 05	Növénytermesztő és növényvédő technológus	Felsőfokú szakképesítés
31 521 19 0010 31 09	Növényvédelmi gépkezelő	Szaktudás
54 621 04 0100 31 02	Növényvédő és méregreaktárkezelő	Szaktudás
52 621 01 0100 33 01	Ökógazda	Szaktudás
55 621 02 0010 55 06	Ökológiai gazdálkodó	Felsőfokú szakképesítés
31 521 19 0010 31 10	Őnjáró betakarítógép kezelője	Szaktudás
55 621 02 0010 55 07	Sertésenyésztő és sertéstermék-előállító technológus	Felsőfokú szakképesítés
33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő	Szaktudás
31 622 01 0010 31 03	Szőlőtermesztő	Szaktudás
54 625 01 0100 31 01	Vadász, vadtenyésztő	Szaktudás
54 625 01 0000 00 00	Vadgazdálkodási technikus	Technikus
55 621 02 0010 55 08	Vadgazdálkodási technológus	Felsőfokú szakképesítés
54 621 04 0100 31 03	Vetőmagtermesztő	Szaktudás
54 621 02 0010 54 03	Vidékfejlesztési technikus	Technikus
33 621 01 0001 51 01	Vincellér	Technikus
31 622 01 0010 31 04	Zöldségtermesztő	Szaktudás

"

11. melléklet a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelethez

Az R. 6. számú mellékletében az „A tesztüzemi rendszer adatbázisa alapján kialakított SFH értékek listája” címhez tartozó táblázat a „G06” kódjelű sort követően a következő rendelkezésekkel egészül ki:

[Kód]	Megnevezés	Mértékegység	SFH
„G06A	Sarjztatásos fás szárú energiaültetvény	Ft/ha	95 000
G06B	Energiafű	Ft/ha	70 000
G06C	Energianád	Ft/ha	230 000"

Az igazságügyi és rendészeti miniszter, valamint a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter 44/2009. (IX. 24.) IRM–KHEM együttes rendelete az utasbiztonsági ellenőrzést végzők felügyeletének és szakmai irányításának szabályairól szóló 26/2006. (V. 9.) BM–GKM együttes rendelet módosításáról

A légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 74. § u) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az igazságügyi és rendészeti miniszter feladat- és hatásköréről szóló 164/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § n) pontjában, továbbá a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 133/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feladatkörünkben eljárva a következőket rendeljük el:

- 1. §** Az utasbiztonsági ellenőrzést végzők felügyeletének és szakmai irányításának szabályairól szóló 26/2006. (V. 9.) BM–GKM együttes rendelet 1. §-ában a „rendőri szervekre” szövegrész helyébe a „rendőrségre” szövegrész, 2. § (2) bekezdésében a „rendőrhatalóság” szövegrész helyébe a „rendőrség” szöveg, 5. § (1) bekezdésében az „illetékes rendőrhatalóság” szövegrész helyébe a „rendőrség” szöveg, 5. § (2) bekezdés felvezető szövegében és 6. § felvezető szövegében az „Az illetékes rendőrhatalóság” szövegrész helyébe az „A rendőrség” szöveg, 7. §-ában a „Polgári Légiközlekedési Hatóságnak” szövegrész helyébe a „Nemzeti Közlekedési Hatóságnak” szöveg, 8. §-ban a „rendőrhatalóság” szövegrész helyébe a „rendőrség” szöveg, 9. § (1) bekezdésében a „rendőri szervnek” szövegrész helyébe a „rendőrségnek” 9. § (2) bekezdésében az „Az illetékes rendőrhatalóságok” szövegrész helyébe az „A rendőrség” szöveg, 9. § (2) bekezdésében a „terjesztik fel” szövegrész helyébe a „terjeszti fel” szöveg, 9. § (3) bekezdésében a „Polgári Légiközlekedési Hatóságnak” szövegrész helyébe a „Nemzeti Közlekedési Hatóságnak” szöveg lép.
- 2. §** Hatályát veszti az utasbiztonsági ellenőrzést végzők felügyeletének és szakmai irányításának szabályairól szóló 26/2006. (V. 9.) BM–GKM együttes rendelet 5. § (2) bekezdés g) pontjában a „határozatban” szövegrész.
- 3. §** (1) Ez a rendelet 2009. október 1-jén lép hatályba, az e rendelettel módosított rendelkezéseket a hatálybalépésüket követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
(2) Ez a rendelet 2009. október 2-án hatályát veszti.

Dr. Draskovics Tibor s. k.,
igazságügyi és rendészeti miniszter

Hónig Péter s. k.,
közlekedési és hírközlési miniszter

A közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter 47/2009. (IX. 24.) KHEM rendelete az egyetemes és engedélyes postai szolgáltatók számviteli nyilvántartásai elkülönített vezetésének, valamint a költségek számításának részletes szabályairól szóló 17/2004. (IV. 28.) IHM rendelet módosításáról

A postáról szóló 2003. évi CI. törvény 53. § (2) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján – figyelemmel a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 14. § (9) bekezdésére – a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 133/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 1. § e) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** Az egyetemes és engedélyes postai szolgáltatók számviteli nyilvántartásai elkülönített vezetésének, valamint a költségek számításának részletes szabályairól szóló 17/2004. (IV. 28.) IHM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:
„(3) Az egyetemes postai szolgáltatást, a postai készpénz-átutalási tevékenységet, a postai pénzforgalmi közvetítő tevékenységet, valamint a belföldi postautalvány-szolgáltatást végző szolgáltatónak az e tevékenységek ellátása során birtokába került, az ügyfelet, illetve az ügyfél rendelkezése szerinti felet megillető készpénzállomány elkülönített nyilvántartásban szereplő, kötelezettségként kimutatott összegét nem kell figyelembe vennie

a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv. tv.) szerinti napi készpénz záró állomány maximális mértékének, illetve havi szintű átlagának megállapítása során."

- 2. §** (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba, és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.
(2) Az R. 4. § (2) bekezdésében a „számvitelről szóló törvény (a továbbiakban: Számv. tv.)” szövegrész helyébe a „Számv. tv.” szöveg lép.

Hónig Péter s. k.,

közeledési, hírközlési és energiaügyi miniszter

**A pénzügyminiszter 16/2009. (IX. 24.) PM rendelete
a Vám- és Pénzügyőrség Öltözködési Szabályzatáról szóló 9/1999. (III. 31.) PM rendelet
módosításáról**

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 342. § (2) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a pénzügyminiszter feladat- és hatásköréről szóló 169/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a következőket rendelem el:

- 1. §** A Vám- és Pénzügyőrség Öltözködési Szabályzatáról szóló 9/1999. (III. 31.) PM rendelet (a továbbiakban: R.) 12. § (1) bekezdése a következő m) és n) pontokkal egészül ki:
[A felszerelési tárgyak a]
„m) névkitűző,
n) hímzett azonosítószám.”
- 2. §** Az R. 4. számú melléklete a következő 10. ponttal egészül ki:
„10.
a) Névkitűző: A névkitűző a viselőjének teljes nevét tartalmazó "BODONI ANTIQUA" betűtípusú, nagy nyomtatott betűvel írott, 80 × 14 mm méretű, lekerekített sarkú, ezüst vagy arany színű fémlap. A betűk színe fekete.
b) Hímzett azonosítószám: A hímzett azonosítószám 20 × 65 mm méretű fektetett téglalap alakú, tépőzárra dolgozott zöld szövet. A szövetre 5 db 10 mm magas szám van napsárga fonallal hímezve, míg a nyomozók esetében egy NY betű és 4 db szám található, és a szövet széle 2 mm vastagon körbe hímzett, ugyanazzal a fonallal. A hímzett azonosítószám száma megegyezik a szolgálati jelvény számával.”
- 3. §** (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba.
(2) Ez a rendelet a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Dr. Oszkó Péter s. k.,

pénzügyminiszter

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai és végzései

Az Alkotmánybíróság 86/2009. (IX. 24.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára, alkotmányellenes mulasztás megállapítására irányuló indítvány, valamint alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság hivatalból megállapítja: az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot sérti, hogy a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény nem biztosított jogorvoslati lehetőséget arra az esetre, ha a szabálysértési hatóság az eljárást a felelősségre vonás mellőzésével fejezi be. Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói kötelezettségének 2010. március 31-ig tegyen eleget.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot sérti, hogy a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény nem biztosított jogorvoslati lehetőséget a rendbírósággal sújtott személy számára arra az esetre, ha a bírósági eljárás során kerül sor rendbíróság kiszabására. Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói kötelezettségének 2010. március 31-ig tegyen eleget.
3. Az Alkotmánybíróság a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvénnyel kapcsolatosan benyújtott, alkotmányellenes mulasztás megállapítására irányuló további indítványi kérelmeket elutasítja.
4. Az Alkotmánybíróság a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 20. §-a, 86. § (1)–(2) bekezdése, 87. § (3) bekezdés c) pontja, valamint 90. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
5. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz elnevezéssel benyújtott indítványi kérelmeket, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény egyes rendelkezéseinek értelmezésére irányuló indítványi kérelmeket, valamint a hiányos jogalkotásra hivatkozó indítványi kérelmeket visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság jelen határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

- I. Az indítványozó számos indítvánnyal támadta a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Sztv.) egyes rendelkezéseit.
 1. Eredeti indítványában az Sztv. 20. §-át támadta, mivel kötelező és csak kivételesen mellőzhető elkobzást ír elő, ami szerinte a tulajdonjog teljes és kártalanítás nélküli korlátozása, ezért az Sztv. 20. §-a az Alkotmány 8. § (2) bekezdésével és 13. § (1) és (2) bekezdésével is ellentétes. Az indítványozó szerint a jogalkotó olyan dolgok elkobzását is lehetővé tette, amelyek vagyontárgynak minősülnek (pl. gépjármű), és egyúttal – ahogy az indítványozó fogalmaz – „egyes szabadság jogok megvalósításának eszközei is”. A szabályozás az indítványozó szerint diszkriminatív is, mivel az Sztv. 20. §-a azon szabadságjogokat korlátozza, amelyek megvalósításának az elkobzott dolog az eszköze, aminek beszerzése a kisebb vagyonú elkövető szabadságjogát nagyobb mértékben korlátozza, mint a vagyonosabb elkövetőét. Mindezek miatt az indítványozó kérte az Sztv. 20. §-ának megsemmisítését hatálybalépése napjáig visszamenőleges hatállyal, illetve az Sztv. 20. §-ának Alkotmánynak megfelelő értelmezését, valamint azt, hogy az Alkotmánybíróság kötelezze a jogalkotót az Sztv. 20. §-ának felülvizsgálatára. Az indítványozó szerint az Sztv. 20. § (5) bekezdése – miután úgy rendelkezik, hogy az elkobzás kivételesen mellőzhető – a jogalkotó „aránytalanul korlátozza az Alkotmányban garantált alapjogokat”, méltányossági alapon megengedi az alkotmánysértő korlátozások alkalmazásának kivételes mellőzését. Ezért kérte az Sztv. 20. § (5) bekezdése „kivételesen” szövegrészeinek megsemmisítését.

2. Az indítványozó többször kiegészítette eredeti indítványát. Egyik indítvány-kiegészítésében kérte az Sztv. 20. § (4) bekezdése „önállóan” szövegrészének megsemmisítését, mivel az szerinte félreérthető: úgy is értelmezhető, hogy az elkobzás szabálysértési határozat, vagy bírósági végzés hiányában is alkalmazható. Ez szerinte azért lehetséges, mert hiányzik az Sztv.-ből annak kimondása, hogy az elkobzást alkalmazni – ahogy fogalmaz – „csak jogerős bírósági végzés vagy közigazgatási jogerővel bíró szabálysértési határozat alapján lehet”. Ezzel az indítványozó szerint már a szabálysértési eljárás ideje alatt foganatosítható elkobzásra ad lehetőséget a jogalkotó, ami szerinte az ártatlanság védelmét sérti. Az indítványozó szerint, figyelemmel az elkobzás és a lefoglalás szabályozására, „[e]llentmond az Alkotmány jogállamiságról szóló 2. § (1) bekezdésének az, ha a jogalkotó nem alkalmazza az éles megkülönböztetés eszközt a hatóságok jogállami szerepének tisztázása érdekében”. Mindezek alapján az Sztv. 20. § (4) bekezdésének „önállóan és” szövegrésze megsemmisítését, valamint az Sztv. 20. §-ának Alkotmánynak megfelelő értelmezését kérte az indítványozó.
3. Az indítványozó mulasztás megállapítását is kérte az Sztv.-vel kapcsolatban, mivel a jogalkotó szerinte nem szabályozta, hogy miként kényszeríthető ki bírósági úton a szabálysértési hatóság hallgatásának megszüntetése. Az indítványozó utalt az Sztv. 84. § (4) bekezdésében szabályozott eljárási határidőre, ugyanakkor úgy vélte, hogy az Sztv. nem biztosít sem jogorvoslati lehetőséget, sem más hatékony jogi eszközt az ügyfélnek, hogy a szabálysértési határozat meghozatalát az Sztv. 84. § (4) bekezdésében szabályozott határidő elmulasztása esetén kikényszerítthesse a határozathozatalt. Az indítványozó utalt a hatóság kártérítési felelősségére is, azonban ez szerinte nem megfelelő „fenyegetés”. Az indítványozó a mulasztással kapcsolatban nem hivatkozott alkotmányos rendelkezésre, a mulasztást általában vett jogalkotási hiányosságként fejtette ki.
4. Az indítványozó az Sztv. 86. § (1) és (2) bekezdésének alkotmányossági vizsgálatát is kérte. Az Sztv. 86. § (1) bekezdése az indítványozó szerint korlátozza a panasz tárgyát, illetve korlátozza a kényszerintézkedésekkel szembeni panaszjogot. Az indítványozó szerint, ha a szabálysértési hatóságnak az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 3. § (7) bekezdése alapján nincs hatásköre a panasz elbírálására, köteles kellene, hogy legyen annak továbbításra az ügyészség felé. Ennek szabályozása szerinte hiányzik az Sztv. 86. §-ból, ami az Alkotmány 64. §-ával ellentétes. Emellett – mivel az Áe. 42. § (1) bekezdése nem vonatkozik a panaszra – a szabálysértési hatóságnak az indítványozó szerint nincs határozathozatali kötelezettsége az Sztv. 86. §-ában utalt cselekményekkel kapcsolatban. Ezért szerinte értelmetlen az Sztv. 86. § (2) bekezdésének azon rendelkezése, miszerint a panaszt a határozat közlésétől számított nyolc napon belül kell előterjeszteni. Mindezek miatt a támadott rendelkezés az Alkotmány 2. § (1) bekezdését és 57. § (5) bekezdését sérti az indítványozó szerint.
5. Az indítványozó kérte az Sztv. 90. § (2) bekezdés „a kifogás érvényes és” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítását, mivel az korlátozza a bírósághoz fordulás jogát azzal, hogy „egyes előterjesztett kifogások jogerős elutasításának jogát (...) a szabálysértési hatóság hatáskörébe utalja”. Álláspontja szerint „[a]z alkotmányos szabályozás az lenne, ha a szabálysértési hatóság által érvénytelennek nyilvánított kifogást is meg kellene küldeni a bíróságnak, a hatóság elutasító javaslatával együtt”.
6. Mulasztás megállapítását kérte az indítványozó, mivel szerinte a jogalkotó elmulasztotta szabályozni az Sztv.-ben a szabálysértési hatóság által foganatosított lefoglalással szembeni bírósági jogorvoslat rendjét. A hatóság hallgatása esetén, vagy ha az eljárást megszünteti, vagy felfüggeszti, nem születik a lefoglalásról határozat, ezért a lefoglalás megtámadására sincs lehetőség. Emiatt az indítványozó szerint sérül az ártatlanság védelme és a jogorvoslati jog. Mulasztás megállapítását kérte az indítványozó amiatt is, mert az Sztv. nem minden esetben biztosít hatékony védelmet a szabálysértési hatóság jogszabálysértő eljárásának bírósági felülvizsgálatára. Az Sztv. 84. §-a ugyanis nem rendelkezik arról, hogy „az eljárást megszüntető határozat kifogásolható határozat”. Emiatt szerinte nem kényszeríthető ki az ilyen eljárásban történt lefoglalás megszüntetése. Az indítványozó álláspontja az, hogy a kártérítési felelősség nem biztosít hatékony eszközt a jogszabálysértő eljárás következményeinek mielőbbi felszámolására. Ugyancsak mulasztás megállapítását kérte az indítványozó azért, mert a jogalkotó az Sztv.-ben a perújításnak csak azon esetét szabályozta, amikor az alapügyben a bíróság hozott jogerős határozatot. Ez az indítványozó szerint a diszkrimináció tilalmát sérti, mivel véleménye szerint a jogalkotónak „a szabálysértési perújításhoz hasonló feltételekkel kell biztosítania a bírósághoz fordulás jogát”.
7. Az indítványozó szerint az Sztv. 87. § (2) bekezdés c) pontjának „a határozat jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül” szövegrésze alkotmányellenes, mert „arra kötelezi a szabálysértési hatóságot, hogy (...) törvénysértő fizetési felszólítást” bocsásson ki határozatában. Ezért a rendelkezés az Alkotmány 2. § (1) bekezdését sérti, mivel nem felel meg a normavilágosság követelményének.

Az indítványozó minden utólagos normakontroll keretében támadott rendelkezéssel kapcsolatban kérte azok Alkotmánynak megfelelő értelmezését is.

8. Az indítványozó szerint alkotmányellenes mulasztást eredményez, hogy az Sztv. nem minden esetben engedi meg, hogy az eljárás alá vont személy kifogásolja a szabálysértési hatóság határozatában megállapított eljárás költségét. Ha a szabálysértési hatóság felelősségre vonás mellőzésével szüntette meg a szabálysértési eljárást úgy, hogy fizetési kötelezettséget állapított meg, az eljárás alá vont személy számára nem biztosított a bírósághoz fordulás joga. Az Sztv. 88. §-a, 89. §-a, valamint 72. és 75. §-ai az eljárási költséget megállapító határozatot nem sorolják fel, ezért az bírósági úton nem támadható meg. Ez sérti az Alkotmány 50. § (2) bekezdését.
9. Alkotmányellenes mulasztást eredményez az indítványozó szerint az is, hogy a jogalkotó hibásan szabályozta az Sztv.-ben a bírósági tárgyaláson kiszabott rendbíróság és szakértői díj vonatkozásában a jogorvoslati jogot. A jogalkotó ezzel elmulasztotta a 22/1995. (III. 31.) AB határozat végrehajtását, illetve sérti az Alkotmány 57. § (5) bekezdését. A jogalkotó nem határozta meg az eljáró fórumot a rendbíróság kiszabása tekintetében. A szakértői díj tekintetében pedig utalt arra, hogy nem minden esetben engedi meg az Sztv., hogy az eljárás alá vont személy kifogásolja a szabálysértési eljárás határozatban megállapított költségét.
10. Alkotmányellenes mulasztás áll fenn az indítványozó szerint azért is, mert a jogalkotó nem szabályozta önálló perújítási okként a szabálysértési határozat szabálytalan közlését az Sztv. 103. §-ában. Nem határozza meg az Sztv. a „közlés” fogalmát, amivel jogbizonytalanságot eredményez és „utat nyitott különböző alkotmánysértő jogértelmezések számára”, mivel „garanciális szabályok sorát építi a definiálatlan közlés fogalomra”. Ez az Alkotmány 2. § (1) bekezdését sérti. Mulasztást kért megállapítani azért is, mert az Sztv. 90. §-a alapján az Sztv. 111. §-a szerint alkalmazott letiltás az eljárás alá vont személy távollétében is jogerőre emelkedhet, és az ellen nem biztosított a jogorvoslat.
11. Az indítványozó szerint alkotmányellenes mulasztás áll fenn amiatt, hogy a jogalkotó nem írta elő az Sztv.-ben a szabálysértési hatóság indokolási kötelezettségét arra az esetre, ha az eljárás alá vont személy bizonyítási indítványát elutasítja. Az indítványozó szerint az Sztv. az egyetlen olyan eljárási törvény, amely nem követeli meg az indokolási kötelezettséget a bizonyítási indítvány elutasításáról. Az indítványozó hivatkozott 21/1997. (III. 26.) AB határozatra, az Alkotmány 7. § (1) bekezdésének sérelmére a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről szóló 1976. évi 8. tvr., valamint az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Egyezmény) egyes rendelkezéseivel, illetve az Alkotmány 57. § (1) bekezdésére (a tisztességes eljárás követelményére).
12. Az indítványozó szerint alkotmányellenes mulasztást eredményez az is, hogy a jogalkotó nem szabályozta a többi gépjárművezetőhöz hasonlóan az Sztv.-ben a szabálytalanul parkoló cégautó „távollévő” vezetőjének „büntethetőségét”, amennyiben a gépkocsit magáncélra használja. A diszkrimináció tilalmát sérti az, hogy „a magánautók vezetői büntethetők, míg az azonos szabálysértést elkövető és magáncélú utazást lebonyolító cégautók vezetői eredményesen elkerülhetik a szabálysértési felelősségre vonást”. Ez az indítványozó szerint a magánautók vezetőivel szembeni hátrányos megkülönböztetést eredményez. Az indítványozó utalt arra, hogy a mulasztás megállapítását arra az esetre kérte, ha a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény módosítása következtében sem szűnne meg a diszkrimináció.
13. Az indítványozó alkotmányellenes mulasztás megállapítását kérte azért is, mert az Sztv. nem teszi lehetővé a jogerős szabálysértési határozat felülvizsgálatát a bíróság „súlyos eljárási-szabálysértéseinek esetére”. Az indítványozó szerint az Sztv. szerinti perújítás túlságosan szűk körben meghatározott feltételeket szab, ami az Alkotmány 2. § (1) bekezdését (jogintézmények kiszámíthatósága), 7. § (1) bekezdését (tisztességes eljárás elve az Egyezmény szerint), 8. § (2) bekezdését (eljárás alá vont személyek alapvető jogainak alkotmányosan indokolatlan sérelme), és az 57. § (1) bekezdését sértik. Emellett az indítványozó szerint a szabályozás elzárja az eljárás alá vont személyeket jogegységi határozat kezdeményezésétől, ha nem biztosított számukra a jogerős döntéssel szembeni perorvoslat. Mivel pedig a szabálysértési eljárás és a büntetőeljárás alá vont személyek azonos méltóságúak, egyformán biztosítani kell számukra a tisztességes bírói eljárást, így a szabályozási hiány az Alkotmány 70/A. §-át is sérti.
14. Az indítványozó szerint alkotmányellenes mulasztást eredményez, hogy az Sztv.-ben hiányoznak a tárgyalási jegyzőkönyv hitelességét garantáló jogorvoslati szabályok. Az indítványozó azt kifogásolja, hogy az Sztv. 70. §-a alapján az eljárás alá vont személynek nem kell aláírnia a tárgyalási jegyzőkönyvet, holott az általa történő hitelesítésnek garanciális jelentősége lenne. Ez sérti az Alkotmány 57. § (1) és (5) bekezdését. Emellett nem biztosított határidőköz kötött, kiszámítható jogorvoslat sem a „torz jegyzőkönyvvel szemben”, ami az Alkotmány 2. § (1) bekezdését sérti.

15. Az indítványozó alkotmányjogi panasz elnevezéssel előterjesztett indítványában ugyanezeket a szabályozási hiányosságokat kifogásolta. Az indítványozó szerint a Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) 4.Sz.11.149/2001/3. sz. végzésében „alkotmány sértő módon értelmezte” az Sztv. 92. § (5) bekezdését, s ezzel „korlátozni próbálta a teljes ügy nyilvános tárgyaláshoz való jogát”. Emellett az eljáró bíróság megsértette az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (2) bekezdését, mert nem az Sztv. alapján ítélte meg az indítványozó szabálysértési ügyét. Mindez az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát sérti. Ezzel összefüggésben kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az indítványozó Alkotmányban biztosított jogainak megsértését és tegye lehetővé számára a jogerős szabálysértési végzés felülvizsgálatát perújítási eljárásban, annak érdekében, hogy megállapítást nyerjen, hogy a bíróság „torz” jegyzőkönyvet vett fel, valamint indokolás nélküli végzésben utasította el az indítványozó által a tárgyalás során előterjesztett bizonyítási indítványokat, valamint tévesen állapította meg hatáskörének hiányát.

Az alkotmányjogi panasz kiegészítéseként megint csak a PKKB eljárását támadta, és annak felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól az Alkotmány 57. § (1) bekezdése, valamint az Egyezmény 6. cikke (tisztességes eljáráshoz való jog) alapján. Szerinte ugyanis a PKKB tévesen állapította meg hatásköre hiányát, továbbá a PKKB – szerinte tévedésen alapuló – végzésével szemben az Sztv. alapján nem biztosított számára a jogorvoslat joga.

II. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben szabályozott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

„50. § (2) A bíróság ellenőrzi a közigazgatási határozatok törvényességét.”

„57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(2) A Magyar Köztársaságban senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg. (...)

(5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

„64. § A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen az illetékes állami szerv elé.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

Az Sztv. utólagos normakontrollra irányuló indítványokkal érintett rendelkezései:

„20. § (1) El kell kobozni azt a dolgot,

a) amelyet a szabálysértés elkövetéséhez eszközül használtak, ha az eljárás alá vont személy tulajdona vagy egyébként is, ha birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti;

b) amely a szabálysértés útján jött létre;

c) amelyet az eljárás alá vont személy a szabálysértés elkövetéséért a tulajdonostól vagy annak hozzájárulásával mástól kapott.

(2) El kell kobozni azt a dolgot, amelyre nézve a szabálysértést elkövették, amennyiben a szabálysértést meghatározó jogszabály az elkobzást kötelezővé teszi.

(3) El lehet kobozni azt a dolgot, amelyre nézve a szabálysértést elkövették, amennyiben a szabálysértést meghatározó jogszabály az elkobzást lehetővé teszi.

(4) Az elkobzás önállóan és akkor is alkalmazható, ha az eljárás alá vont személy nem vonható felelősségre, illetve a hatóság mellőzte a felelősségre vonást.

(5) Az (1) bekezdés a) pontja esetén az eljárás alá vont személy tulajdonában lévő dolog elkobzása kivételesen mellőzhető, ha az a szabálysértés súlyával arányban nem álló, méltánytalan hátrányt jelentene az eljárás alá vont személy számára.

(6) Az elkobzott dolog tulajdonjoga az államra száll.

(7) Nincs helye elkobzás elrendelésének, ha a cselekmény elkövetése óta két év eltelt, kivéve, ha az elkobzás tárgyának birtoklása jogellenes.”

„74/A. § (8) A kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelmet elutasító határozat ellen panasznak van helye.”

„79. § (1) Átvizsgálható az olyan személynek a ruházata, csomagja, illetőleg a helyszínen lévő járműve, akiről alaposan feltehető, hogy tárgyi bizonyítási eszközt tart magánál, továbbá, ha az átvizsgálásra a 80. § (6) bekezdésben meghatározott lefoglalás érdekében van szükség.

(2) Az átvizsgálás előtt az érdekeltet fel kell szólítani, hogy a keresett tárgyat önként adja át.

(3) A ruházat átvizsgálását csak az átvizsgált személlyel azonos nemű személy végezheti.

(4) Az átvizsgálás foganatosítására a Rendőrség, illetőleg a hatáskörébe tartozó szabálysértések tekintetében a Vám- és Pénzügyőrség, továbbá külön jogszabályban meghatározott esetekben a szabálysértés miatt eljáró más szerv jogosult.

80. § (1) A szabálysértési hatóság lefoglalhatja azt a dolgot, amely

a) tárgyi bizonyítási eszköz;

b) a törvény értelmében elkobozható.

(2) A szabálysértési hatóság lefoglalja azt a dolgot, amelynek birtoklása jogszabályba ütközik.

(3) Postai küldeményeket és táviratokat – amíg azokat a címzettnek nem kézbesítették – csak az ügyész írásbeli határozata alapján lehet lefoglalni. A határozat kiadásáig csupán visszatartásuk iránt lehet intézkedni.

(4) A szabálysértési hatóság a lefoglalt dolog őrzéséről gondoskodik. Ha a dolog használatához az érintettnek különös érdeke fűződik, az (1) bekezdés alapján lefoglalt dolgot az őrizetére lehet bízni.

(5) A gyorsan romló, bomló, tárolhatatlan dolgot a szabálysértési hatóság értékesítheti.

(6) Ha a külföldi az előreláthatólag kiszabásra kerülő pénzbírság, illetőleg az eljárási költség fedezetéhez szükséges összeget nem helyezi letétbe, a szabálysértési hatóság az összeg erejéig az eljárás alá vont személy vagyontárgyait – a nélkülözhetetlen vagyontárgyak kivételével – lefoglalhatja. A szabálysértési tárgyalás során a letétbe helyezés, illetőleg ennek elmulasztása esetén a lefoglalás lehetőségéről a külföldit tájékoztatni kell.

(7) A lefoglalás érdekében a dolog birtokosát fel kell szólítani, hogy a keresett dolgot adja át. Az átadás megtagadása nem akadályozza annak, hogy a keresett dolgot átvizsgálás útján megszerezzék. Erre az érintettet figyelmeztetni kell.

(8) A lefoglalást meg kell szüntetni, mihelyt arra az eljárás érdekében már nincs szükség. Ebben az esetben a dolgot, illetve az értékesítésből befolyt ellenértéket annak kell visszaadni, akitől a dolgot lefoglalták.

(9) Az eljárás alá vont személytől lefoglalt dolgot részére csak akkor lehet kiadni, ha a kiadás iránt más nem jelentett be igényt. Ha az eljárás alá vont személytől lefoglalt dolog kiadása iránt más is jelent be igényt, a szabálysértési hatóság – a jogosultság elbírálása nélkül – határoz a lefoglalt dolog elhelyezéséről.

(10) Az eljárás alá vont személytől lefoglalt dolog az állam tulajdonába kerül, ha kétséget kizáróan másra illet, de a jogosult kiléte nem állapítható meg. A később jelentkező jogosult a szabálysértési hatóságtól kérheti a dolog visszaadását, illetve értékesítés esetén a dolog lefoglaláskori ellenértékét.

(11) Ha a lefoglalt dolog értéktelen és arra senki sem tart igényt, a lefoglalás megszüntetése után azt meg kell semmisíteni.

81. § (1) A szabálysértési hatóság, továbbá a bíróság az eljárás során előírt köteleességek teljesítése érdekében, továbbá az eljárás rendjének megzavarása miatt rendbírságot szabhat ki.

(2) A rendbírság kiszabása elleni panasznak halasztó hatálya van.

(3) A rendbírság legalacsonyabb összege ötszáz, legmagasabb összege a szabálysértési hatóság előtt folyó eljárásban ötezer forint, a bírósági eljárásban ötvenezer forint.”

„86. § (1) A szabálysértési hatóságnak a 79–81. §-a alapján hozott határozatával, illetőleg intézkedésével szemben az eljárás alá vont személy és jogi képviselője, valamint a rendbírsággal sújtott személy, a 84. § alapján hozott határozatával szemben a sértett panaszt tehet. A 74/A. § (8) bekezdése alapján hozott határozattal szemben az eljárás alá vont személy és jogi képviselője, valamint a sértett és jogi képviselője panaszt tehet.

(2) A panaszt a határozat közlésétől számított nyolc napon belül kell szóban vagy írásban megtenni a szabálysértési hatóságnál.”

„87. § (3) Az (1) bekezdésben meghatározott határozatnak tartalmaznia kell:

(...)

c) felszólítást az eljárás alá vont személyhez arra nézve, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc napon belül a pénzbírságot vagy az egyéb pénzüsszeget fizesse meg; (...)

„89. § (1) A kifogás alapján a szabálysértési hatóság a határozatát visszavonhatja, vagy – a kifogást tevő javára – módosíthatja.”

„90. § (2) A szabálysértési hatóság a kifogás beérkezését követő nyolc napon belül – amennyiben a kifogás érvényes és nem kerül sor a 89. § (1) bekezdésében foglalt alkalmazására – az iratokat a további eljárás lefolytatása céljából megküldi az illetékes helyi bíróságnak.”

III. Az indítvány az alábbiak szerint nem megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság elsőként az utólagos normakontrollra irányuló indítványi kérelmeket tekintette át.

1.1. Az indítványozó szerint az Sztv. 20. §-ában szabályozott elkobzás intézménye az Alkotmány 8. § (2) bekezdésével és 13. § (1) és (2) bekezdésével is ellentétes.

Az Alkotmánybíróság már több korábbi határozatában is foglalkozott az elkobzás különböző jogterületeken szabályozott intézményével. Az 1624/B/1991. AB határozat a büntetőjogban szabályozott elkobzás jellegével kapcsolatban a következőkre mutatott rá: „[a]z elkobzás olyan büntetőjogi jogkövetkezmény, védelmi jellegű biztonsági intézkedés, amelynek alapja és elengedhetetlen előfeltétele valamely, a törvényben büntetendővé nyilvánított magatartás, büntetőjog-ellenes cselekmény megvalósulása, amellyel az elkobzandó tárgy a törvény által meghatározott viszonyban áll, azonban nem szükségképpen előfeltétele, hogy az elkobzással érintett személy az adott cselekményért büntetőjogilag is felelőssé tehető legyen”. (ABH 1992, 509, 511.)

A 33/2002. (VII. 4.) AB határozat – áttekintve azokat a jogágakat, amelyek az elkobzást alkalmazzák – a következőket hangsúlyozta annak büntető- és szabálysértési jogi szabályozásával összefüggésben: „A lefoglalás és az elkobzás kétségkívül a tulajdont érintő intézkedés, függetlenül attól, hogy melyik jogág szabályozása teszi annak alkalmazását lehetővé. A büntetőjogban (szabálysértési jogban) azonban ilyen intézkedés alkalmazása csak akkor lehetséges, ha az intézkedéssel érintett dologgal (a tulajdon tárgyával) összefüggésben bűncselekményt (szabálysértést) követtek el.” (ABH 2002, 173, 178–179.)

Az Sztv. 20. §-ában szabályozott elkobzás alkalmazásának eredményeként az állam javára történik a dolog tulajdonának elvonása, ennek azonban előfeltétele, hogy az elkobzott dologgal kapcsolatban szabálysértést követtek el, s e jogkövetkezmény megállapítása szabálysértési határozatban történik. Tehát a szabálysértési eljárás során megállapított elkobzás – hasonlóan a büntetőjogban alkalmazott elkobzáshoz – a tulajdonjogtól való közjogi alapú megfosztást jelent. Az elkobzás alkotmányossága ezért csak abban az összefüggésben ítélandó meg, hogy a szabálysértéshez kapcsolódó, a tulajdon elvonását eredményező büntető jellegű jogkövetkezmény.

Önmagában az, hogy az Sztv. – a büntetőjoghoz hasonlóan – lehetővé teszi az elkobzás intézményének alkalmazását a szabálysértéssel érintett dologra, nem eredményezi a tulajdonhoz való jog alkotmányellenes korlátozását.

Az Sztv. 20. §-ának alkotmányellenessége azon az alapon sem állapítható meg, hogy – amint az indítványozó fogalmaz – az „a kisebb vagyonú elkövető szabadságjogát nagyobb mértékben korlátozza, mint a vagyonosabb elkövetőt”. Mivel az elkobzás speciális jogi szankció, azt elsődlegesen a szabálysértésre tekintettel rendeli alkalmazni a jogalkotó, és nem az elkobzással érintett személy vagyoni helyzetére tekintettel. Ugyanakkor az Sztv. 20. § (5) bekezdése alapján a jogalkotó lehetővé teszi, hogy az elkobzás elrendelésekor a hatóság mérlegelje az elkobzás mellőzését épp az elkobzással érintett személy vagyoni helyzete alapján, valamint az Sztv. ismeri a méltányossági kérelem intézményét az elkobzott dolog visszaadása iránt (Sztv. 116. §). Bár az indítványozó az Sztv. 20. § (5) bekezdésével összefüggésben úgy vélekedett, hogy az épp azért alkotmányellenes, mert kivételesen lehetővé teszi az elkobzás mellőzését, valójában e szabály azt a célt szolgálja, hogy az elkobzás ne eredményezzen méltánytalan hátrányt az elkobzott dolog tulajdonosára. Ezért az Alkotmány 70/A. §-ának sérelme az Sztv. 20. §-ával összefüggésben nem állapítható meg.

Nem állapítható meg az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének sérelme sem az Sztv. 20. § (4) bekezdésének „önállóan” szövegrészével összefüggésben. Ebből ugyanis – az indítványozó feltevésével ellentétben – nem következik, hogy az elkobzás kimondására szabálysértési határozat nélkül kerülhetne sor. Az Sztv. 87. §-a egyértelműen megjelöli, hogy az elkobzásról határozatban kell rendelkeznie a szabálysértési hatóságnak. Így az Sztv. 20. § (4) bekezdésének alkotmányellenessége ebben az összefüggésben nem állapítható meg.

Ugyancsak nem állapítható meg, hogy az ártatlanság vélelmét sértené az Sztv. 20. § (4) bekezdése. Az elkobzás alkalmazásának feltétele ilyenkor is a szabálysértés elkövetése (lásd Sztv. 87. §) – pusztán a felelősség megállapítására

nem kerül sor azért, mert az kizárt (Sztv. 9.–11. §), vagy a szabálysértési hatóság az Sztv. 12. §-a alapján mellőzi a felelősségre vonást a szabálysértővel szemben. Így az Alkotmány 57. § (2) bekezdése és az Sztv. 20. §-a között az indítványozó által felvetettek tekintetében alkotmányos összefüggés nem állapítható meg.

Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az Sztv. 20. §-ának egésze, valamint (4)–(5) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványt elutasította.

- 1.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Sztv. 86. §-ának alkotmányosságát vitató indítványi elemeket bírálta el. Az indítványozó szerint az Sztv. 86. § (1) bekezdése sérti az Alkotmány 64. §-át, mivel nem teszi lehetővé a panasz ügyészséghez történő továbbítását, ha a szabálysértési hatóságnak nincs hatásköre. Az indítványozó támadta az Sztv. 86. § (2) bekezdését is, mivel szerinte az Sztv. nem ír elő a határozathozatali kötelezettséget az Sztv. 86. § (1) bekezdésében utalt cselekményekkel kapcsolatban. Ezért szerinte értelmetlen az Sztv. 86. § (2) bekezdése, s az Alkotmány 2. § (1) bekezdését valamint az Alkotmány 57. § (5) bekezdését sérti.

Az Sztv. 86. §-a az olyan cselekményekkel szemben biztosít speciális jogorvoslatot, amelyekkel szemben nincs helye kifogásnak. A panasz intézményének sajátossága, hogy azt az eljáró szabálysértési hatóság bírálja el, és így maga orvosolhatja a panaszt. Vagyis az indítványozó által felvetett probléma – hogy tudniillik az Sztv. 86. § (1) bekezdésében felsorolt határozatot meghozó, illetve intézkedést foganatosító szabálysértési hatóságnak nincs az eljárásra hatásköre – alapvetően nem értelmezhető az Sztv. 86. § (1) bekezdésével összefüggésben. Ha az eljáró szabálysértési hatóság a panaszt elutasítja, a panaszról érdemben az ügyészség dönt. Ugyanakkor, ha a panaszos nem az eljáró hatóságnál terjeszti elő panaszát, a panasz érdemi elbírálásának nem lehet helye. Az Alkotmányból nem következik, hogy a panaszt bármely hatóság köteles lenne elbírálni. A panasz elbírálása a jogalkotó által megjelölt, hatáskörrel rendelkező szerv feladata. Ahogy az 1211/B/1996. AB határozat fogalmazott: „Az Alkotmány 64. §-ában foglalt petíciós jogból nem vezethetők le sem az egyes állami szervek előtt folyó eljárásokban részt vevők konkrét jogosultságai és kötelezettségei, sem az, hogy ezeket az eljárásokat minden kérelemre automatikusan meg kellene indítani. Nem következik a petíciós jog alkotmányos alapelvéből az sem, hogy a különböző állami szervek előtt folyó eljárásokban csak ügyféli minőséget kellene biztosítani a jogalkotónak, illetőleg az eljárások megindítására ugyanolyan szabályokat kellene alkalmazni. A jogalkotó az egyes szabályozási terület jellegére tekintettel állapította meg pl. az államigazgatási, polgári, büntető- vagy versenyhivatali eljárás kezdeményezésének feltételeit, valamint ezen eljárások alanyainak jogait és kötelezettségeit. Az, hogy a jogalkotó az eljárások megindítását feltételhez köti, illetőleg hogy az egyes jogterülethez tartozó eljárások alanyainak jogait eltérően szabályozza, nem sérti az Alkotmány 64. §-ában foglalt alapjogot.” (ABH 2002, 768, 772.) Erre tekintettel az Alkotmány 64. §-ának sérelme az indítványozó által felvetett összefüggésben nem állapítható meg.

Nem állapítható meg az Sztv. 86. § (2) bekezdésének alkotmányellenessége sem. A 86. § (1) bekezdésében megjelölt intézkedésekkel, döntésekkel kapcsolatban a határozathozatali kötelezettséget nem az Sztv. 86. §-a mondja ki, hanem az Sztv.-nek az adott intézkedést, illetve döntést szabályozó rendelkezései. Mivel az Sztv. 86. § (2) bekezdése egyértelműen az Sztv. 86. § (1) bekezdésében foglaltakra utal vissza, a panasz előterjesztésének határidejét az ott megjelölt intézkedésről, illetve egyéb döntésről szóló határozat közlésétől kell számítani. Önmagában az a körülmény, hogy az Sztv. 86. § (2) bekezdését a jogalkalmazás során értelmezni kell, nem eredményezi az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének sérelmét.

Miután az Sztv. 86. §-a egy speciális jogorvoslati formát szabályoz, nem állapítható meg az Alkotmány 57. § (5) bekezdésének sérelme sem. A panasz intézménye épp azt hivatott biztosítani, hogy az Sztv. 86. § (1) bekezdésében felsorolt döntésekkel szemben is biztosított legyen a jogorvoslat. Így az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a tekintetben elutasította.

- 1.3. Az indítványozó Sztv. 87. § (2) bekezdés c) pontjának megsemmisítését azért kérte, mert az Sztv. 111. § (1) bekezdésével ellentétesen, ami harmincnapos határidőt biztosít a teljesítésre, tizenöt napos határidőt ír elő, ami az Alkotmány 2. § (1) bekezdését sérti.

Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította, hogy az Sztv. indítvánnyal támadott rendelkezését még az indítvány-kiegészítés benyújtását (2000. május 9.) megelőzően módosította a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1999. évi CXX. törvény 41. § (3) bekezdése, ami 2000. március 1-jén lépett hatályba. E módosítás összhangolta az Sztv. 87. §-ában és 111. §-ában szabályozott határidőket, amiket az indítványozó kifogásolt. Miután a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés már az indítvány benyújtását megelőzően hatályát veszítette, az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, többször módosított és egységes szerkezetbe foglalt 2/2009. (I. 12.) Tü. határozat (ABK 2009. január, 3.; a továbbiakban: Ügyrend) 29. § f) pontja alapján visszautasította.

- 1.4. Az Alkotmánybíróság végül azt az utólagos normakontrollra irányuló indítványi kérelmet vizsgálta, ami szerint az Sztv. 90. § (2) bekezdésének „a kifogás érvényes és” szövegrésze a bírósághoz fordulás jogát korlátozza.

Az Sztv. szabályozási rendszerében a kifogás a szabálysértési hatóság határozatával szembeni jogorvoslati forma, amelyet a szabálysértési hatóság előtt lehet előterjeszteni. Ez alapján a szabálysértési hatóság maga is orvosolhatja a kifogásban foglaltakat, illetve, ha erre nem kerül sor, a bíróság jár el a kifogás ügyében. Ugyanakkor az Sztv. 90. § (1) bekezdése értelmében a szabálysértési hatóság elutasítja a kifogást, ha az elkésztett, vagy nem a jogosult terjesztette elő. A bíróság általi felülvizsgálatra tehát csak akkor kerül sor, ha formailag megfelelően, vagyis az arra jogosult határidőn belül terjesztette elő a kifogást.

Önmagában az a körülmény, hogy a szabálysértési hatóság nem köteles minden kifogást automatikusan, vagyis a formai feltételeknek meg nem felelő kifogásokat is a bíróság elé terjeszteni még nem jelenti a bírósághoz fordulás jogának alkotmányellenes korlátozását. A szabálysértési hatóság döntésével szemben ugyanis az ügyészségen panasszal lehet élni, és az ügyészség a panasz alapján kötelezheti a szabálysértési hatóságot döntése felülvizsgálatára. Vagyis ha a szabálysértési hatóság tévesen ítéli meg a kifogás érvénytelenségét, akkor az ügyészség döntése alapján a kifogást továbbítani kell a bírósághoz. Ez kellő biztosítékot jelent arra, hogy a kifogás előterjesztője számára – ha a kifogás a kifogás előterjesztésével szemben támasztott törvényi feltételeknek megfelel – a bírói út biztosított legyen. A bírósághoz fordulás jogából ugyanis az nem következik, hogy a szabálysértési hatóságnál előterjesztett, az érdemi elbírálásra nyilvánvalóan alkalmatlan kifogásokat is kizárólag a bírósági felülvizsgálat során lehetne elutasítani.

- 1.5. Az indítványozó minden utólagos normakontroll keretében támadott rendelkezéssel kapcsolatban kérte azok Alkotmánynak megfelelő értelmezését is. Mivel az Alkotmánybíróság hatáskörébe jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányosságának vizsgálata tartozik, az Alkotmánybíróság ezt az indítványi kérelmet az Ügyrend 29. § b) pontja alapján – hatásköre hiánya miatt – visszautasította.

2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az alkotmányellenes mulasztás megállapítására irányuló indítványi kérelmeket tekintette át.

Az Alkotmánybíróságnak a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló hatáskörét az Abtv. 49. §-a szabályozza.

Az Abtv. ezen rendelkezését, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatát is figyelembe véve a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapításának két együttes feltétele van:

- a jogalkotó jogszabályi felhatalmazáson alapuló, vagy feltétlen jogszabályi rendezést igénylő kérdésben jogalkotói kötelezettségének nem tesz eleget,
- és a jogalkotói kötelezettség elmulasztásának eredményeként alkotmányellenes helyzet keletkezik.

Az Alkotmánybíróság a 35/2004. (X. 6.) AB határozatában az alábbiakban összegezte az Abtv. 49. § (1) bekezdésében szereplő „jogalkotói mulasztás” és „alkotmányellenes helyzet” egymáshoz való viszonyára vonatkozó álláspontját: „Az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített álláspontja, hogy a jogalkotói mulasztásnak és az alkotmányellenes helyzetnek együttesen kell fennállnia [22/1990. (X. 16.) AB határozat, ABH 1990, 83, 86.; 37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227, 232.]. A jogalkotói feladat elmulasztása önmagában nem feltétlenül jelent alkotmányellenességet [14/1996. (IV. 24.) AB határozat, ABH 1996, 56, 58–59.; 479/E/1997. AB határozat, ABH 1998, 967, 968–969.; 1080/D/1997. AB határozat, ABH 1998, 1045, 1046.; 10/2001. (IV. 12.) AB határozat, 2001, 123, 131.], a mulasztásból eredő alkotmányellenes helyzetet minden esetben csak konkrét vizsgálat eredményeként lehet megállapítani.” (ABH 2004, 504, 508.)

- 2.1. Mulasztás megállapítását kérte az indítványozó amiatt, hogy a jogalkotó elmulasztotta szabályozni az Sztv.-ben a szabálysértési hatóság által foganatosított lefoglalással szembeni bírósági jogorvoslat rendjét a hatóság hallgatása, az eljárás megszüntetése, vagy felfüggesztése esetén, mivel ilyenkor nem hoznak a lefoglalásról határozatot, így a lefoglalás megtámadására sincs lehetőség. Emiatt az indítványozó szerint sérül az ártatlanság vélelme és a jogorvoslati jog.

Az Sztv. 86. §-a rendelkezik a panasz intézményéről, ami azt a funkciót tölti be a szabálysértési eljárásban, hogy a kifogás útján meg nem támadható szabálysértési határozatokkal szemben jogorvoslatot biztosítson. A panasz kezdeményezésére akkor van lehetőség, ha a szabálysértési hatóság az Sztv. 79–81. §-a alapján hozott határozatot, vagy alkalmazott intézkedést. Ebből következően az, akinek dolgát a szabálysértési hatóság lefoglalta, panaszt tehet a lefoglalás miatt. Így nem állapítható meg, hogy az Sztv. ne adna lehetőséget – ahogy az indítványozó fogalmaz – a „lefoglalás megtámadására”. Így a mulasztás megállapítására irányuló indítványt az Alkotmánybíróság elutasította. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a lefoglalásról a szabálysértési hatóság határozatot hoz, ennek hiányában nem kerül sor lefoglalásra.

- 2.2. Mulasztást eredményez az indítványozó szerint az is, hogy az Sztv. nem minden esetben engedi meg, hogy az eljárás alá vont személy kifogásolja a szabálysértési hatóság határozatában megállapított eljárás költségét, illetve általában véve a megállapított szakértői díjat. Ha a szabálysértési hatóság felelősségre vonás mellőzésével „szüntette meg” a szabálysértési eljárást úgy, hogy fizetési kötelezettséget állapított meg, az eljárás alá vont személy számára nem biztosított a bírósághoz fordulás joga, ugyanis az Sztv. 88. §-a, 89. §-a, valamint 72. és 75. §-ai alapján az eljárási költséget megállapító határozatot nem sorolják fel, ezért az bírósági úton nem támadható meg. Az indítványozó ezzel összefüggésben az Alkotmány 50. § (2) bekezdésére hivatkozott.
- Az Alkotmánybíróság az indítványozó által felvetett alkotmányossági probléma kapcsán megvizsgálta a szabálysértési eljárás költségviselési szabályait és jogorvoslati fórumrendszerét, és a következőket állapította meg.
- 2.2.1. Az Sztv. lehetővé teszi az eljárás során a cselekmény súlyának mérlegelését, s a cselekmény csekély súlya esetén kivételes elbírálás alkalmazását. Ennek két esetét ismeri az Sztv.: a figyelmeztetést (Sztv. 22. §), valamint a felelősségre vonás mellőzését (Sztv. 12. §). A figyelmeztetés büntetés helyett alkalmazható szankció, amennyiben a bíróság úgy ítéli meg, hogy a szabálysértés az elkövetés körülményeire tekintettel csekély fokú, s az eljárás alá vont személlyel szemben e nevelő célzatú intézkedés alkalmazása is kellően visszatartó hatású lehet. Mivel ilyen esetben megállapításra kerül az eljárás alá vont személy felelőssége, az ügyben érdemi határozatot kell hozni.
- Felelősségre vonás mellőzése esetén a szabálysértés „még csekélyebb” súlyára tekintettel a szabálysértési hatóság büntetés, illetve intézkedés alkalmazásától is eltekinthet. Ilyen esetben az eljárás alá vont személy felelőssége a szabálysértés elkövetéséért megállapításra kerül, csupán a szabálysértési szankció alkalmazásától tekint el a szabálysértési hatóság. Az Sztv. végrehajtásáról szóló 11/2000. (II. 23.) BM rendelet 3. § (1) bekezdése alapján – tekintettel a szabálysértési felelősség megállapítására – érdemi (de nem eljárást megszüntető) határozatot kell hozni.
- 2.2.2. Az Sztv. 73. § (1) bekezdése alapján eljárási költségnek minősül mindaz a költség, amelyet az állam előlegez az eljárás megindításától a végrehajtás befejezéséig, az eljárás alá vont személy ügyben felmerült készkiadása, valamint a sértett indokolt készkiadása. Az eljárási költség körében a jogalkotó nem sorolja fel kifejezetten a szakértő díját és költségét, de jogértelmezés útján megállapítható, hogy az az Sztv. 73. § (1) bekezdés a) pontja alá tartozó eljárási költség.
- 2.2.3. Az Sztv. 73. §-a rendelkezik az eljárási költség viselésének szabályairól. Eszerint ha az eljárás során megállapítják, hogy az eljárás alá vont személy a szabálysértést elkövette, ő viseli az eljárás költségét (kivéve a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt felmerült költséget). Ide tartozik értelemszerűen az az eset is, amikor a felelősségre vonás mellőzésével (Sztv. 12. §), vagy figyelmeztetés alkalmazásával (Sztv. 22. §) zárul az eljárás. Ugyanis mindkét esetben sor kerül a szabálysértés elkövetésének megállapítására az eljárást lezáró érdemi határozatban. Ha azonban az eljárás megszüntetésére kerül sor (Sztv. 8–11. §), az eljárási költséget az állam viseli. Kivételesen azonban ebben az esetben is a sértettet terheli az eljárási költség: ha az eljárás megszüntetésére azért kerül sor, mert a sértett a tárgyaláson nem jelent meg, vagy arra a sértett hibájából nem volt idézhető (Sztv. 131. §). Az eljárási költség viselése tehát a felelősség megállapításától függ: az eljárás alá vont személyt akkor terheli, ha a szabálysértés elkövetéséért felelőssége megállapítható.
- 2.2.4. Az Sztv. rendszerében a már ismertettek alapján kétféle jogorvoslat létezik: a panasz és a kifogás. Panasszal a kifogás útján meg nem támadható érdemi határozatokkal szemben lehet élni: vagyis az eljárás során fogatosított kényszerintézkedésekkel, a rendbírsággal szemben, valamint a sértett jogosult panasszal élni, ha a szabálysértési eljárás negatív érdemi határozattal, vagyis az eljárás megszüntetésével fejeződött be.
- Kifogással a marasztalást tartalmazó határozatokkal, vagyis – az Sztv. 88. § (1) bekezdésében található kimerítő felsorolás alapján – a pénzbírság kiszabását, járművezetéstől eltiltást, az elkobzást, a figyelmeztetést és a kitiltást megállapító határozattal szemben élhet az eljárás alá vont személy, illetve ha kár megtérítésére kötelezést tartalmaz a határozat, akkor az ellen a sértett is.
- Az Sztv. 92. § (5) bekezdése értelmében, ha a kifogás kizárólag az elkobzásra, a kártérítésre vagy az eljárási költségre vonatkozik, a bíróság csak ezekben a kérdésekben határoz. Tehát az eljárás alá vont személy kifogással az eljárási költség tekintetében is megtámadhatja a szabálysértési hatóság határozatát.
- 2.2.5. Az Sztv. szabályozása alapján az eljárási költséggel szemben valamennyi marasztalást tartalmazó, kifogással megtámadható határozat esetében biztosított a jogorvoslat a bíróság előtt. Vagyis például ha – a szabálysértés csekély súlyára tekintettel – figyelmeztetés alkalmazásával fejeződik be az eljárás, az eljárás alá vont személy kifogást terjeszthet elő a figyelmeztetésről rendelkező határozat és az eljárás költségei tekintetében is.
- Amennyiben azonban az eljárás – a szabálysértés „még csekélyebb” súly miatt – a felelősségre vonás mellőzésével zárul, a jogorvoslat lehetősége sem a szabálysértési felelősség megállapítását kimondó határozattal szemben, sem az eljárás költsége tekintetében nem biztosított. Ilyen esetben ugyanis az eljárás nem megszüntető végzéssel zárul,

emiatt az eljárás alá vont személy nem élhet panasszal. Továbbá miután az Sztv. 88. § (1) bekezdése sem utal az ilyen eljárást lezáró határozat-típusra, az eljárás alá vont személy kifogással sem támadhatja meg a felelősségre vonás mellőzésével hozott határozatot. Ennek következtében az eljárási költség megtámadására sincs lehetősége. Így sem panasz, sem kifogás útján nem biztosított az eljárás alá vont személy számára az, hogy a szabálysértésért megállapított felelősségéről szóló határozattal szemben (azon az alapon, hogy azt nem ő követte el), illetve az azzal összefüggésben kiszabott eljárási költséggel szemben jogorvoslattal éljen.

További lényeges szempont a felelősségre vonás mellőzését kimondó szabálysértési határozat esetén az is, hogy arról a sértettet kell csupán értesíteni az Sztv. 12. §-a alapján: az eljárás alá vont személyt a hatóság csak akkor értesíti a döntésről, ha az eljárás megindításáról is tudomást szerzett.

- 2.2.6. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belül magasabb szervhez fordulás lehetőségét kell biztosítani [elsőként: 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27.]. Az Alkotmány 50. § (2) bekezdését az Alkotmánybíróság úgy értelmezte korábbi határozataiban, hogy az az érdemi, ügydöntő közigazgatási határozatok bíróság általi – törvényességi – felülvizsgálatának követelményét fogalmazza meg, ezzel biztosítva a közigazgatás feletti bírósági kontroll lehetőségét (többek között: 953/B/1993. AB határozat, ABH 1996, 432.).

A felelősségre vonás mellőzésével lezárt szabálysértési eljárás esetében az eljárás alá vont személy felelőssége megállapítására sor kerül, így az erről szóló határozat érdemi, ügydöntő határozatnak minősül. Ebből következően az ilyen határozattal szemben a jogorvoslati jogot biztosítani kell. Mivel a szabálysértési jog rendszerében a panasz a kényszerintézkedésekkel és negatív érdemi döntésekkel szembeni jogorvoslat eszköze, a felelősség mellőzéséről szóló határozatok tekintetében a kifogás biztosíthatja a felelősség szabálysértési határozatban történt megállapításának törvényességi felülvizsgálatát.

A jogorvoslati jog tényleges gyakorlásának feltétele az is – amint azt az Alkotmánybíróság több határozatában is megállapította –, hogy az érintett tudomást szerezzen a határozat meghozataláról [például: 24/1999. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1999, 237.] A jogalkotónak ennek megfelelően biztosítania kell azt is, hogy az eljárás alá vont személy is minden esetben értesüljön a felelősségre vonás mellőzését kimondó határozat meghozataláról, hiszen ennek hiányában jogorvoslati jogával érdemben nem tudna élni.

Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította azt, hogy alkotmányellenes mulasztás áll fenn amiatt, hogy a jogalkotó nem biztosította a felelősségre vonás mellőzéséről rendelkező szabálysértési határozattal szemben a jogorvoslatot. Ezért az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint felhívta az Országgyűlést jogalkotói feladatának teljesítésére.

Az Alkotmánybíróság – miután hivatalból megállapította, hogy a felelősségre vonás mellőzésével hozott szabálysértési határozat ellen a jogorvoslat hiánya alkotmányellenes mulasztást eredményez – az indítványozó által felvetett alkotmányossági probléma tekintetében alkotmányellenes mulasztást nem állapított meg az Alkotmány 50. § (2) bekezdése alapján.

- 2.3. Az indítványozó a bírósági tárgyaláson kiszabott rendbíróság vonatkozásában is mulasztást kért megállapítani a jogorvoslati jog alapján. Ugyanis szerinte a jogalkotó nem határozta meg az eljáró fórumot a rendbíróság kiszabása tekintetében, ha a rendbíróságot a bíróság szabja ki.
- 2.3.1. Az Sztv. 81. §-a rendelkezik a rendbírásgról. A rendbíróság a szabálysértési eljárásban az eljárás rendjének fenntartása érdekében alkalmazható vagyoni szankció, amit az eljárásban részt vevő bármely személlyel szemben alkalmazni lehet. A rendbíróságot az eljáró szabálysértési hatóság, illetve bíróság szabhatja ki. Az Sztv. szerint a szabálysértési hatóság által kiszabott rendbírósággal szemben panasznak van helye, amely panasznak a rendbíróság végrehajtására halasztó hatálya van. A bírósági eljárás során azonban „panasz” benyújtására ténylegesen nincs lehetőség, és az Sztv. más jogorvoslati lehetőséget sem biztosít arra az esetre, ha rendbíróság kiszabására a bírósági eljárásban kerül sor.
- 2.3.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy sérti-e a jogorvoslathoz való jogot az, ha az Sztv. nem biztosít jogorvoslati jogot a bírósági tárgyaláson kiszabott rendbírósággal szemben.
- Az Alkotmánybíróság 1434/D/1995. AB határozatában a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény kapcsán benyújtott indítvány tárgyában azért szüntette meg az eljárást, mert a jogalkotó a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvénnyel (a továbbiakban: Be.) orvosolta a jogorvoslat hiányát a másodfokú bíróság rendbíróságot kiszabó határozatával szemben azzal, hogy lehetővé tette kifogás benyújtását.
- E határozatában az Alkotmánybíróság utalt a 22/1995. (III. 31.) AB határozatra (ABH 1995, 108.), amely mulasztást állapított meg amiatt, hogy a törvényhozó nem biztosított jogorvoslati jogot a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben (a továbbiakban: Pp.) a másodfokú bíróság pénzbírságban marasztaló, valamint szakértői díjat megállapító végzésével szemben.

Az Alkotmánybíróság elsőként az 5/1992. (I. 30.) AB határozatában fogalmazta meg a jogorvoslati jog érvényesülésével összefüggésben a következőket: „A büntetések és intézkedések végrehajtásának menetében azonban a jogorvoslati jog mint alkotmányos alapjog megköveteli, hogy az érdemi, ügydöntő, az elítélt helyzetét, jogait lényegesen befolyásoló határozat tekintetében a jogorvoslat biztosítsa a döntést hozó szervtől eltérő más szerv részéről a felülvizsgálatot, az állásfoglalást a döntés helyessége, törvényessége tekintetében, esetleg a döntés megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését. Vagyis a jogorvoslatihoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy [...] ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. Ugyanakkor az ilyen felülvizsgálatot nem biztosító jogorvoslat nem feltétlenül alkotmányellenes a nem érdemi, nem ügydöntő határozatok esetén.” (ABH 1992, 27, 31.)

Az Alkotmánybíróság később számos határozatában megerősítette ezen álláspontját, így a már hivatkozott 22/1995. (III. 31.) AB határozatában is. Ebben a határozatban megállapította: „[a] pénzbírságról szóló döntés nem ügyviteli-igazgatási jellegű. Kiszabása feltételeiben olyan jellegű és következményeiben olyan súlyú döntés, hogy garanciális szempontból nem tekinthető hatékony jogorvoslatnak a másodfokú bíróság ilyen döntése ellen a Pp.-ben biztosított egyik orvoslás sem.” (ABH 1995, 108, 111–112.) E megállapítást a következőkre alapozta az Alkotmánybíróság: „A pénzbírságot a Pp.-ben tételesen tiltott, tehát jogellenes magatartás alapozza meg. A pénzbírság oka a rosszhiszemű pervitel, az indokolatlan késedelem vagy a tárgyalás rendjének megzavarása. A bíróság döntése valamely, a perbe vitt jogokhoz tartozó tényeken kívülálló, önálló tényálláson alapul. A pénzbírság kiszabása megtorló jellegű (punitív) intézkedés. A pénzbírság jogellenes magatartás hátrányos jogkövetkezménye, közvetlen vagyoni szankciója. A Pp. a kiszabás feltételein kívül csak a pénzbírság legmagasabb összegét rögzíti, az összegszerűség megállapításához további szempontokat nem ad, amely tehát a bíróság jogilag kötetlen mérlegelésére tartozik. A pénzbírság behajtására a büntetőügyben kiszabott pénzbüntetések behajtására vonatkozó szabályok az irányadók (Pp. 120. §).” (ABH 1995, 108, 111.)

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is irányadónak tartja itt ismertetett álláspontját, ami alapján a következőket állapítja meg.

A rendbírság – hasonlóan a Pp.-ben szabályozott tárgyaláson kiszabható pénzbírsághoz – mivel egy jogellenes magatartás hátrányos jogkövetkezménye nem ügyviteli jellegű döntés, hanem érdemi. Így – az Alkotmánybíróság ismertetett gyakorlatára figyelemmel – a bírósági tárgyaláson kiszabott rendbírságról rendelkező döntéssel szemben az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján a rendbírósággal sújtott személy számára a jogorvoslatot biztosítani kell.

Erre tekintettel megállapítható, hogy az Alkotmány 57. § (5) bekezdését sértő mulasztás áll fenn amiatt, hogy a jogalkotó nem biztosította az Sztv.-ben a bírósági eljárás során kiszabott rendbírósággal szemben a jogorvoslatot. Ezért az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

- 2.4. Az indítványozó szerint alkotmányellenes mulasztást eredményez, hogy az Sztv.-ben hiányoznak a tárgyalási jegyzőkönyv hitelességét garantáló jogorvoslati szabályok, mivel az eljárás alá vont személynek nem kell aláírnia a tárgyalási jegyzőkönyvet. Ez sérti az Alkotmány 57. § (1) és (5) bekezdését. Emellett nem biztosított határidőköz kötött, kiszámítható jogorvoslat sem a „torz jegyzőkönyvvel szemben”, ami az Alkotmány 2. § (1) bekezdését sérti.

A jegyzőkönyvezés szabályait az Sztv. 70. §-a tartalmazza. Az Sztv. 70. § (4) bekezdése alapján a jegyzőkönyvet felolvasás után az eljárási cselekmény résztvevőinek alá kell írniuk. Ez az adott eljárási cselekmény valamennyi résztvevőjét jelenti, vagyis ha az eljárás alá vont személy is részt vesz az eljárási cselekményben, akkor az ő aláírása is szükséges. A jegyzőkönyv aláírásának megtagadására is lehetősége van a résztvevőknek: az aláírás megtagadásának okát és tényét a jegyzőkönyvben rögzíteni kell. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványozó által felvetett probléma az Sztv. támadott rendelkezésével összefüggésben nem vetődik fel, így az indítványt az Alkotmánybíróság elutasította.

Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a jegyzőkönyv rögzítése és aláírása, illetve az aláírás megtagadása nem minősül érdemi, ügydöntő határozatnak (a jegyzőkönyv maga sem minősül határozatnak). Az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből pedig nem lehet levezetni a jogorvoslat szükségességét a jegyzőkönyvvel szemben.

- 2.5. Alkotmányellenes mulasztás áll fenn az indítványozó szerint azért is, mert a jogalkotó nem szabályozta önálló perújítási okként a jogerős szabálysértési határozat szabálytalan közlését az Sztv. 103. §-ában, illetve nem határozta meg a „közlés” fogalmát, amivel jogbizonytalanságot eredményezett és „utat nyitott különböző alkotmánysértő jogértelmezések számára”, mivel „garanciális szabályok sorát építi a definiálatlan közlés fogalomra”. Ez az Alkotmány 2. § (1) bekezdését sérti. Alkotmányellenes mulasztás áll fenn amiatt is, hogy csak a bíróság határozatával szemben van helye perújításnak, a szabálysértési hatóság határozata ellen nincs. Az indítványozó alkotmányellenes mulasztás megállapítását kérte azért is, mert az Sztv. nem teszi lehetővé a jogerős szabálysértési határozat felülvizsgálatát a bíróság „súlyos eljárási-szabálysértéseinek esetére”.

Az indítványozó szerint az Sztv. szerinti perújítás túlságosan szűk körben meghatározott feltételeket szab, ami az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, 7. § (1) bekezdését, 8. § (2) bekezdését, és az 57. § (1) bekezdését sértik. Emellett az indítványozó szerint a szabályozás elárja az eljárás alá vont személyeket jogegységi határozat kezdeményezésétől, ha nem biztosított számukra a jogerős döntéssel szembeni perorvoslat. Mivel pedig a szabálysértési eljárás és a büntetőeljárás alá vont személyek azonos méltóságúak, egyformán biztosítani kell számukra a tisztességes bírói eljárást, így a szabályozási hiány az Alkotmány 70/A. §-át is sérti.

Mulasztás megállapítását kérte az indítványozó azért is, mert a jogalkotó az Sztv.-ben a perújításnak csak azon esetét szabályozta, amikor az alapügyben a bíróság hozott jogerős határozatot, így nincs lehetőség perújításra akkor, ha az alapügy nem bíróság előtti eljárásban, hanem a szabálysértési hatóság előtti eljárásban emelkedett jogerőre. Az indítványozó szerint ez a szabályozási hiány az Alkotmány 70/A. §-át sérti.

A jogorvoslathoz való jog alapján az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belül magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét kell biztosítani. A jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatra vonatkozik, a rendkívüli jogorvoslatok kényszerítő szükségessége tehát az Alkotmány 57. § (5) bekezdéséből nem vezethető le. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványi kérelmet elutasította.

A jogorvoslathoz való jog alapján tehát nincs jog a „perújításra”. De nem pusztán ebből következik, hogy a szabálysértési hatóság határozata ellen a perújítás nem biztosított, hanem abból, hogy a szabálysértési hatóság határozatával szemben az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján rendes jogorvoslati jogot kell biztosítani. Ez a már tárgyalt kifogás és panasz intézménye révén biztosítottnak tekinthető. Így az, aki a szabálysértési hatóság döntésével nem ért egyet, ezen eszközök igénybevételével jogosult azt megtámadni.

Ahogy az Alkotmány indítványozó által hivatkozott rendelkezéseiből nem vezethető le a „perújításhoz való jog”, valamint a „felülvizsgálathoz való jog”, ugyanígy a perújítási okok köre sem vezethető le az Alkotmány hivatkozott rendelkezései alapján. Bár a jogalkotó a jelenleginél bővebben, szélesebb körben is meghatározhatja a perújítási okokat, a konkrét perújítási okokat az Alkotmányból nem lehet közvetlenül levezetni.

A „közlés” fogalmának meghatározásának hiánya az Sztv.-ben önmagában alkotmányellenességet nem vet fel. A világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom alkotmányos követelmény a normaszöveggel szemben [elsőként 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77.]. Ugyanakkor nem állapítható meg az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerinti jogállamiság és annak képező jogbiztonság sérelme pusztán amiatt, hogy az adott normaszöveget a jogalkalmazás során értelmezni kell: a jogbiztonság elvéből nem következik a jogalkotónak olyan kötelezettsége, hogy minden fogalmat minden jogszabályban külön meghatározzon. [71/2002. (XII. 27.) AB határozat, ABH 2002, 417.] Mivel az Sztv. külön rendelkezik a kézbesítés szabályairól, s ott meghatározza, hogy mikor minősül a hatóság vagy bíróság hivatalos irata „átadottnak”, illetve „kézbesítettnek”, a közlés fogalma erre tekintettel a jogalkalmazás során értelmezhető és meghatározható.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése azonos szabályozási körbe tartozó, összehasonlítható helyzetben lévő személyek közötti önkényes különbségtételt tiltja. Az egyes eljárások, illetve az eljárás egyes szakaszainak egymástól eltérő szabályozása önmagában nem jelenti a diszkrimináció tilalmának sérelmét. Ugyanígy a szabálysértési hatóság határozatának és a bíróság határozatának eltérő szabályozása sem jelent személyek közötti különbségtételt. Ebből következően az Alkotmány 70/A. §-a alapján nem állapítható meg alkotmányellenes mulasztás amiatt, hogy a jogalkotó milyen típusú ügyekben teszi lehetővé a perújítást. Az Sztv. vonatkozó szabálya alapján a perújítás kezdeményezésének az a feltétele, hogy az eljárás alá vont személy valamennyi, az Sztv.-ben biztosított jogorvoslati lehetőségét kimerítette. A felülvizsgálati eljárás tekintetében felvetettekre is vonatkozik, hogy az Alkotmány 70/A. §-ából nem következik, hogy a különböző eljárási törvényeknek azonosan kellene szabályozniuk az eljárási kérdéseket. Az eljárási szabályok közötti különbség és az Alkotmány 70/A. §-a között alkotmányossági összefüggés nincs.

Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványt ebben a részében is elutasította.

- 2.6. Az Sztv. 90. §-a alapján az Sztv. 111. §-a szerint alkalmazott letiltás az eljárás alá vont személy távollétében is jogerőre emelkedhet, és az ellen nem biztosított a jogorvoslat.

Az Sztv. végrehajtásról rendelkező szabályainak – így az Sztv. 111. §-ának – alkalmazására akkor kerül sor, ha a kiszabott büntetés vagy intézkedés jogerőre emelkedett és a határozat végrehajthatóvá vált. Ennek következtében az indítványozó által felvetett probléma, hogy ti. a végrehajtás (letiltás) során nem biztosított a kifogás, mint a szabálysértési hatóság határozatával szembeni jogorvoslat lehetősége, nem értelmezhető az Sztv. 111. §-ával összefüggésben, így az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében elutasította.

- 2.7. Az indítványozó alkotmányellenes mulasztást kért megállapítani azért is, mert a jogalkotó nem írta elő az Sztv.-ben a szabálysértési hatóság indokolási kötelezettségét arra az esetre, ha az eljárás alá vont személy bizonyítási indítványát elutasítja. Az indítványozó hivatkozott a 21/1997. (III. 26.) AB határozatra, az Alkotmány 7. § (1) bekezdésének sérelmére, illetve az Alkotmány 57. § (1) bekezdésére (a tisztességes eljárás követelményére).

Az Sztv. 87. §-a szabályozza a szabálysértési hatóság határozatát. Eszerint a megállapított tényekre, az ezek alapjául szolgáló bizonyítékokra, valamint a büntetés kiszabása, illetve intézkedés alkalmazása során figyelembe vett körülményekre a határozat indokolásában ki kell térni. Az alakszerű határozatnak az eljárás során felvetett valamennyi kérdést meg kell válaszolnia. [Ez következik az Sztv. 52. § (1) bekezdéséből is, amely a relevancia elvét fogalmazza meg. Eszerint a szabálysértési hatóság, illetve bíróság az ügy megítélése szempontjából lényeges körülményeket tisztázni köteles.] Mindebből az is következik, hogy a szabálysértési határozat indokolásában utalni kell azokra az indítványokra is, amelyeknek a hatóság nem adott helyt az eljárás során. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében is elutasította.

- 2.8. Az indítványozó szerint alkotmányellenes mulasztást eredményez az is, hogy a jogalkotó nem szabályozta a többi gépjárművezetőhöz hasonlóan az Sztv.-ben a szabálytalanul parkoló cégautó „távollévő” vezetőjének „büntethetőségét”, amennyiben a gépkocsit magáncélra használja. A diszkrimináció tilalmát sérti az, hogy „a magánautók vezetői büntethetők, míg az azonos szabálysértést elkövető és magáncélú utazást lebonyolító cégautók vezetői eredményesen elkerülhetik a szabálysértési felelősségre vonást”. Ez az indítványozó szerint a magánautók vezetőivel szembeni hátrányos megkülönböztetést eredményez.

A „szabálytalan várakozás” szabálysértési tényállását nem az Sztv. szabályozza, hanem az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban Szkr.) 54. §-a. Így az indítványozó által felvetett alkotmányossági probléma az Sztv.-vel kapcsolatban közvetlenül nem vetődik fel. Mivel az Szkr. 54. §-a helyszíni bírság alkalmazásának lehetőségéről rendelkezik, így arra az Sztv. 134–137. §-ában foglaltak alkalmazandók. Eszerint a szabálysértés tetten ért elkövetőjével szemben alkalmazható a helyszíni bírság, gépjárművel elkövetett szabálysértés esetén azonban az elkövető távollétében is alkalmazható úgy, hogy a gépjármű rendszáma szerint megállapítható üzemben tartó címére kell a helyszíni bírságról szóló készpénz-átutalási megbízást küldeni. A helyszíni bírság meg nem fizetése esetén szabálysértési eljárást kell lefolytatni. Az Sztv. helyszíni bírságról rendelkező szakaszai nem csak a „magánautó” vezetőjére vonatkozóan tartalmazznak szabályozást, így az Sztv.-vel összefüggésben nem állapítható meg alkotmányellenes mulasztás abban az összefüggésben, amire az indítványozó hivatkozott.

- 2.9. Az indítványozó mulasztás megállapítását is kérte az Sztv.-vel kapcsolatban, mivel a jogalkotó szerinte nem szabályozta, hogy miként kényszeríthető ki bírósági úton a szabálysértési hatóság hallgatásának megszüntetése. Az indítványozó a mulasztással kapcsolatban nem hivatkozott alkotmányos rendelkezésre, a mulasztást általában vett jogalkotási hiányossággként fejtette ki.

Mulasztás megállapítását kérte az indítványozó amiatt is, mert szerinte az Sztv. nem minden esetben biztosít hatékony védelmet a szabálysértési hatóság jogszabálysértő eljárásának bírósági felülvizsgálatára. Az Sztv. 84. §-a ugyanis nem rendelkezik arról, hogy „az eljárást megszüntető határozat kifogásolható határozat”. Emiatt szerinte nem kényszeríthető ki az ilyen eljárásban történt lefoglalás megszüntetése.

Az indítványozó ezekkel az indítványi kérelmekkel kapcsolatban nem jelölt meg alkotmányos rendelkezést, amelyre hivatkozással az alkotmányellenes mulasztás megállapítását kéri. Az Alkotmánybíróság számos ügyben utalt arra, hogy az indítványnak meg kell felelnie az Abtv. 22. § (2) bekezdésében foglalt követelményeknek. Abban pontosan meg kell jelölni a támadott rendelkezést, az Alkotmány megfelelő rendelkezését, a kérelem alapjául szolgáló okot (azt, hogy az Alkotmány egyes rendelkezéseit a vitatott jogszabály miért és mennyiben sérti). Határozott kérelmet kell tartalmaznia a vitatott rendelkezés alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére [összefoglalóan: pl. 31/2007. (V. 30.) AB határozat, ABH 2007, 368, 381–382.].

Az indítványozó az itt megjelölt indítványi kérelmekben csupán a szabályozási hiányra utalt, nem hivatkozott azonban az Alkotmány valamely rendelkezésére, emiatt az indítvány érdemben nem bírálható el. Ezért az Alkotmánybíróság ezen indítványi kérelmeket az Ügyrend 29. § d) pontja alapján visszautasította.

3. Az indítványozó a PKKB által az ügyében hozott jogerős végzést is támadta alkotmányjogi panasz elnevezéssel. Az Abtv. 48. §-a alapján az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele, hogy a panasz előterjesztőjének jogséremlme alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panasz ezeknek a törvényi feltételeknek nem felel meg, mivel nem az ügyében alkalmazott jogszabály alkotmányellenességét állította, hanem a PKKB ügyében hozott végzésének

törvényellenességét. Ennek vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre, így az alkotmányjogi panasz elnevezéssel benyújtott indítványi kérelmeket az Ügyrend 29. § b) pontja alapján visszautasította. Az Alkotmánybíróság jelen határozatának közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 368/B/2000.

Az Alkotmánybíróság 87/2009. (IX. 24.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság által országos népszavazás kitűzésére irányuló kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítése tárgyában hozott határozata ellen benyújtott kifogások alapján indult eljárásban meghozta az alábbi

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság országos népszavazás kitűzésére irányuló kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítéséről hozott 74/2009. (II. 27.) OVB határozatát helybenhagyja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

- I. A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése alapján kifogás érkezett az Alkotmánybírósághoz az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) 74/2009. (II. 27.) OVB határozata (a továbbiakban: OVBh.) ellen.
Az OVB vitatott határozatában hitelesítette az országos népszavazás kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldányát, amelyen a következő kérdés szerepel: „Egyetért-e Ön azzal, hogy az egészségügyi közszolgáltató intézmények, kórházak állami, önkormányzati tulajdonban maradjanak?”
Az Alkotmánybíróság az OVB korábbi, 350/2007. (IX. 12.) OVB számú határozatát – amely határozat a jelen ügyben szereplő kérdéssel teljes mértékben megegyező kérdést tartalmazó aláírásgyűjtő ívet hitelesített – 6/2009. (II. 4.) AB számú határozatával (ABK 2009, február, 116.) megsemmisítette, és az OVB-t új eljárásra utasította. Határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 168/2007. (VII. 18.) OVB határozattal, valamint a 350/2007. (IX. 12.) OVB határozattal hitelesített kérdések lényegi egyezősége folytán az utóbbi hitelesítése magában rejti annak lehetőségét,

hogy a kötelező népszavazás elrendelésének feltételei két, egymással megegyező kérdés tekintetében is fennállanak.

Az OVB új eljárásában megállapította, hogy a 168/2007. (VII. 18.) határozatával hitelesített kezdeményezés tekintetében az aláírások benyújtására nyitva álló határidő eredménytelenül telt el, a népszavazás kezdeményezője aláírásokat nem nyújtott be, ennek megfelelően az OVB eljárása idején nincs folyamatban olyan kezdeményezés, amely az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 12. §-a szerinti védeltséget élvezne. Mindezek alapján az OVB a kezdeményezést hitelesítette.

A kifogástevő az OVBh. megsemmisítését és az OVB új eljárásra utasítását kérte. Álláspontja szerint a kérdés nem felel meg az Nsztv. 13. §-ában megfogalmazott egyértelműség követelményének. Nézete szerint a kérdés azért félrevezető, mert ma is sok magánkórház, magánrendelő működik az országban, és nem lehet tudni, hogy egy eredményes népszavazás esetén a magánintézményekkel mi fog történni.

Ellentétesnek tartja továbbá a népszavazásra feltenni kívánt kérdést az Alkotmány 2. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéssel is. Hivatkozik az Alkotmánybíróság 130/2008. (XI. 3.) AB számú határozatára (ABH, 2008, 1052.), amelyben a testület állást foglalt az olyan népszavazási kérdések megengedhetőségével kapcsolatban, amelyek a jövőbeni törvényalkotásra vonatkozóan kívánnak korlátot állítani. A kifogástevő álláspontja szerint a népszavazásra feltenni kívánt kérdés esetében ugyanez a helyzet, mivel a kórházak magánosítására vonatkozóan semmiféle törvényjavaslat, vagy kormányzati előterjesztés sem ismeretes.

Az OVBh. a Magyar Közlöny 2009. évi 24. számában, 2009. február 27-én jelent meg, a kifogást 2009. március 13-án – határidőben – terjesztették elő az Alkotmánybíróságon.

II.

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezései:

„2. § (2) A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja.”

„28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.”

2. A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) érintett rendelkezései:

„2. § E törvényt kell alkalmazni:

[...]

e) az országos népszavazásra,

[...]”

„77. § (1) Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetőleg a választás és a választási eljárás alapelveinek (3. §) megsértésére (a továbbiakban együtt: jogszabálysértés) hivatkozással bárki benyújthat. [...]

(2) A kifogásnak tartalmaznia kell

a) a jogszabálysértés megjelölését,

[...]

(5) Ha a kifogás elkészült, vagy nem tartalmazza a (2) bekezdés a)–c) pontjában foglaltakat, a kifogást érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani. [...]

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

3. A Nsztv.-nek a kifogások elbírálásakor hatályos rendelkezései:

„13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”

III.

A kifogás nem megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben irányadó hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § h) pontjában foglaltaknak megfelelően a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatai ellen benyújtott kifogások elbírálása során kialakította következetes gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság a kifogás alapján lefolytatott jogorvoslati eljárásban azt vizsgálja, hogy a beérkezett kifogás megfelel-e a Ve. 77. § (2) bekezdésének a)–c) pontjaiban, illetve 130. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, és az OVB az aláírásgyűjtő ív

- hitelesítési eljárásában az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el. Eljárása során az Alkotmánybíróság e feladatát alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el. [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.]
2. Az OVBh. által hitelesített kérdéssel lényegében azonos tartalmú kérdések egyértelműségét az Alkotmánybíróság már több, korábbi határozatában is vizsgálta. Az „Egyetért-e Ön azzal, hogy az egészségügyi közszolgáltató intézmények, kórházak maradjanak állami, önkormányzati tulajdonban” fordulat egyértelműségének hiányát sem az 52/2003. (XI. 11.) AB határozat (ABH 2003, 596.), sem a 33/2004. (IX. 28.) AB határozat (ABH 2004, 457.). sem pedig a 13/2007. (III. 9.) AB határozat (ABH 2007, 242.) nem találta megállapíthatónak. Az 52/2003. (XI. 11.) AB határozat kifejezetten a kifogástevő által hivatkozott – az egyértelműség hiányára utaló – körülménnyel összefüggésben mondta ki azt, hogy „[a]z Alkotmánybíróság álláspontja szerint a feltett kérdés nem utal arra, hogy egy eredményes népszavazás esetén a már létrejött status quot (praxis privatizáció, magánklinikák stb.) is meg kellene változtatni.” (ABH 2003, 596, 600.) Az Alkotmánybíróság nem találta indokoltnak azt, hogy a korábbi határozataiban megfogalmazott álláspontjától eltérjen, így az egyértelműség hiányára hivatkozó kifogást nem találta megalapozottnak, ezért az országos népszavazás kitűzésére irányuló kezdeményezés aláírásgyűjtő ívét hitelesítő 74/2009. (II. 27.) OVB határozatot helybenhagyta.
3. A Ve. 77. § (2) bekezdés a) pontja szerint az OVB határozata ellen benyújtott kifogásnak tartalmaznia kell a jogszabálysértés megjelölését. Az (5) bekezdés értelmében ha a kifogás (...) nem tartalmazza a (2) bekezdés a)–c) pontjában foglaltakat, a kifogást érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani. Az indítványozó kifogásában hivatkozik az Alkotmánybíróság egy más jellegű ügyben (népszavazás elrendelését kimondó országgyűlési határozat vizsgálata során) hozott határozatára, illetve az Alkotmánynak a népszuverenítésre vonatkozó rendelkezésére, konkrét jogszabálysértést, és ennek bizonyítékait azonban nem jelöli meg. Mindezek alapján a kifogást ebben az összefüggésben az Alkotmánybíróság nem találta érdemi vizsgálatra alkalmasnak.
4. Az Alkotmánybíróság – figyelemmel az OVB határozatának a Magyar Közlönyben való megjelenésére – elrendelte ezen határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 329/H/2009.

Az Alkotmánybíróság 88/2009. (IX. 24.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság által országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldánya, és az azon szereplő kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozat ellen benyújtott kifogás alapján meghozta az alábbi

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 83/2009. (III. 20.) OVB számú határozatát helybenhagyja.
Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

- I.
 1. A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése alapján kifogás érkezett az Alkotmánybírósághoz az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) 83/2009. (III. 20.) OVB határozata (a továbbiakban: OVBh.) ellen.
Az OVB-hez országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítés céljából benyújtott mintapéldánya az alábbi kérdést tartalmazza: „Kezdeményezzük az Alkotmány és a kapcsolódó törvények módosítását úgy, hogy országos népszavazást lehessen tartani arról, hogy az állam költségvetéséből a pártok ne részesülhessenek semmilyen juttatásban.”
Az OVB vitatott határozatában megállapította, hogy az aláírásgyűjtő ív a törvényben meghatározott formai, valamint a megtárgyalásra javasolt kérdésre vonatkozó tartalmi követelményeknek eleget tesz, ezért az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát hitelesítette.
 2. A kifogástevő álláspontja szerint a népi kezdeményezés nem felel meg az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdésében foglalt követelménynek, amely szerint országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet. Nézete szerint az Országgyűlés alkotmányozó és törvényhozó funkciójának szétválasztásából, valamint az ehhez kapcsolódó alkotmánybírói gyakorlatból fakadóan az Országgyűlés – mint alkotmányozó hatalom – nem kötelezhető meghatározott kérdéskör megtárgyalására, és arról való döntéshozatalra. A kifogástevő megítélése szerint az országos népi kezdeményezés – a népszavazáshoz hasonlóan – a népszuverenitás tekintetében kivételes és komplementer jellegű intézmény, ezért a népi kezdeményezés sem irányulhat az Alkotmány módosításának kezdeményezésére. A kifogástevő megalapozatlannak tartja az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdése szövegének elérő értelmezését a népszavazás, illetve a népi kezdeményezés esetében.
Az OVBh. a Magyar Közlöny 2009. évi 35. számában, 2009. március 20-án jelent meg, a kifogást 2009. április 2-án, a törvényes határidőn belül terjesztették elő.
- II. Az Alkotmánybíróság határozatának meghozatala során a következő jogszabályokat vette alapul:
 1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezései:
„19. § (...)
(2) Az Országgyűlés a népszuverenitásból eredő jogait gyakorolva biztosítja a társadalom alkotmányos rendjét, meghatározza a kormányzás szervezetét, irányát és feltételeit.
(3) E jogkörében az Országgyűlés
a) megalkotja a Magyar Köztársaság Alkotmányát;
b) törvényeket alkot;
(...)”
„28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.”
„28/D. § Országos népi kezdeményezést legalább 50 000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést az Országgyűlés tűzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az Országgyűlés köteles megtárgyalni.”

2. Az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény rendelkezései:
- „17. § A népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést.”
- „18. § Az Országos Választási Bizottság akkor tagadja meg az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha
- a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,
 - a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,
 - az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.”
3. A Ve.-nek az országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív hitelesítésére vonatkozó szabályai:
- „117. § (1) Az Országos Választási Bizottság a jogszabályi feltételeknek megfelelő aláírásgyűjtő ívet, illetőleg kérdést a benyújtástól számított harminc napon belül hitelesíti.”
- „130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.
- (...)
- (3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”
- „131. § Az országos népi kezdeményezés során a 117–121. § és a 130. § (1) és (3) bekezdésének rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

III. A kifogás nem megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben irányadó hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § h) pontjában foglaltaknak megfelelően a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatai ellen benyújtott kifogások elbírálása során kialakította következetes gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság a kifogás alapján lefolytatott jogorvoslati eljárásban azt vizsgálja, hogy a beérkezett kifogás megfelel-e a Ve. 77. § (2) bekezdésének a)–c) pontjaiban, illetve 130. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, és az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítési eljárásában az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el. Eljárása során az Alkotmánybíróság e feladatát alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el. [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.]
2. Az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének c) pontja szerint nem lehet országos népszavazást tartani az Alkotmány népszavazásról, népi kezdeményezésről szóló rendelkezéseiről. A jelen eljárás tárgya az Alkotmány és a kapcsolódó törvények módosítására irányuló népi kezdeményezés, amely a pártok finanszírozására vonatkozó népszavazás lehetőségének megteremtését célozza. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban már megállapította, hogy az Országgyűlést a népi kezdeményezés nem köti oly módon, mint a legalább 200 000 választópolgár kezdeményezésére elrendelt ügyszavazás és eredményes népszavazás alapján hozott döntés [Alkotmány 28/C. § (3) bekezdés]. Az eredményes népszavazással hozott döntés az Országgyűlés Alkotmány 19. § (3) bekezdés b) pontjában foglalt jogkörének – az Alkotmányban rögzített – korlátozása: az Országgyűlés köteles az eredményes népszavazásból következő döntéseket meghozni. Népi kezdeményezés esetén ezzel szemben az Országgyűlésnek a kérdés napirendre tűzésére, megtárgyalására és döntéshozatalra van kötelezettsége, de ennek a döntésnek a tartalmát a népi kezdeményezés nem köti meg. Éppen ezért a népi kezdeményezésnek mindaddig, amíg az alkotmányosság keretében marad – ellentétben a népszavazással – az Alkotmányban megfogalmazott tárgyköri korlátja nincs, és a kérdésnek nem kell konkrét jogalkotási kötelezettséget megfogalmaznia. A népi kezdeményezésből csupán törvényhozási kérdésben való vita és döntés következik. Így a népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívén szereplő kérdéssel szemben is mindössze annyi az elvárás, hogy törvényhozási tárgykörre vonatkozzon. [42/2002. (X. 11.) AB határozat (ABH 2002, 316, 318.)]
- Az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdése szerint országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet, az alkotmányi rendelkezés nem különböztet az Országgyűlés alkotmányozó és egyéb törvényhozási hatásköre között. Az alkotmányozásra vonatkozó, az Alkotmánybíróság által meghatározott eljárási és határozathozatali követelmények [30/1998. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1998, 220, 234.] természetesen csak az országgyűlési eljárásban értelmezhetők, az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésében felsorolt – tiltó – tárgykörök [ideértve a burkolt alkotmánymódosítás tilalmát is, lásd 2/1993. (I. 22.) AB határozat, ABH 1993, 37.] csak az országos népszavazásra vonatkoznak, országos népi kezdeményezés akadályát nem jelentik [31/2009. (III. 20.) AB határozat, ABK 2009. március, 260.].

3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az OVB jogszerű döntést hozott, amikor az aláírásgyűjtő íven megfogalmazott kérdést hitelesítette. Ezért a kifogást elutasította, és a 83/2009. (III. 20.) OVB határozatot helyben hagyta.

Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét az OVB határozatának a Magyar Közlönyben való megjelenésére tekintettel rendelte el.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 414/H/2009.

Az Alkotmánybíróság 89/2009. (IX. 24.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról szóló 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet II. Fejezetét 2010. június 30. napjával megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

- I. Az Alkotmánybírósághoz indítvány érkezett az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról szóló 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet (a továbbiakban: R.) II. Fejezete alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára, melyben az indítványozó az R. II. Fejezetének megsemmisítését

kérte. A támadott rendelkezések az építésügyi hatósági eljárások általános szabályait határozzák meg. Az indítványozó kifogásolta, hogy az R. a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) tárgyi hatálya alá tartozó eljárásra vonatkozóan állapít meg általános szabályokat, anélkül, hogy erre a Ket. felhatalmazást adott volna. Az indítványozó továbbá azt is sérelmezi, hogy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényben (a továbbiakban: Étv.) foglalt felhatalmazó rendelkezéseken is túlterjeszkedik az R. Az indítványozó szerint a kifogásolt rendelkezések ezáltal sértik az Alkotmány 37. § (3) bekezdésébe foglalt, a Kormány tagjainak rendelet kibocsátására vonatkozó jogosultságát, illetve annak korlátait, valamint ellentétesek az Étv. 62. § (2) bekezdés i) pontja szerinti rendelkezéssel, amely a miniszter részére tartalmazza felhatalmazásának bizonyos kereteit.

- II.
1. Az Alkotmány érintett rendelkezése:
„37. § (3) A Kormány tagjai törvényben vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján feladatkörükben eljárva rendeletet adnak ki, amelyek törvénnyel és kormányrendelettel nem lehetnek ellentétesek. A rendeleteket a hivatalos lapban ki kell hirdetni.”
 2. Az Étv. rendelkezései:
„62. § (2) Felhatalmazást kap a miniszter arra, hogy
a) a telekalakítás, a telekalakítási és építési tilalom elrendelése, továbbá a cseretelekadás részletes szakmai szabályait,
b) az építészeti-műszaki tervek tartalmi követelményeit, (...)
e) az építésügyi hatósági ellenőrzés részletes szakmai szabályait, (...)
i) az építésügyi hatósági engedélyezési és kötelezési eljárások lefolytatásának részletes szabályait, az építésügyi és az építésfelügyeleti hatósági határozatok és végzések részletes tartalmi követelményeit, valamint a kihirdetett veszélyhelyzetet követő tömeges építménykárok helyreállításának engedélyezésére vonatkozó eljárási rendet,”
 3. Az R. vizsgált szabályai:
„II. Fejezet
AZ ÉPÍTÉSÜGYI HATÓSÁGI ELJÁRÁSOK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI
Az eljárás megindítása és az ügyfelek értesítése
3. § (1) A hivatalból induló eljárás azon a napon indul meg, amelyen az eljárás megindítását megalapozó első eljárási cselekményről szóló dokumentumot (pl. a helyszíni szemle jegyzőkönyvét) felvették.
(2) Az ügyfél kérelmét
a) építésügyi hatósági engedélyezési eljárás és összevont építésügyi hatósági engedélyezési eljárás (a továbbiakban: összevont eljárás) esetén a 2. melléklet,
b) bejelentés esetén a 3. melléklet,
c) egyéb építésügyi hatósági eljárás esetén a 4. melléklet
szerinti nyomtatványon terjesztheti elő.
(3) Az építésügyi hatósági eljárásban a tervező, a felelős műszaki vezető, az építési műszaki ellenőr és a kivitelező abban az esetben minősül ügyfélnek, ha az építésügyi hatósági döntést ezen személyek feladat- és felelősségi körébe tartozó tevékenység alapozta meg.
(4) Az építésügyi hatósági eljárásban a hirdetményi úton, illetve közhírré tétel útján történő értesítés feltételei fennállásának megítélésénél jelentős számúnak rendszerint a huszonöttnél több ügyfél minősül.
(5) Ha az építési tevékenységgel érintett telek vagy az azzal közös határvonalú telek tulajdonosa (ingatlannal rendelkezni jogosultja) a Magyar Állam, az eljárás megindulásáról szóló értesítést postai kézbesítés útján kell a vagyonkezelővel közölni.
(6) Ha az ismert ügyfelet közvetlenül, postai úton kell értesíteni és az ügyfél személye az eljárás során válik ismertté, az építésügyi hatóság az eljárás megindításáról értesítheti, ha ez a tényállás tisztázását, illetve az ügyfél jogai érvényesítését érdemben elősegíti.
(7) Bejelentés esetén az eljárás megindításáról az Étv. 53/A. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott ügyfél értesítése mellőzhető.
(8) Az építésügyi hatóság az Étv. 46. § (6) bekezdésében meghatározott esetekben a használatbavételi engedélyezési eljárás megindításáról értesíti az építésfelügyeleti hatóságot.

Az eljárás megszüntetése

4. § Az építésügyi hatóság – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 31. § (2) bekezdésében foglaltak keretében – az eljárását végzéssel megszünteti, ha

- a) az építető a szakhatósági eljárásban a hiánypótlási felhívásnak a megadott határidőben nem tett eleget, az erre megállapított határidő meghosszabbítását sem kérte, és erről a szakhatóság az őt megkereső eljáró építésügyi hatóságot értesítette, vagy
- b) az építető figyelmét erre a hiánypótlási felhívásban felhívták és a hiánypótlási felhívásnak a megadott határidőben nem tett eleget, ezért a kérelem elbírálásra alkalmatlan.

A szakhatóság állásfoglalása

5. § (1) Az építésügyi hatóság eljárásába akkor kell szakhatóságot bevonni, ha az építménnyel szemben támasztott követelmények érvényre juttatása – az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: OTÉK), valamint helyi önkormányzati rendeletekben foglaltakon kívül – jogszabályban meghatározott sajátos, illetve határértékeket meghatározó követelmények alapján végezhető el.

(2) Ha jogszabály az építésügyi határozat meghozatala előtt szakhatósági állásfoglalás beszerzését írja elő, akkor az építésügyi hatóság a szakhatóságot az eljárás megindulását követően 8 munkanapon belül – a (7) bekezdésben foglalt eset kivételével – megkeresi.

(3) Az eljáró építésügyi hatóságnak a szakhatósághoz intézett megkereséshez csatolnia kell a szakhatóságot érintő dokumentációt.

(4) Az eljáró építésügyi hatóságnak

a) a közlekedési szakhatósághoz intézett megkereséséhez csatolnia kell – a 28. § (5) bekezdés e) pontjában meghatározott esetekben – az érintett útkezelő állásfoglalását és a 10. melléklet szerinti dokumentációt is,

b) (hatályon kívül)

c) a természet- és tájvédelmi szakhatósághoz intézett megkereséséhez csatolnia kell a 9. melléklet szerinti dokumentációt is.

(5) A szakhatóság állásfoglalása – az Étv.-ben és az OTÉK-ban, valamint a helyi építési szabályzatban, szabályozási tervben nem érintett egyéb – a hatáskörébe tartozó, a szakterületre irányadó jogszabályok rendelkezéseinek alapulvételével kialakított, a szakterület követelményeinek érvényre juttatását biztosító szakkérdésekre terjed ki.

(6) A szakhatóság a részére megküldött és véleményezett dokumentáció egy példányának valamennyi tervlapját állásfoglalásának megadása során az állásfoglalásával megegyező azonosítószámmal, keltezéssel, aláírással és bélyegzőlenyomattal látja el.

(7) Az építető által a kérelem (bejelentés) mellékleteként benyújtott 6 hónapnál nem régebbi hatósági állásfoglalást az építésügyi hatóság eljárásában szakhatósági állásfoglalásként elfogadja, ha a hozzá, illetve a szakhatósághoz korábban benyújtott kérelem és a hozzá tartozó építészeti-műszaki dokumentáció tartalma azonos és azt a szakhatóság a (6) bekezdés szerint azonosítószámmal, keltezéssel, aláírással és bélyegzőlenyomattal látta el.

(8) (hatályon kívül)

(9) Az építésügyi hatóság hatásterületet szakhatóság állásfoglalása alapján állapíthat meg.

A tervtanács, a szakértő és a hatósági közvetítő

6. § (1) Az építésügyi hatósági engedélyezési eljárást külön jogszabályban meghatározott esetben az abban meghatározott tervtanács véleményezési eljárása előzi meg.

(2) Ha az építésügyi hatóság eljárásában a tényállás tisztázása érdekében kirendelés útján szakértőt hallgat meg, illetve szakértői véleményt kér, akkor az ügy jellegétől függően különösen építésügyi műszaki szakértőt, illetve építésügyi igazgatási szakértőt vesz igénybe.

(3) Az ügyfél a szakértői vizsgálatban közreműködni köteles.

(4) Az építésügyi hatóság a nagyszámú – általában 25 főt meghaladó – ügyfelet érintő eljárásában, illetve a törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott, nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű építésügyi hatósági ügyben kormányrendeletben meghatározott szakirányú felsőfokú képzéssel rendelkező és egyéb feltételnek megfelelő hatósági közvetítőt vehet igénybe.

Adatok beszerzése más szervtől belföldi jogsegély keretében

7. § Az építésügyi hatóság elektronikus úton, ha ennek feltételei nem állnak fenn, megkeresés útján szerzi be belföldi jogsegély keretében – a Ket. 26. §-ában foglaltak figyelembevételével –

a) az építésügyi hatósági engedélyezési eljárásban

aa) a határozattal érintett ingatlannal rendelkezni jogosultak,

- ab) az ügyfélnek minősülő, az építési tevékenységgel érintett ingatlannal közvetlenül szomszédos, közös határvonalú (telekhatárú) ingatlannal rendelkezni jogosultak adatait az ingatlanügyi hatóságtól,
- b) a hivatalból indult eljárásban az érintett ingatlannal rendelkezni jogosultak, valamint az egyéb ügyfél adatait az ingatlanügyi hatóságtól,
- c) az építésügyi hatósági nyilvántartások adatait a nyilvántartást vezető szervektől,
- d) az ügyfelek lakcím-adataiban történt változásokra vonatkozó adatokat az okmányirodai, illetve a központi nyilvántartástól.

Ügyintézési határidő

8. § (1) Ha az építető egyidejűleg több olyan építési tevékenységre kér építésügyi hatósági engedélyt (teszt bejelentést), amelyek engedélyezésére eltérő ügyintézési határidő vonatkozik, úgy a döntés meghozatalára a leghosszabb ügyintézési határidő az irányadó.

(2) Az ügyintézési határidőbe beleszámít a döntés 12. § és 13. § szerinti közlése iránti intézkedés napja.

(3) A kulturális örökségvédelmi hatóság ügyintézési határidejéről külön jogszabály rendelkezik.

Helyszíni szemle

9. § (1) Az építésügyi hatóság az építésügyi hatósági döntés meghozatalához szükséges tényállás tisztázásának keretében az építési tevékenység helyszínén, annak környezetében vizsgálja a döntés meghozatalának feltételeit, különös tekintettel az illeszkedés követelményeire.

(2) Mellőzhető a helyszíni szemle bejelentés esetén a 10%-nál kisebb lejtésű területen végzendő építési tevékenység tudomásul vételekor, ha a bejelentés mellékletét képező dokumentáció tartalmaz a helyszínről, annak környezetéről készített minden olyan dokumentumot (terv, geodéziai felmérés, rétegvonalas helyszínrajz, terepmetszet, képfelvétel, hivatalos feljegyzés, egyéb okirat, nyilatkozat stb.), amely lehetővé teszi az (1) bekezdésben meghatározottak vizsgálatát, igazolását.

(3) Ha az építető a kérelméhez építésügyi igazgatási szakértői nyilatkozatot csatol, akkor az összevont eljárásnak az építési engedélyezési szakaszában az eljáró építésügyi hatóság dönthet a helyszíni szemle mellőzéséről.

(4) A helyszíni szemle (3) bekezdés szerinti mellőzése nem mentesíti az építésügyi hatóságot a tényállás tisztázásának kötelezettsége alól.

(5) Ha az építetőt, az ügyfelet a helyszíni szemléről előzetesen értesíteni szükséges, és ha az eljárás jelentős számú – általában huszonöttnél több – ügyfelet érint, vagy a Ket. 29. § (8) bekezdésében meghatározottak fennállnak, az értesítésnek hirdetményi úton, továbbá közhírré tétel útján is eleget lehet tenni. Ilyen értesítésnek minősül az építésügyi hatóság elektronikus tájékoztatója is.

(6) A helyszíni szemléről az érdekelteket az építésügyi hatóság, ha ennek az információtechnológiai feltételei fennállnak, az Étv. 53/A. § (1) bekezdésében és a Ket.-ben előírtak alapján elektronikus úton is értesítheti.

(7) Az építésügyi hatóság – az elvi engedély kivételével – az építésügyi hatósági engedély érvényének lejártá előtt legalább 60 nappal helyszíni szemlét tart, ha az építető nem jelentette be az építőipari kivitelezési tevékenység megkezdését.

A döntés részletes tartalmi követelményei

10. § (1) A határozatot és a végzést külön dokumentumban kell megszövegezni.

(2) A határozat fejrésze, illetve rendelkező része – a Ket. 72. § (1) bekezdés b) és d) pontjában foglaltak keretében – értelemszerűen tartalmazza

a) a döntés tárgyaként a telekalakítási, az építési (bontási) tevékenység rövid leírását (építmény esetén annak rendeltetését),

b) a határozattal érintett valamennyi ingatlan címét (a település és az utca nevét, házszámát), helyrajzi számát (telekalakítás esetén az engedélyezés előtti és az engedélyezés eredményeként keletkező telkek helyrajzi számát és területét),

c) az építető (kérelmező) nevét (megnevezését), lakóhelyét (székhelyét, telephelyét) vagy tartózkodási helyét (szálláshelyét).

(3) A határozat rendelkező része szükség szerint tartalmazza az Étv. 53/C. § (4) bekezdésében előírtaknak megfelelő kikötéseket.

(4) (hatályon kívül)

(5) Egyszerűsített határozat hozható, ha az építésügyi hatóság a kérelemnek helyt ad, az ügyben nincs ellenérdekű ügyfél és a szakhatóság az építési tevékenységhez kikötés nélkül hozzájárul.

(6) Az építésügyi hatóság az (5) bekezdésben meghatározott feltételek megléte esetén a bejelentést egyszerűsített határozattal veszi tudomásul, egyéb esetben alakszerű határozatot hoz.

(7) Az ügyben akkor nincs ellenérdekű ügyfél, ha az építtető a kérelem vagy a bejelentés előterjesztésekor, illetve az eljárás során benyújtotta az ügyben érintett összes ügyfélnek a kérelmezett építési tevékenység végzéséhez történő hozzájáruló nyilatkozatát és az építészeti-műszaki dokumentáció egy példányának valamennyi tervlapján történt aláírását.

11. § (1) A határozat indokolása összefoglalóan tartalmazza az elfogadott szakértői vélemény és tervtanácsi szakmai vélemény indokolását is.

(2) Ha az építésügyi hatóság eljárása során

a) (hatályon kívül)

b) a szakértői, illetve a tervtanácsi szakmai véleménnyel részben vagy egészben ellentétes megállapítást tesz, döntést hoz,

úgy azt indokolni köteles.

A hatósági döntés közlése és kézbesítése

12. § (1) A döntést – különösen postai úton történő kézbesítés vagy az építésügyi hatóság kézbesítője útján – az ügyféllel az általa megjelölt kézbesítési címre, ennek hiányában az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett, illetőleg az ingatlanügyi hatóság által továbbított címre kell közölni. Az Étv. 53/A. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek fennállása esetén a döntés közlése elektronikus úton történik.

(2) A döntést az (1) bekezdésben foglaltak szerint kell közölni különösen a telekalakítással érintett valamennyi ingatlannal rendelkezni jogosulttal, kezelővel, a jelzálog kedvezményezettjével, a döntéssel érintett ingatlannal közös határvonalú (a közvetlenül szomszédos) építési telkekkel rendelkezni jogosultakkal, illetőleg amennyiben a telekalakítás társasházi vagy lakásszövetkezeti ingatlant is érint, a társasház közös képviselőjével (az intézőbizottság elnökével) vagy a lakásszövetkezet képviselőjével.

(3) A döntést – ha ennek információtechnológiai feltételei fennállnak, elektronikus úton – tájékoztatásul közölni kell a Ket. 78. § (1)–(3) bekezdésében foglaltakon túlmenően

a) a használatbavételi, a végleges fennmaradási engedélyezés és a jogszabályban meghatározott kötelezés elrendelése esetén a földhivatallal,

b) a tervezővel, a felelős műszaki vezetővel, az építési műszaki ellenőrrel és a kivitelezővel, ha nem minősül ügyfélnek,

c) az e rendelet hatálya alá tartozó elektronikus hírközlési építmények esetében a – nyilvántartás vezetése végett – a Nemzeti Hírközlési Hatósággal,

d) az építési, a fennmaradási és a használatbavételi engedélyezési eljárásban az építésfelügyeleti hatósággal, az érintett közműszolgáltatókkal, – a 28. § (5) bekezdés e) pontjában meghatározott esetekben – az érintett útkezelővel és az érintett kéményseprő-ipari közszolgáltatóval,

e) az építési tevékenység helye szerinti települési önkormányzat jegyzőjével, ha az nem azonos az eljáró építésügyi hatósággal,

f) az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség területileg illetékes munkavédelmi felügyelőségével, ha az építési, bontási tevékenységgel érintett építmény azbesztet tartalmaz.

(4) A hatósági döntés közlésénél a 3. § (4) bekezdésében foglaltak alkalmazandók.

13. § (1) A külföldi értesítési címmel rendelkező ügyfél részére a döntést az eljáró építésügyi hatóság az értesítési címre postai úton küldi meg.

(2) (hatályon kívül)

Eljárás felfüggesztése

14. § (1) A Ket. 32. § (1) bekezdése szerinti felfüggesztési oknak minősül különösen

a) ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése, különösen telekalakítási, fennmaradási engedélyezés, ha anélkül az ügy megalapozottan nem dönthető el,

b) ha a döntéshez más szerv, így különösen valamely szakmai kamara, az építésfelügyelet, a cégbíróság véleményét is be kell szerezni.

(2) Ha a szakvélemény elkészítése hosszabb időt vesz igénybe, a hatóság az eljárást a Ket. 32. § (6) bekezdése szerint felfüggeszti.

(3) Az építésügyi hatóság az eljárást az ügyfél – 4. melléklet szerinti nyomtatványon történő – kérelmére – a Ket. 32. § (3) bekezdésének megfelelően – végzéssel felfüggesztheti, ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben más szerv, így különösen a települési önkormányzat, a földhivatal vagy a bíróság döntése várható.

(4) A felfüggesztés időtartama az Étv. 48. § (9) bekezdésében meghatározott egyéves jogvesztő határidőt megszakítja.

(5) Az építésügyi hatóság az eljárás felfüggesztése tárgyában döntését a felfüggesztésre irányuló kérelem előterjesztésétől számított 15 napon belül meghozza.

Jogutódlás

15. § (1) Jogutódlás tudomásul vételéről dönt az építésügyi hatóság, ha az építésügyi hatósági eljárás alapjául szolgáló jogviszonyban a polgári jog szabályai szerint az építető vagy a kötelezett (jogelőd) helyébe (annak halála vagy jogutódlással történő megszűnése, illetve önkéntes belépés következtében) az eljárás folyamán vagy annak jogerős és végrehajtható határozattal való lezárását követően jogutód lép.”

III. Az indítvány megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróságnak a benyújtott indítvány alapján azt kellett eldöntenie, hogy az R. II. Fejezetének megalkotására az azt kibocsátó miniszter rendelkezett-e törvényi felhatalmazással. Amennyiben igen, további kérdést képez, hogy a vizsgált szabályok megalkotásával a miniszter túllépte-e a számára adott törvényi felhatalmazást. E vizsgálat során az Alkotmánybíróságnak egy általános kérdést és több részletkérdést kellett megválaszolni. Az általános kérdés lényege, hogy alkothat-e miniszter olyan rendeleti szabályozást, melynek a címe szerinti tárgykörét egy meghatározott közigazgatási hatósági eljárásfajta általános szabályozása képezi.
- 1.1. Az indítványozó is utal arra a tényre, hogy a közigazgatási hatósági eljárások szabályozása törvényi szabályozási tárgykört képez. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvénynek (a továbbiakban: Jat.) az indítvány elbírálásakor hatályos 2. § a) pontja szerint az Országgyűlés törvényben állapítja meg a társadalmi rendre vonatkozó alapvető rendelkezéseket, a 3. § g) pontja értelmében a társadalmi rendre vonatkozóan törvényben kell szabályozni különösen a büntető, a polgári és az államigazgatási eljárást. E rendelkezéssel összhangban tartalmazza a közigazgatási hatósági eljárások általános szabályait törvény, a Ket. A hatósági eljárás törvényi szintű szabályozására vonatkozó követelmény nemcsak a Jat. idézett rendelkezéseiből fakad, hanem összhangban van a közigazgatás törvény alá rendeltségének az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiságból fakadó elvével is. A 6/1999. (IV. 21.) AB határozat megfogalmazása szerint „[a] jogállamiság elvéből folyó egyik alapvető követelmény, a közigazgatás törvény alá rendeltségének követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket [56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454, 456.]. Ez a követelmény magában foglalja azt is, ha törvény valamely alkotmányos, illetőleg törvényben szabályozott, jog korlátozására ad jogalkotási felhatalmazást valamely közigazgatási szervnek, a törvénynek meg kell határoznia a jogalkotási hatáskör terjedelmét, annak korlátait is.” [ABH 1999, 90, 94.; megerősítette: 2/2000. (II. 25.) AB határozat, ABH 2000, 25, 28.; 19/2004. (V. 26.) AB határozat, ABH 2004, 321, 353–354.; 21/2006. (V. 31.) AB határozat, ABH 2006, 333, 337.; 15/2008. (II. 28.) AB határozat, ABK 2008. február, 159, 162.] A 15/2008. (II. 28.) AB határozat azt is megállapította, hogy „[e] követelményeknek a jogszabály-alkotásban való érvényesülését konkretizálja a Jat. annak az alkotmányos jelentőségű elvárásnak a megfogalmazásával, amely szerint a magasabb szintű jogszabály által más jogalkotó számára adott felhatalmazásnak, azaz végrehajtási szabály megalkotására adott felhatalmazásnak tartalmaznia kell a felhatalmazás jogosultját, tárgyát és kereteit [Jat. 15. § (1) bekezdés].” (ABK 2008. február, 162.)
- 1.2. A fenti határozatok tükrében az Alkotmánybíróság az R. vizsgált rendelkezéseinek megalkotására vonatkozó felhatalmazást vagy felhatalmazásokat vizsgálta meg elsőként. Az R. II. Fejezete „Az építésügyi hatósági eljárások általános szabályai” címet viseli. A fejezet részletes szabályokat tartalmaz az eljárás megindítása és az ügyfelek értesítése, az eljárás megszüntetése, a szakhatóság állásfoglalása, a tervtanács, a szakértő és a hatósági közvetítő, a belföldi jogsegély, az ügyintézési határidő, a helyszíni szemle témakörében, valamint szabályozza a döntés részletes tartalmi követelményeit, a hatósági döntés közlése és kézbesítése, az eljárás felfüggesztését és a jogutódlást. Ezek a szabályok az R. tárgyi hatálya alá tartozó eljárásfajtákra (építési hatósági ügyekre) terjednek ki. Az R.-t annak 1. § (1) bekezdés a) pontja szerint – főszabályként – az Étv. 34. § (1) bekezdése szerinti építési munkával, az építményekkel, építési tevékenységgel kapcsolatos építésügyi hatósági eljárásokra kell alkalmazni. Az Étv. 34. § (1) bekezdése szerint ilyen építési munkának számít a telekalakítás, építmény, építményrész, épületegyüttes megépítése, átalakítása, bővítése, felújítása, helyreállítása, korszerűsítése, lebontása, elmozdítása, illetve használatbavétele, fennmaradása és

a rendeltetésének megváltoztatása. Az R. II. Fejezetébe foglalt általános szabályok tehát az építési hatósági ügyek csaknem minden típusát átfogják.

- 1.3. A Ket. szabályait áttekintve megállapítható, hogy az nem ad felhatalmazást az építési ügyekre nézve a saját általános szabályaitól eltérő általános eljárási szabályok megalkotására. Az építési hatósági ügyek a Ket. tárgyi hatályát megállapító 12. § (2) bekezdés a) pontja alá esnek. [„Közigazgatási hatósági ügy (a továbbiakban: hatósági ügy): a) minden olyan ügy, amelyben a közigazgatási hatóság az ügyfelet érintő jogot vagy köteletséget állapít meg, adatot, tényt vagy jogosultságot igazol, hatósági nyilvántartást vezet vagy hatósági ellenőrzést végez.”] A Ket. sem az ún. kivett eljárások között nem nevesíti az építési hatósági eljárásokat (ügyeket) [13. § (1) bekezdés], sem az ún. részlegesen kivett (privilegizált) ügyfajták közé nem sorolja be. A Ket. 13. § (2) bekezdése értelmében ezekben az ügyekben (pl. az iparjogvédelmi és a szerzői jogi eljárásokban, vagy a külföldiek beutazásával és magyarországi tartózkodásával kapcsolatos eljárásokban, valamint a menedékjogi eljárásban) a Ket. rendelkezéseit csak akkor kell alkalmazni, ha az ügyfajta vonatkozó törvény eltérő szabályokat nem állapít meg. A Ket. 13. § (3) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy az előzőekben „nem említett közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozó jogszabályok e törvény rendelkezéseitől kizárólag abban az esetben térhetnek el, ha azt e törvény kifejezetten megengedi, illetve ha az az Unió jogi aktusának vagy nemzetközi szerződésnek a végrehajtásához szükséges.” Ezen kívül a Ket. az építési hatósági eljárásokat nem nevesíti azon ügyfajták között sem, melyekben meghatározott eljárási szabályok tekintetében törvény a Ket. rendelkezéseitől eltérő szabályokat állapíthat meg [Ket. 14. § (1) bekezdés]. A fentiek alapján megállapítható, hogy a Ket. nem ad általános jellegű felhatalmazást a miniszternek arra, hogy az Étv. 34. § (1) bekezdésében felsorolt építési munkák engedélyezésére vonatkozó általános eljárási szabályokat megalkossa. Az igaz, hogy a Ket. számos eljárási jogintézmény szabályozásakor saját szabályait szubszidiáriusnak tekinti és lehetővé teszi, hogy jogszabály (adott esetben: miniszteri rendelet) eltérő szabályokat alkosson. Az R.-ben számos ilyen jellegű, a Ket. szubszidiárius szabályain alapuló rendelkezés van, ugyanakkor több olyan rendelkezése is van, melyek a Ket.-től annak felhatalmazása nélkül térnek el. Például ilyen a 3. § több rendelkezése, a 4. §, de szinte minden §-ban keverednek a Ket. alapján megengedett és a meg nem engedett eltérő szabályok.
2. Ezek után kérdéses, hogy az Étv. ad-e felhatalmazást ezen eltérő szabályok megalkotására. Az R. bevezető része az Étv. 62. § (2) bekezdés a), b), e) és i) pontját jelöli meg felhatalmazó rendelkezésként.
- 2.1. Az Étv. 62. § (2) bekezdés a) pontja „a telekalakítás, a telekalakítási és építési tilalom elrendelése, továbbá a cseretelekadás részletes szakmai szabályai[nak]” megalkotására hatalmazza fel a minisztert. Ez a felhatalmazás több okból nem szolgálhatott az R. megalkotásának alapjául. Egyrészt a Ket. ismertetett szabályai értelmében az építésügyi közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozó jogszabályok a Ket. rendelkezéseitől kizárólag abban az esetben térhetnek el, ha azt e törvény kifejezetten megengedi, ezért nem lehet az a) pontot a Ket. szabályaitól való általános eltérésre vagy a Ket. rendelkezései melletti (*secundum legem*) szabályok megalkotására vonatkozó felhatalmazásnak tekinteni. Az Étv. kifejezetten „szakmai” szabályokról szól, nem pedig „általános eljárási” szabályokról, ráadásul nem valamennyi eljárásfajta, hanem csak a felsorolt négy ügytípus tekintetében. Az R. egyébként e négy tárgykörben nem is tartalmaz rendelkezéseket, hiszen azokról egy másik rendelet, a telekalakítási és építési tilalom elrendeléséről szóló 3/1998. (II. 11.) KTM rendelet tartalmaz szabályokat, a bevezető részben megjelölve, hogy az Étv. 62. § (2) bekezdésének a) pontjában kapott felhatalmazás alapján született. A 62. § (2) bekezdés b) pontja az építészeti-műszaki tervek tartalmi követelményeinek meghatározására ad felhatalmazást, ami nyilvánvalóan nem alapozza meg az R. II. Fejezetének megalkotását, erről a témakörrel az R. IV. Fejezete rendelkezik. A 62. § (2) bekezdés e) pontja az építésügyi hatósági ellenőrzés részletes szakmai szabályainak megalkotására ad felhatalmazást, melyről ugyancsak megállapítható, hogy ez ennek az egy eljárásfajtának (hatósági ellenőrzés) a „szakmai” szabályairól szól, nem pedig „általános eljárási” szabályokról, ráadásul ebben a tárgykörben is külön jogszabály, az építésügyi és a műemlékvédelmi hatósági ellenőrzés részletes szakmai szabályairól szóló 47/1997. (XII. 29.) KTM rendelet tartalmaz rendelkezéseket, megjelölve, hogy (a műemlékvédelemről szóló törvény mellett) az Étv. 62. § (2) bekezdésének e) pontjában kapott felhatalmazás alapján került megalkotásra. Összefoglalva megállapítható, hogy az Étv. 62. § (2) bekezdésének a), b) és e) pontja nem teremtette meg az R. II. Fejezete megalkotásának alkotmányos alapját, e törvényi rendelkezések rendeletalkotási alapként való megjelölése (miközben ugyanezen minisztertől vannak ebben a tárgykörben kiadott más rendeletek) alapvető kockázatot jelent a jogbiztonság és a közigazgatás törvény alá rendeltségének, az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság részét képező követelményeire.
- 2.2. A negyedikként megjelölt felhatalmazó rendelkezés, az Étv. 62. § (2) bekezdésének i) pontja szerint a miniszter felhatalmazást kap 1. az építésügyi hatósági engedélyezési és kötelezési eljárások lefolytatása részletes szabályainak,

2. az építésügyi és az építés-felügyeleti hatósági határozatok és végzések részletes tartalmi követelményeinek, valamint 3. a kihirdetett veszélyhelyzetet követő tömeges építménykárok helyreállításának engedélyezésére vonatkozó eljárási rend szabályozására. A 3. fordulat szerinti tárgykörben az R. nem tartalmaz szabályokat. A 2. fordulat egyértelműen csak két határozatfajta, az építésügyi és az építés-felügyeleti hatósági határozatok és végzések részletes tartalmi követelményeinek szabályozására ad felhatalmazást. Ez a felhatalmazás az R. 10. § egyes rendelkezései megalkotását alapozza meg, de ennek során is figyelemmel kell lenni a Ket. ismertetett 13. § (3) bekezdésére, melynek értelmében az eljárási jogszabályok a Ket. rendelkezéseitől kizárólag abban az esetben térhetnek el, ha azt a Ket. maga kifejezetten megengedi. Ugyanez vonatkozik az i) pont első fordulatában szereplő felhatalmazásra is, mely egyértelműen az adott eljárások lefolytatásának részletes szabályaira ad felhatalmazást, vagyis a Ket. 13. § (5) bekezdésével összhangban nem a Ket.-től való eltérésre, hanem a Ket.-ben nem szabályozott, de e törvény szabályaival összhangban álló kiegészítő jellegű rendelkezéseket állapíthatnak meg.

Mindezek alapján egyértelmű, hogy az R. II. Fejezete mind címében, mind szabályozási tárgyaiban magasabb szintű jogszabállyal, a Ket.-tel és a felhatalmazó Étv.-vel ellentétes szabályokat tartalmaz, ezért az Alkotmánybíróság azt megsemmisítette. A megsemmisített rendelkezések e határozatban megállapított későbbi időpontban veszítik hatályukat. A miniszternek ez alatt az idő alatt lehetősége van a Ket.-tel összhangban álló eljárási rendelkezések megalkotására.

A határozat közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 1495/B/2007.

Az Alkotmánybíróság 90/2009. (IX. 24.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testületének a tulajdonában lévő lakások bérletéről és bérbeadásának feltételeiről szóló 23/2006. (VI. 15.) rendelete 12. § (6) bekezdés a) pontjának „A szerződés megkötésének feltétele, hogy a pályázat nyertese a határozott idejű bérleti szerződés feltételeinek nem teljesítése esetére közjegyzői okiratban vállalja a kiürítési kötelezettségét.” szövegrésze és 28. § (2) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, ezért azokat megsemmisíti. Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testületének a tulajdonában lévő lakások bérletéről és bérbeadásának feltételeiről szóló 23/2006. (VI. 15.) rendelete 12. § (6) bekezdés a) pontja az alábbi szövegezéssel marad hatályban:

„A nyertes pályázóval az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított 15 napon belül a lakás rendeltetésszerű állapotának kialakítására pályázati feltételként megszabott időtartamra határozott idejű bérleti szerződést kell kötni. A nyertes visszalépése vagy kiesés esetén az adott lakásra pályázó, a rangsorban következő pályázónak kell a lakás bérbevételére ajánlatot tenni.”

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

- I. A regionális közigazgatási hivatal vezetője – miután törvényességi észrevételének a képviselő-testület nem adott helyt – a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 99. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Alkotmánybíróságnál kezdeményezte Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testületének a tulajdonában lévő lakások bérletéről és bérbeadásának feltételeiről szóló 23/2006. (VI. 15.) rendelete (a továbbiakban: Ör.) 12. § (6) bekezdése és 28. § (2) bekezdés b) pontja alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését.

Az Ör. indítvánnyal érintett rendelkezései a helyi önkormányzat tulajdonában lévő lakások bérbeadásának, illetve a bérleti szerződés megkötésének szabályait tartalmazzák. Minthogy az Ör. 11–13. §-a a lakás – rendeltetésszerű használatra való alkalmassá tételének feltételével történő – bérbeadását pályázat útján teszi lehetővé, az Ör. 12. §-ának kifogásolt (6) bekezdése előírja, hogy a nyertes pályázóval határozott idejű bérleti szerződést kell kötni. E szerződés megkötésének egyik előfeltétele, hogy a nyertes pályázó „a határozott idejű bérleti szerződés feltételeinek nem teljesítése esetére” közjegyzői okiratban a lakás kiürítésére kötelezettséget vállal. Ehhez hasonlóan az Ör. 28. § (2) bekezdés b) pontja is közjegyzői okiratban vállalt kiürítési kötelezettséghez köti a – családok átmeneti elhelyezésére szolgáló – lakások határozott idejű bérleti szerződésének megkötését.

Az indítványozó hivatalvezető szerint az Ör. e rendelkezései nincsenek összhangban az irányadó törvényi rendelkezésekkel.

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Lt.) 24. § (1) bekezdés b) pontja szerint a bérbeadó a szerződést írásban felmondhatja, ha a bérlő a szerződésben vállalt vagy jogszabályban előírt egyéb lényeges kötelezettségét nem teljesíti. Az indítványozó utalt arra, hogy ebben az esetben a bérbeadó „a kötelezettség teljesítésére – az elvégzendő munka természetétől függően – írásban megfelelő határidőt köteles biztosítani. Nem teljesítés esetén a bérbeadó a határidőt követő tizenöt napon belül írásban felmondással élhet. A felmondás a teljesítésre megszabott határnapot követő hónapra szólhat, de a felmondási idő nem lehet rövidebb tizenöt napnál.” Az indítványozó szerint az Lt. felmondásra vonatkozó szabályaitól nem lehet eltérni. Ehhez képest az Ör. – az Lt. szabályaitól eltérően – már akkor kötelezővé teszi a lakás kiürítését, amikor a törvény által megállapított felmondási idő még nem telt le, s esetleg még vitatott, hogy érvényesen szűnt-e meg a bérleti jogviszony.

Az indítványozó hivatkozott továbbá arra is, hogy a támadott jogszabályhelyek a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kgytv.) 121. §-át is sértik, mivel „aggályosnak tekinthető” nyilatkozatok közjegyzői okiratba foglalását teszik kötelezővé.

Ezen túlmenően az indítványozó hivatkozott arra, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 183/A. § (1) bekezdése alapján a bérbeadó határozott időre kötött helyiségbérleti szerződés esetén a meghatározott idő lejártát követő 60 napon belül kérheti, hogy a bíróság nemperes eljárásban hozott végzéssel rendelje el a lakás kiürítését, ha a kérelem benyújtásával egyidejűleg igazolja, hogy a bérleti szerződésben meghatározott idő eltelt. Az indítványozó hivatalvezető szerint az Ör. nem e törvényi rendelkezés keretei között határozta meg azt, hogy a bérbeadó önkormányzat hogyan érvényesítheti az önkormányzati tulajdonú lakás kiürítésére vonatkozó igényét, ezért az Ör. támadott rendelkezéseit ellentétesnek tartotta az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével.

Az indítvány benyújtását követően Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testületének az Ör. módosításáról szóló 17/2009. (VI. 1.) önkormányzati rendelete 6. §-a 2009. június 1-jei hatállyal módosította az Ör. 12. § (6) bekezdését. Az Ör. 12. § (6) bekezdésének lerövidített szövegét immár a 12. § (6) bekezdés a) pontja tartalmazza. A módosítás mindazonáltal érintetlenül hagyta a 12. § korábbi (6) bekezdésének második mondatát, amelyet az indítványozó tulajdonképpen sérelmezett.

Az indítvány benyújtása óta megváltozott jogszabályokra vonatkozó állandóan követett alkotmánybírósági gyakorlat szerint az alkotmányossági vizsgálatot az Alkotmánybíróság a régi helyébe lépő új szabályozás tekintetében akkor

folytatja le, ha az tartalmilag a korábbival alkotmányjogi szempontból azonos és ezáltal azonos a vizsgálandó alkotmányossági probléma [137/B/1991. AB határozat, ABH 1992, 456, 457.; 163/B/1991. AB határozat, ABH 1993, 544, 545.; 1314/B/1997. AB végzés, ABH 2000, 1049.; 1425/B/1997. AB határozat, ABH 1998, 844, 845.; 14/1999. (VI. 3.) AB határozat, ABH 1999, 396, 399.]. Ezért az Alkotmánybíróság – eddigi gyakorlatát követve – az Ör. módosított rendelkezése tekintetében folytatta le az eljárást.

II.

1. Az Alkotmány érintett rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„44/A. § (1) A helyi képviselőtestület:

a) önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül, (...)

(2) A helyi képviselőtestület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

2. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) érintett rendelkezései:

„434. § (1) A lakásbérleti jogviszonyt a bérbeadó és a bérlő szerződése hozza létre.

(2) A lakásbérleti jogviszony létrejöttére, a felek jogaira és kötelezettségeire, továbbá a lakásbérlet megszűnésére vonatkozó szabályokat külön törvény tartalmazza.

(...)

(4) Jogszabály – a (2) bekezdésben említett törvény keretei között – a lakásbérlet létrejöttének, megszűnésének, a lakásbérleti jog folytatásának, a lakások elidegenítésének további feltételeit is megállapíthatja.”

„685. § E törvény alkalmazásában

a) jogszabály: a törvény, a kormányrendelet, továbbá a törvény felhatalmazása alapján, annak keretei között az önkormányzati rendelet; a 29. § (3) bekezdése, a 200. § (2) bekezdése, a 209/B. § (6) bekezdése, a 305. § (1) bekezdése, a 434. § (3)–(4) bekezdése, az 523. § (2) bekezdése és az 528. § (3) bekezdése tekintetében valamennyi jogszabály;”

3. Az Ötv. érintett rendelkezése:

„16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

4. Az Lt. érintett rendelkezései:

„3. § (1) A helyi önkormányzat tulajdonában lévő lakásra (a továbbiakban: önkormányzati lakás) a tulajdonos önkormányzat – e törvény keretei között alkotott – rendeletében (a továbbiakban: önkormányzati rendelet) meghatározott feltételekkel lehet szerződést kötni. Az önkormányzati rendeletben meg kell határozni az önkormányzati lakás szociális helyzet alapján történő bérbeadásának a lakás bérbeadásakor fennálló jövedelmi és vagyoni körülményekhez igazodó feltételeit. Az önkormányzati rendelet a nem szociális helyzet alapján történő bérbeadás esetén szabályozhatja a Ptk. rendelkezéseinek megfelelő óvadék kikötésének lehetőségét és feltételeit.”

„24. § (1) A bérbeadó a szerződést írásban felmondhatja, ha

(...)

b) a bérlő a szerződésben vállalt vagy jogszabályban előírt egyéb lényeges kötelezettségét nem teljesíti;”

„25. § (1) Ha a bérlő a bérfizetésre megállapított időpontig a lakbért nem fizeti meg, a bérbeadó köteles a bérlőt – a következményekre figyelmeztetéssel – a teljesítésre írásban felszólítani. Ha a bérlő a felszólításnak nyolc napon belül nem tesz eleget, a bérbeadó további nyolc napon belül írásban felmondással élhet.

(2) Ha a bérlő a szerződésben vállalt, vagy jogszabályban előírt egyéb lényeges kötelezettségét a bérbeadó által írásban megjelölt határidőben nem teljesíti, a bérbeadó a határidőt követő tizenöt napon belül írásban felmondással élhet.

(...)

(5) A felmondás az (1) és (2) bekezdés esetében az elmulasztott határnapot követő hónap, a (3) és (4) bekezdés esetében a hónap utolsó napjára szólhat. A felmondási idő nem lehet rövidebb tizenöt napnál.”

5. Az Ör. 12. §-ának az indítvány benyújtásakor hatályos (6) bekezdése:

„12. § (6) A nyertes pályázóval az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított 15 napon belül a lakás rendeltetésszerű állapotának kialakítására pályázati feltételként megszabott időtartamra határozott idejű bérleti szerződést kell kötni. A szerződés megkötésének feltétele, hogy a pályázat nyertese a határozott idejű bérleti szerződés feltételeinek nem teljesítése esetére közjegyzői okiratban vállalja a kiürítési kötelezettségét. A nyertes visszalépése vagy kiesés esetén új pályázatot kell kiírni. A határozott idejű bérleti szerződés tartama alatt a pályázó és vele a későbbiekben együtt költöző személyek a lakásban nem tartózkodhatnak életvitelszerűen.”

6. Az Ör.-nek az indítvány elbírálása idején hatályos rendelkezései:

„12. § (6) a) A nyertes pályázóval az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított 15 napon belül a lakás rendeltetésszerű állapotának kialakítására pályázati feltételként megszabott időtartamra határozott idejű bérleti szerződést kell kötni. A szerződés megkötésének feltétele, hogy a pályázat nyertese a határozott idejű bérleti szerződés feltételeinek nem teljesítése esetére közjegyzői okiratban vállalja a kiürítési kötelezettségét. A nyertes visszalépése vagy kiesés esetén az adott lakásra pályázó, a rangsorban következő pályázónak kell a lakás bérbevételére ajánlatot tenni.”

„28. § (2) A bérleti szerződés megkötésének feltételei:

(...)

b) a jogosult köteles a határozott idő lejártára vonatkozóan a kiürítési kötelezettségét közjegyzői okiratban vállalni.”

III. Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.

1. A helyi önkormányzat rendeletalkotási hatáskörét az Alkotmány 44/A. §-a, valamint az Ötv. 16. §-a határozza meg. Az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdés a) pontja alapján a helyi képviselő-testület önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat. Az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy a helyi képviselő-testület rendelete nem lehet magasabb szintű jogszabállyal ellentétes. Az Ötv. 16. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a helyi képviselő-testület törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására rendeletet alkot.

A lakásbérleti jogviszony törvény által szabályozott társadalmi viszony. A lakásbérleti jogviszonyról a Ptk. 434. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy annak létrejöttére, a felek jogaira és kötelezettségeire, továbbá a lakásbérlet megszűnésére vonatkozó szabályokat külön törvény tartalmazza. E rendelkezés (4) bekezdése kimondja, hogy jogszabály – a (2) bekezdésben említett törvény keretei között – a lakásbérlet létrejöttének, megszűnésének, a lakásbérleti jog folytatásának, a lakások elidegenítésének további feltételeit is megállapíthatja.

Azt, hogy a Ptk. alkalmazásában milyen szintű jogszabályokat kell jogszabály alatt érteni a Ptk. 685. § a) pontja szabályozza. E rendelkezés szerint a Ptk. idézett 434. § (4) bekezdésének alkalmazása szempontjából jogszabálynak minősül az önkormányzati rendelet is.

A Ptk. fenti rendelkezéseit figyelembe véve a lakásbérleti viszonyok szabályozásának joga csak a lakásbérletet szabályozó külön törvény keretei között illeti meg az önkormányzatokat. E külön törvény az Lt., melynek 3. § (1) bekezdése kimondja, hogy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő lakásra a tulajdonos önkormányzat – e törvény keretei között alkotott – rendeletében meghatározott feltételekkel lehet szerződést kötni.

Az Alkotmánybíróság már több döntésében, elvi jelleggel a 3/1999. (III. 24.) AB határozatban felhívta a figyelmet arra, hogy „a helyi önkormányzat jogalkotó hatásköre a lakásbérleti viszonyok szabályozására nem korlátlan, csak törvény felhatalmazása alapján rendelkezik a lakásbérletre vonatkozó szabályozási jogkörrel”. (ABH 1999, 375, 377.) Az Alkotmánybíróság rámutatott továbbá: „az Lt. szabályozási módszerére az a jellemző, hogy nem általános felhatalmazást ad a helyi önkormányzatnak a tulajdonában álló lakásokkal kapcsolatos lakásbérleti jogviszonyok tartalmának szabályozására, hanem konkrétan meghatározza azokat a lakásbérleti jogviszonnyal kapcsolatos szabályozási tárgyakat, amelyekre nézve az önkormányzat rendeletében rendelkezhet”. (ABH 1999, 375, 377–378.)

2. Az Ör. 12. § (6) bekezdés a) pontja és 28. § (2) bekezdés b) pontja a lakásbérleti szerződés megkötésének feltételévé teszi, hogy a majdani bérlő közjegyzői okiratban a lakás kiürítésére vállaljon kötelezettséget. Az Lt. ugyanakkor nem támaszt ilyen követelményt a leendő bérlővel szemben. Ennek következtében a helyi önkormányzat nem is jogosult arra, hogy – az Lt. 3. § (1) bekezdésében szereplő felhatalmazástól eltérően – az Lt.-ben nem szereplő követelmény teljesítéséhez kösse a lakásbérleti szerződés megkötését, vagyis közjegyzői okiratban kiürítési kötelezettség vállalására kényszerítse a bérlőt.

Az Lt. továbbá részletes szabályozást tartalmaz a lakásbérlet megszűnéséről. Az Lt. 24. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a bérbeadó a szerződést írásban felmondhatja, ha „a bérlő a szerződésben vállalt vagy jogszabályban előírt egyéb lényeges kötelezettségét nem teljesíti”. Ebben az esetben a bérbeadó – az Lt. 25. § (2) bekezdése alapján – köteles megfelelő határidőt biztosítani az elmulasztott kötelezettség teljesítésére. Nem teljesítés esetén a bérbeadó – az Lt. 25. § (5) bekezdése szerint – az elmulasztott hatánapot követő hónap utolsó napjára szóló felmondással élhet. Mindazonáltal a bérlő – az Lt.-nek a lakásbérleti szerződés felmondásáról szóló rendelkezései alapján – nem köteles arra, hogy a felmondás alapot adó kötelezettségszegés esetére előre elkötelezze magát, hogy akár már a felmondást, illetve a felmondási határidő végét megelőzően kiüríti a lakását.

A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a képviselő-testület az Ör. 12. § (6) bekezdés a) pontjának „A szerződés megkötésének feltétele, hogy a pályázat nyertese a határozott idejű bérleti szerződés feltételeinek nem

teljesítése esetére közjegyzői okiratban vállalja a kiürítési kötelezettségét.” szövegrésze és 28. § (2) bekezdés b) pontja megalkotásával túllépte a törvényben meghatározott rendeletalkotási hatáskörét, s a Ptk. 434. § (4) bekezdésével és az Lt. 3. § (1) bekezdésével ellentétes, ezáltal az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését sértő szabályozást alkotott. A törvényi keretek túllépése – a jogforrási hierarchia megsértése miatt – az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerinti jogállamiság követelményét is sérti.

Mindezek alapján az alkotmányellenes rendelkezéseket az Alkotmánybíróság megsemmisítette.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 147/H/2008.

IX. Határozatok Tára

**Az Országgyűlés 74/2009. (IX. 24.) OGY határozata
az afganisztáni Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erők (ISAF) műveleteiben történő további
magyar katonai szerepvállalásról szóló 2186/2008. (XII. 29.) Korm. határozat módosításáról szóló
kormánydöntésről szóló beszámoló elfogadásáról***

Az Országgyűlés az afganisztáni Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erők (ISAF) műveleteiben történő további magyar katonai szerepvállalásról szóló 2186/2008. (XII. 29.) Korm. határozat módosításáról szóló kormánydöntésről szóló beszámolót elfogadja.

Dr. Katona Béla s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Podolák György s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

V. Németh Zsolt s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

**Az Országgyűlés 75/2009. (IX. 24.) OGY határozata
az egy magyar vezetésű afganisztáni tartományi újjáépítési csoport létesítéséről és működésének
előkészítéséről szóló 2115/2006. (VI. 29.) Korm. határozat módosításáról szóló kormánydöntésről
szóló beszámoló elfogadásáról****

Az Országgyűlés az egy magyar vezetésű afganisztáni tartományi újjáépítési csoport létesítéséről és működésének előkészítéséről szóló 2115/2006. (VI. 29.) Korm. határozat módosításáról szóló kormánydöntésről szóló beszámolót elfogadja.

Dr. Katona Béla s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Podolák György s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

V. Németh Zsolt s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

* A határozatot az Országgyűlés a 2009. szeptember 21-i ülésnapján fogadta el.

** A határozatot az Országgyűlés a 2009. szeptember 21-i ülésnapján fogadta el.

**Az Országgyűlés 76/2009. (IX. 24.) OGY határozata
a Gazdasági Versenyhivatal 2008. évi tevékenységéről és a versenytörvény alkalmazása során
szerzett, a verseny tisztaságának és szabadságának érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról
szóló jelentés elfogadásáról***

1. Az Országgyűlés elfogadja a Gazdasági Versenyhivatal 2008. évi tevékenységéről és a versenytörvény alkalmazása során szerzett, a verseny tisztaságának és szabadságának érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról szóló jelentést.
2. Ez a határozat közzététele napján lép hatályba.

Dr. Katona Béla s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Podolák György s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

V. Németh Zsolt s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

**Az Országgyűlés 77/2009. (IX. 24.) OGY határozata
Arató Gergely országgyűlési képviselő mentelmi ügyében****

A Magyar Köztársaság Országgyűlése *Arató Gergely* országgyűlési képviselő mentelmi jogát a Legfőbb Ügyész KF.9941/2008/5-I. számú megkeresésével érintett ügyben nem függeszti fel.

Dr. Katona Béla s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Podolák György s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

V. Németh Zsolt s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

**Az Országgyűlés 78/2009. (IX. 24.) OGY határozata
Szijjártó Péter országgyűlési képviselő mentelmi ügyében*****

A Magyar Köztársaság Országgyűlése *Szijjártó Péter* országgyűlési képviselő mentelmi jogát a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.B.33.985/2009/2. számú megkeresésével érintett ügyben nem függeszti fel.

Dr. Katona Béla s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Podolák György s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

V. Németh Zsolt s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

* A határozatot az Országgyűlés a 2009. szeptember 21-i ülésnapján fogadta el.

** A határozatot az Országgyűlés a 2009. szeptember 21-i ülésnapján fogadta el.

*** A határozatot az Országgyűlés a 2009. szeptember 21-i ülésnapján fogadta el.

**A Köztársasági Elnök 127/2009. (IX. 24.) KE határozata
kitüntetés adományozásáról**

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdése j) pontja, valamint a Magyar Köztársaság kitüntetéseiéről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (1) bekezdése alapján a miniszterelnök előterjesztésére

a kelet-közép európai történelem kutatása terén végzett munkássága, tudományos életútja elismeréseként
Charles Gati politológusnak, a Johns Hopkins Egyetem, School for Advanced International Studies professzorának a

MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
középkeresztje a csillaggal, polgári tagozata

kitüntetést adományozom.

Budapest, 2009. szeptember 17.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2009. szeptember 18.

Bajnai Gordon s. k.,
miniszterelnök

KEH ügyszám: VIII-1/03735/2009.

**A Köztársasági Elnök 128/2009. (IX. 24.) KE határozata
kitüntetés adományozásáról**

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdése j) pontja, valamint a Magyar Köztársaság kitüntetéseiéről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (1) bekezdése alapján a miniszterelnök előterjesztésére

a Magyar Köztársaság és Kuvait Állam közötti kapcsolatok fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként
Mohammad Fadel Khalaf-nak, Kuvait Állam budapesti nagykövetének a

MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
középkeresztje, polgári tagozata

kitüntetést adományozom.

Budapest, 2009. szeptember 17.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2009. szeptember 18.

Bajnai Gordon s. k.,
miniszterelnök

KEH ügyszám: VIII-1/03736/2009.

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Miniszterelnöki Hivatal szerkeszti.
A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Petrétei József, a szerkesztésért felelős: dr. Tordai Csaba.
A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 1–3.
A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.
A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a
<http://kozlony.magyarorszag.hu> honlapon érhető el. Felelős kiadó: dr. Tordai Csaba.
A Magyar Közlöny oldalhú másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.
Felelős kiadó: dr. Kodela László elnök-vezérigazgató.